

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky (41-KPG)

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Implementace Výchovy ke zdraví
do školního vzdělávacího programu církevní školy

Implementation of Health Education
into the school educational program of the church school

Bc. Michaela Zárubová

Vedoucí práce: PhDr. Miroslava Kovaříková, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)
Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy
a střední školy speciální pedagogika – výchova ke zdraví

Odevzdáním této diplomové práce na téma Implementace Výchovy ke zdraví do školního vzdělávacího programu církevní školy potvrzují, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzují, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 25. června 2022

Poděkování

Děkuji za odborné vedení a vstřícnost vedoucí diplomové práce, paní PhDr. Miroslavě Kovaříkové, Ph.D.

Děkuji panu P. Mgr. Juanovi Provecho, OSA, řediteli Mateřské školy, základní školy a gymnázia sv. Augustina, za jeho ochotu při získávání informací pro teoretickou část této práce a za podporu a pomoc při realizaci praktické části práce.

Děkuji paní Mgr. Evě Bartoňové, která vyučuje na základní škole sv. Augustina předmět výchova ke zdraví a rodině, za velkou podporu a pomoc při orientaci ve výuce předmětu ve škole, za průběžnou zpětnou vazbu a podporu při tvorbě dotazníků pro pracovníky školy sv. Augustina a pro rodiče dětí a žáků této školy.

Těž děkuji všem pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům a rodičům dětí a žáků školy sv. Augustina, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá implementací Výchovy ke zdraví do školního vzdělávacího programu církevní školy. Cílem diplomové práce je zmapovat aktuální význam vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, jeho důležitost a provázanost ve formálním a neformálním kurikulu Mateřské školy, základní školy a gymnázia sv. Augustina.

Teoretická část obsahuje základní informace o vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, o vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví a didaktické transformaci školního kurikula do edukační reality. Další část je věnována představení augustiniánské školy, augustiniánské pedagogiky a významných dokumentů školy. V závěru je zpracována implementace Výchovy ke zdraví do školních vzdělávacích programů Mateřské školy, základní školy a gymnázia sv. Augustina.

Cílem praktické části je prostřednictvím dotazníkového šetření mezi pedagogickými a nepedagogickými pracovníky a rodiči dětí a žáků augustiniánské školy zjistit jaké mají povědomí o obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, jak vnímají jeho význam a jak hodnotí implementaci témat vzdělávacího oboru ve škole. Součástí šetření je polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy, který je současně pedagogem a třídním učitelem, ale také zakladatelem školy a významným představitelem České provincie řádu sv. Augustina.

Závěr práce obsahuje vyhodnocení implementace výchovy ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole a ve výchovně-vzdělávací augustiniánské komunitě. Součástí je též návrh doporučení (pedagogický výstup) k implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina.

KLÍČOVÁ SLOVA

Výchova ke zdraví, zdravotní a bezpečnostní gramotnost, didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí, ŠVP, průřezová témata, klíčové kompetence, církevní škola, náboženství, Duchovní program školy, sociální gramotnost

ABSTRACT

This thesis deals with the implementation of Health Education in the school curriculum of a church school. The aim of the thesis is to map the current relevance of Health Education, its importance and interdependence in the formal and informal curriculum of St. Augustine's schools - kindergarten, primary school and high school.

The theoretical part contains basic information about the educational field of Man and Health, the educational field of Health Education and the didactic transformation of the school curriculum into educational reality. Another part is dedicated to the introduction of Augustinian schools, Augustinian pedagogy and important documents of the school. The final part explains the implementation of Education for Health in the school curricula of the kindergarten, primary school, and St. Augustine's Gymnasium.

The aim of the practical part is to find out, through a questionnaire survey among pedagogical and non-teaching staff and parents of children, pupils and students of Augustinian schools, what their awareness of the content of Health Education is, how they perceive its importance and evaluate the implementation of Health Education in schools. The survey includes a semi-structured interview with the headmaster of the school, who is also a teacher and a class teacher, as well as the founder of the school and an important representative of the Czech Province of the Order of St. Augustine.

The thesis concludes with an evaluation of the implementation of health and safety education in Augustinian schools and in the Augustinian educational community. It also includes a proposal of recommendations (pedagogical outcome) for the implementation of health and safety education in St. Augustine schools.

KEYWORDS

Health education, health and safety literacy, didactics of health education, SEP, cross – sectional topics, key competencies, church school, religion, spiritual school program, social literacy

Obsah

Úvod	9
1 Vymezení základní terminologie	12
1.1 Pojetí zdraví a bezpečí.....	12
1.2 Výchova ke zdraví a bezpečí.....	13
1.3 Klíčové kompetence a gramotnost	14
1.4 Církevní škola.....	15
1.5 Vyučovací předmět náboženství	16
2 Vzdělávací oblast Člověk a zdraví a RVP pro předškolní, základní a střední vzdělávání.....	18
2.1 Výchova ke zdraví a RVP pro předškolní vzdělávání.....	18
2.2 Výchova ke zdraví a RVP pro základní vzdělávání	20
2.3 Výchova ke zdraví a RVP pro střední vzdělávání (gymnázium)	21
3 Vzdělávací obor Výchova ke zdraví.....	23
3.1 Charakteristika vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.....	23
3.2 Klíčové kompetence v rámci vzdělávacího oboru	23
3.3 Průřezová témata vzdělávacího oboru.....	25
3.4 Specifika vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví	26
3.5 Profesní předpoklady učitele vyučovacího předmětu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví	27
3.6 Význam a postavení vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví ve formálním kurikulu	28
4 Didaktická transformace školního kurikula do edukační reality	30
4.1 Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí v rámci školy.....	30
4.1.1 Výchozí analýza stavu a potřeb školy.....	30
4.1.2 Plánování postupu – formální a neformální kurikulum školy	30

4.1.3	Interní a externí hodnocení	31
4.2	Motivace ve výchově ke zdraví a bezpečí.....	31
4.3	Organizační formy a metody výuky vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví	32
4.4	Hodnocení žáků ve výchově ke zdraví a bezpečí.....	33
4.5	Didaktické zásady ve výchově ke zdraví a bezpečí	34
5	Výchova ke zdraví v církevní augustiniánské škole	36
5.1	Představení augustiniánské školy.....	36
5.2	Specifika augustiniánské pedagogiky	37
5.3	Formální kurikulum ve škole sv. Augustina	38
5.4	Významné pedagogické dokumenty školy sv. Augustina.....	39
5.4.1	Duchovní program školy.....	39
5.4.2	Školní řády mateřské školy, základní školy a gymnázia	40
5.4.3	Preventivní program školy.....	41
5.5	Neformální kurikulum ve škole sv. Augustina.....	41
6	Implementace Výchovy ke zdraví do školních vzdělávacích programů školy sv. Augustina.....	43
6.1	Obsahová analýza kurikulárních dokumentů školy sv. Augustina z pohledu Výchovy ke zdraví.....	43
6.1.1	Výchova ke zdraví a ŠVP mateřské školy sv. Augustina „Všemi smysly, rozumem a srdcem“	43
6.1.2	Výchova ke zdraví a ŠVP základní školy sv. Augustina „Všemi smysly, rozumem a srdcem“	44
6.1.3	Výchova ke zdraví a ŠVP gymnázia sv. Augustina „Všemi smysly, rozumem a srdcem“	45
6.2	Vyučovací předmět výchova ke zdraví a rodině v ZŠA.....	46
6.2.1	Obsah vyučovacího předmětu.....	46

6.2.2	Organizační formy a metody vyučovacího předmětu	47
6.2.3	Materiální zázemí a hodnocení vyučovacího předmětu.....	48
II.	PRAKTICKÁ ČÁST	49
7	Charakteristika a popis šetření	49
7.1	Cíle šetření.....	49
7.2	Výzkumné předpoklady	51
7.2.1	Výzkumná metoda – dotazník.....	52
7.2.2	Struktura vytvořených dotazníků	52
7.2.3	Předvýzkum u dotazníkových šetření	53
7.2.4	Kvantitativní výzkum I – dotazník pro pracovníky školy.....	54
7.2.5	Kvantitativní výzkum II – dotazník pro rodiče dětí a žáků augustiniánské školy.....	57
7.2.6	Výzkumná metoda – polostrukturovaný rozhovor	60
7.2.7	Kvalitativní výzkum – rozhovor s ředitelem školy sv. Augustina.....	60
8	Výsledky šetření, interpretace získaných dat	63
8.1	Analýza získaných dat.....	63
8.1.1	Dotazník pro pracovníky školy – výsledky, grafy, komentář	63
8.1.2	Dotazník pro rodiče dětí a žáků školy – výsledky, grafy, komentář.....	83
8.1.3	Polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy – otázky a odpovědi	111
8.2	Interpretace získaných dat	114
8.2.1	Dotazníkové šetření pro pracovníky škol.....	114
8.2.2	Dotazníkové šetření pro rodiče dětí a žáků školy	121
8.2.3	Polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy sv. Augustina	129
8.3	Shrnutí a vyhodnocení výzkumných předpokladů	131

9 Výstup pro praxi: Návrh doporučení pro formální a neformální kurikulum augustiniánské školy.....	134
Závěr	136
Seznam použitých informačních zdrojů	138
Seznam příloh	141

Úvod

Důvod, proč jsem si vybrala jako téma práce implementaci Výchovy ke zdraví do školního vzdělávacího programu v církevní škole, vyplynul především z mého zájmu o dopad obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví na život dětí a žáků. Obsah vzdělávacího oboru má neobvyklou šíři témat, která jsou tématy osobními, celoškolskými, rodinnými i celospolečenskými. Obor je navíc jedinečný tím, že ovlivňuje především postoje, hodnotovou orientaci a chování v běžných denních situacích. Získané vědomosti a dovednosti připravují pro zvládnutí životních situací tak, aby byly respektovány nejen vlastní potřeby člověka, ale i potřeby ostatních. Navíc výsledek vzdělávání je často neměřitelný, v mnohých tématech vliv výchovy a celkového působení je možné vysledovat až mnohem později mimo školu či až v dospělosti. Dopad témat vzdělávacího oboru je dlouhodobý, celoživotní a velmi důležitý pro život jedince, jeho rodiny, školy i celé společnosti.

Zaujalo mne též pojetí oboru jako výchovy ke zdraví a bezpečí i jako posilování zdravotní, sociální a bezpečnostní gramotnosti. Implementaci oboru sleduji v církevní škole, konkrétně v augustiniánské škole zahrnující předškolní, základní i střední (gymnaziální) vzdělávání, se kterou mám několikaletou osobní zkušenost a jejíž práce si vážím. Škola je významným představitelem augustiniánské pedagogiky, která usiluje o předávání křesťanských augustiniánských hodnot. Zajímalo mě proto, do jaké míry ovlivňují implementaci Výchovy ke zdraví právě specifika augustiniánské pedagogiky. Život školy v augustiniánské výchovně-vzdělávací komunitě vede k silnému rozvíjení sociální gramotnosti, která je předpokladem a potřebnou součástí rozvoje zdravotní a bezpečnostní gramotnosti.

Cílem diplomové práce je zmapovat aktuální význam oboru Výchova ke zdraví, jeho důležitost a provázanost ve formálním i neformálním kurikulu církevní školy. Předmětem zájmu je jeho implementace v Mateřské škole, základní škole a gymnáziu sv. Augustina (dále také škola sv. Augustina nebo augustiniánská škola), a to ve školních vzdělávacích programech mateřské školy, základní školy a gymnázia. Dalším cílem je zjistit, jak vnímají implementaci Výchovy ke zdraví rodiče a pracovníci augustiniánské školy, jaké mají

povědomí o obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, případně ho prostřednictvím práce rozšířit a posílit.

V první části práce vymezím základní terminologii diplomové práce, shrnu informace o vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a o vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví, představím jejich místo v rámcových vzdělávacích programech a následně ve školních vzdělávacích programech augustiniánské školy v rámci předškolního, základního a středního vzdělávání. Zmíním se o klíčových kompetencích a průřezových tématech, které se jich týkají. Dále zpracuji specifika vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v církevních školách, konkrétně ve škole augustiniánské. Budu využívat především odbornou literaturu k tématu, informace a materiály poskytnuté od augustiniánské školy nebo zřizovatele školy, kterým je Česká provincie řádu sv. Augustina, a webové stránky školy sv. Augustina. Též využiji legislativní předpisy, zákony a pro analýzu školních vzdělávacích programů využiji dokumenty Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV), Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) a Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G).

V druhé, praktické části práce budu v rámci dotazníkových šetření zjišťovat, jak rodiče a pracovníci augustiniánské školy vnímají Výchovu ke zdraví, její význam a implementaci (obsah vzdělávání, podmínky sociální, materiální, bezpečnostní) ve školách. Pro doplnění teoretické a praktické části práce byl realizován polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy, současně pedagogem a třídním učitelem, ale také zakladatelem školy a významným představitelem České provincie řádu sv. Augustina.

V závěru práce vyhodnotím stav implementace výchovy ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole a v rámci výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity. Zjistím, zda se specifika oboru a podmínky k rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti, které charakterizuje teoretická část práce, shodují se zjištěnými údaji a výsledky z provedených šetření v augustiniánské škole. Shrnu též informace o pojetí výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole a specifika plynoucí z augustiniánské pedagogiky.

Uvedu též případné příležitosti pro zlepšení či návrhy na změny, které vyplynou z analýzy a interpretace získaných dat v praktické části práci. To bude přínosem nejen pro školy, ale celou výchovně-vzdělávací komunitu. Dojde tak k naplnění dalšího cíle práce, kterým je

vytvoření pedagogického doporučení k implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Vymezení základní terminologie

1.1 Pojetí zdraví a bezpečí

Zdraví je obecně chápáno jako to nejdůležitější, co potřebujeme k životu, ke své spokojenosti, ale i k fungování ve společnosti, k naplňování očekávání a plnění úkolů a povinností, které nám z naší role vyplývají. Zdraví je považováno za hodnotu sociální a zároveň individuální.

Zdraví má mnoho definic, většina z nich charakterizuje zdraví celostně, a to jako zdraví postihující všechny oblasti člověka – oblast duševní, duchovní, sociální a fyzickou. Zdraví chápeme jako stav duševní, duchovní, biologické a sociální pohody.

Definice, kterou předložila v roce 1948 Světová zdravotnická organizace (WHO – World Health Organization), zní podle Machové a Kubátové takto: *Zdraví je stav tělesné, duševní a sociální pohody a nikoli pouze nepřítomnost nemoci nebo vady.*¹

Zdraví má své podmínky, determinanty vnější a vnitřní. Vnitřní, námi málo ovlivnitelné jsou determinanty genetické. Vnějšími podmínkami označujeme životní prostředí, životní styl a úroveň zdravotnických služeb, které máme k dispozici.²

Zdraví je hodnota velmi proměnlivá, můžeme ji výrazně pozitivně či negativně ovlivňovat nejen u sebe. V průběhu života navíc permanentně přímo nebo nepřímo působíme na zdraví ostatních.³ Proto je potřeba věnovat zdraví adekvátní pozornost a určit mu ve výchově a v celoživotním vzdělávání odpovídající důležitost.

Problematika zdraví prolíná celým současným vzdělávacím a výchovným procesem. Níže uvádím pojetí zdraví v kurikulárních dokumentech:

- a) *Zdraví = jeden z hlavních cílů základního vzdělávání*
- b) *Odpovědnost za vlastní rozhodování a ochrana zdraví = klíčová kompetence*

¹ MACHOVÁ, Jitka a Dagmar KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada, 2015, s. 1. ISBN 978-80-2475-351-5.

² MACHOVÁ, Jitka a Dagmar KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada, 2015.

³ MARADOVÁ, Eva. *Vybrané kapitoly z didaktiky výchovy ke zdraví*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-662-8.

- c) *Zdraví = součást cílového zaměření vzdělávacích oblastí*
- d) *Zdraví = součást podmínek pro realizaci RVP ZV*
- e) *Zdravotní aspekty vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*

V obsahové části kurikula:

- a) *Zdraví = součást vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů*
- b) *Zdraví = součást průřezových témat⁴*

Bezpečí vnímáme jako jednu ze základních potřeb. Podle modelu přirozených potřeb A. Maslowa je po fyziologických potřebách hned na druhém místě naplnění potřeby bezpečí. Bezpečí je, stejně jako zdraví víceúrovňové, existuje např. bezpečí fyzické, psychické, sociální. Bezpečí souvisí s naplněním psychickým potřeb, především s jistotou ve vztazích k lidem z nejbližšího okolí.⁵

1.2 Výchova ke zdraví a bezpečí

Výchova ke zdraví a bezpečí je především výchovou, jak vyplývá z názvu, to znamená, že hlavním cílem je ovlivňování chování, životní a hodnotové orientace. Cíle afektivní jsou doplňovány cíli kognitivními, získáním potřebných znalostí a vědomostí a cíli psychomotorickými. Dopad či úspěšnost výchovy se v mnohých oblastech promítne až později během života, tedy mimo školní docházku. Proto není snadné měřit úspěšnost, její kvalitu a zároveň dostatečnou kvantitu v rámci výchovy a vzdělávání.

Výchovu ke zdraví a bezpečí vnímáme komplexně jako celoživotní a celospolečenský proces. Můžeme ji také chápat jako vzdělávací obor, který je součástí kurikulárních dokumentů. Avšak obsahově je i v tomto pojetí vzdělávací obor Výchova ke zdraví – zdravotní a bezpečnostní gramotnost – velmi rozsáhlý, je součástí vzdělávacích obsahů všech vzdělávacích oborů. Je aktuální v průřezových tématech a rozvoji klíčových kompetencí.

Výchova ke zdraví a bezpečí je součástí výše zmíněného formálního vzdělávání, školní výchovy a vzdělávání. Obsah školní se střetává s informacemi, postoji získanými mimo

⁴ MARADOVÁ, Eva. *Vybrané kapitoly z didaktiky výchovy ke zdraví*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014, s. 15-17.

⁵ MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíc potřebují*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0853-2.

školu, zejména z rodiny, z volnočasových aktivit. Oblasti působení označujeme jako neformální a informální vzdělávání. Ty mají velký vliv a je potřeba s nimi pracovat a snažit se dojít ve výchově a vzdělávání k souladu všech složek vzdělávání – formálního, neformálního a informálního. Míra shody všech tří oblastí působení přímo ovlivňuje motivaci a následně konečný výsledek výchovy a vzdělávání.⁶

1.3 Klíčové kompetence a gramotnost

Vzdělávací obsah oboru Výchova ke zdraví je především zacílen na dlouhodobé posilování a rozvíjení klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence Průcha definuje jako *soubor požadavků na vzdělávání, zahrnující podstatné vědomosti, dovednosti a schopnosti univerzálně použitelné v běžných pracovních a životních situacích, které nejsou vázány na jednotlivé předměty, nýbrž by měly být rozvíjeny jako součást obecného základu vzdělávání.*⁷

Kromě klíčových kompetencí v souvislosti s Výchovou ke zdraví najdeme v odborné literatuře pojem gramotnost. Gramotnost je komplex vědomostí, který vzniká a je podmíněn společensky a umožňuje nám fungování, plnění povinností, kontakt v rámci vztahů a procesů, kterých se aktivně účastníme.

Specifická gramotnost oboru je gramotnost zdravotní a bezpečnostní a je součástí funkční gramotnosti, školní. Bezpečnostní gramotnost se týká jak dětí a žáků, tak i všech pracovníků školy, ale i běžné populace. Je to komplex vědomostí, dovedností a návyků, který zaručuje bezpečné fungování ve společnosti. Souvisí i se schopností prevence a odhadu rizika, s předvídaním a zvládnutím krizových situací.⁸ Zdravotní gramotnost je soubor znalostí, dovedností a postojů, který vede ke zdraví člověka a ke zvyšování kvality

⁶ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020. ISBN 978-80-7603-142-5.

⁷ PRŮCHA, Jan a WALTEROVÁ, Eliška; MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009, s. 322. ISBN 978-80262-0403-9.

⁸ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava. *Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-88-0262-0982-9.

života s ohledem na život a zdraví ostatních. V oboru Výchova ke zdraví cíleně rozvíjené gramotnosti souvisí s potřebou rozvoje sociální gramotnosti (viz oddíl 3.6).⁹

1.4 Církevní škola

Církevní škola je často označována jako škola alternativní. Pedagogický slovník uvádí, že označení alternativní škola je obecný termín zahrnující všechny druhy škol (soukromé i státní, veřejné), které mají především společné to, že se v rámci vzdělávací soustavy odlišují od škol hlavního proudu, tj. škol standardních (běžných, normálních).

Tím, že je církevní škola často řazena ke školám alternativním, se zdůrazňuje její odlišnost daná náboženskou výchovou, křesťanskými postoji a hodnotami oproti školám zřizovaným státem. Zřizovatelem církevní školy je registrovaná církev nebo náboženská společnost.

V Pedagogickém slovníku je církevní škola definována takto: *Druh alternativní školy zdůrazňující náboženskou výchovu a morálku v duchu určité konfese (křesťanské, židovské aj.). Vyskytují se v různém rozsahu v mnoha zemích, největší podíl mají v Nizozemsku (protestantské, katolické aj. školy), velkou roli hrají rovněž ve Francii, USA.*¹⁰

Církevní škola nabízí především posilování etických hodnot, bezpečné prostředí a pro rodiče dětí možnost aktivní spolupráce a účasti na výchovně-vzdělávacím procesu. Školy nabízí individuální přístup k dětem a rodinám. Posílení výuky etické výchovy a výuky náboženství vede k upevňování důvěry, vzájemnosti a k utváření komunity školy.

O církevní školy je velký zájem, což vypovídá o tom, že mnoho rodičů vyhledává pro své děti jiné výchovné a vzdělávací podmínky a prostředí, než které poskytují školy hlavního vzdělávacího proudu.¹¹ Církevní školy nabízejí především výchovu v duchu křesťanských tradic, posílení etické a náboženské výuky, dále preferují individuální přístup k žákům spolu s větším zapojením rodin do života a fungování školy. Církevní školy jsou velmi otevřené i rodinám, které se nehlásí k určitému vyznání, dostačující je jejich respekt a spolupráce v rámci výchovy a vzdělávání v těchto školách. Též je důležité, aby si

⁹ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020.

¹⁰ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003, s. 30.

¹¹ VENDULA, Kreplová. *Církevní školy jsou i pro nevěřící. Zájem o ně je obrovský*. [online]. 27. 10. 2020 [cit. 2021-8-22]. Magazín – Vysoké školy. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/cirkevni-skoly-jsou-i-pro-neverici-zajem-o-ne-je-obrovsky>

zájemci o vzdělávání v církevní škole byli vědomi, že rodiny jsou poměrně často zapojovány do výchovy a je potřebná vyšší aktivita než v běžných školách.

1.5 Vyučovací předmět náboženství

Vyučovací předmět náboženství mohou vyučovat církve nebo společnosti, které jsou registrované a kterým bylo přiznáno zvláštní právo vyučovat náboženství ve státních školách podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 3/2002 Sb. Nepovinný předmět náboženství může vyučovat pouze pověřený zástupce církve nebo náboženské společnosti, který splňuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka (podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících), a to pouze v pracovněprávním vztahu ke škole.¹² Pokud je náboženství v církevních školách vyučováno jako povinný nebo volitelný předmět, musí být zařazeno ve školním vzdělávacím programu (dále také ŠVP) a obsaženo učebním plánem dané školy.¹³

V základním a středním vzdělávání se jedná o zařazení vzdělávací oblasti Náboženská výchova, konkrétně vzdělávací obor Náboženská výchova a vyučovací předmět náboženství. Zařazení předmětu je běžné na 1. a 2. stupni v rámci základního vzdělávání a též na středních školách, např. v církevních gymnáziích v rámci disponibilních hodin.

Předmět se vyučuje v souladu s magisteriem katolické církve, obsaženém především v jejím katechismu, a naplňuje osnovy k výuce náboženské výchovy římskokatolické církve vydané Českou biskupskou konferencí. Cílem výchovy a vzdělávání je získání přehledu o křesťanství, Bibli, etických a křesťanských hodnotách, o jejich působení na vlastní jednání a hodnotovou orientaci. Vede k vytváření pozitivních a otevřených vztahů, hledání odpovědí na otázky o smyslu života, upevňování zodpovědnosti za vlastní jednání a ke schopnosti ovlivňovat svět kolem nás.¹⁴

Vyučovací předmět náboženství rozvíjí klíčové kompetence (k učení, řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní). Přispívá

¹² ČESKO. Zákon č. 563/2004 Sb.: Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. [online]. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

¹³ *O zařazení náboženství do základních škol* [online]. 2007 [cit. 2021-8-21]. ISSN RVP. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZV/1450/>

¹⁴ *Osnovy k výuce náboženské výchovy*. Katechetické a pedagogické centrum Ostrava [online]. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://kpc.doo.cz/vyuka-nabozenstvi/zakony-a-predpisy/>

k realizaci vzdělávacích obsahů průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální výchova.

Obdobně jako vzdělávací obor Výchova ke zdraví cíleně působí především na hodnotovou orientaci, postoje. Rozvíjí sebepoznání, sebepojetí, duchovní rozměr osobnosti a porozumění principům křesťanské etiky. Učí řešit problémy, vést komunikaci, snažit se o smír a porozumění. Působí na zvyšování již zmiňované sociální gramotnosti. Obsah vyučovacího předmětu náboženství je velmi blízký okruhům průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova a též obsahu vzdělávacího oboru Etická výchova. Vzdělávací témata se opakují prostřednictvím cyklu liturgického roku, ale především podle potřeby a věku se zároveň prohlubují. Rovněž podléhají permanentní aktualizaci dané vnějšími a vnitřními podmínkami, ve kterých se žáci a škola nachází.

2 Vzdelávací oblast Člověk a zdraví a RVP pro předškolní, základní a střední vzdělávání

Vzdelávací oblast Člověk a zdraví je jednou ze vzdelávacích oblastí v Rámcovém vzdelávacím programu pro základní vzdělávání a Rámcovém vzdelávacím programu pro gymnázia. Obsah vzdelávací oblasti je uskutečňován prostřednictvím vzdelávacích oborů Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Vzdelávací obsah oblasti vychází z podstaty zdraví, která je obsažena a ovlivňována ve všech oblastech života (oblast duševní, duchovní, sociální a fyzická).

Obsah vzdelávací oblasti Člověk a zdraví se prolíná do všech vzdelávacích oblastí, do činnosti školy i do života mimoškolního. Podpora zdraví je součástí vzdělávání. Zdraví je jedním z cílů vzdělávání, navíc je součástí průřezových témat a je též cílovým zaměřením vzdelávacích oblastí a součástí obsahů vzdelávacích oborů. Cílem je rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody, což vede k uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání obsažených v kurikulárních dokumentech.¹⁵

2.1 Výchova ke zdraví a RVP pro předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání má usnadňovat dítěti jeho další životní i vzdelávací cestu. Jeho úkolem je proto rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit dítě žít ve společnosti ostatních a přibližovat mu normy a hodnoty touto společností uznávané.¹⁶

Rámcový vzdelávací program pro předškolní vzdělávání pracuje s rámcovými cíli, klíčovými kompetencemi, dílčími cíli ve vzdelávacích oblastech, vzdelávací nabídkou a očekávanými výstupy. Pro pedagogy jsou důležitá i uvedená rizika, tedy to, co ohrožuje vzdelávací cíle. Z chápání zdraví jako rovnováhy duševního, duchovního, sociálního

¹⁵ FIALOVÁ, Ludmila et al. *Vzdelávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80246-2885-1.

¹⁶ *Rámcový vzdelávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. MŠMT ČR, 2017 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/45304/>

a fyzického zdraví vyplývá, že jeho určitá forma je ve vzdělávací nabídce obsažena v rámci výchovy a vzdělávání ve všech zmiňovaných kategoriích.

V RVP PV je obsah vzdělávání strukturován do pěti vzdělávacích oblastí:

1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)
2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)
3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)
4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)
5. Dítě a svět (oblast environmentální)

V biologické oblasti je obsažena péče o zdravý fyzický vývoj a růst, jemnou i hrubou motoriku, zvládnutí sebeobsluhy a hygienických návyků. Jde o fyzické zdraví a pohodu. V psychologické oblasti se rozvíjí a posiluje duševní a duchovní zdraví, tedy psychická zdatnost, duševní pohoda, rozvíjí se řeč, jazyk, kognitivní dovednosti, ale též se utváří sebepojetí, city a vůle.

Oblast interpersonální rozvíjí schopnost utváření vztahů k dospělým a vrstevníkům. Vede k rozvíjení kooperativních dovedností a ke schopnosti spolupráce. Posiluje sociální gramotnost. Vzdělávací oblast Dítě a společnost seznamuje s pravidly soužití, s hodnotami materiálními a duchovními. Rozšiřuje znalosti, pracuje s postoji. Oblast environmentální vede k poznávání světa, k jeho ochraně a k rozvíjení zodpovědnosti za své chování. Rozvíjí úctu k životu, k chápání živé i neživé přírody. Vede k posilování bezpečnostní gramotnosti.¹⁷

Zároveň je zdraví součástí podmínek samotné výchovy v mateřské škole, kde sledujeme podmínky sociální, materiální, bezpečnostní a personální. Je zde velký prostor pro působení pedagogů, rodičů a všech, se kterými je navázána spolupráce. Konkrétně jsou v RVP uvedeny věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizace, řízení mateřské školy, personální a pedagogické zajištění, spoluúčast rodičů.

Dalšími tématy RVP PV, která se přímo týkají Výchovy ke zdraví, je vzdělávání dětí se speciální vzdělávacími potřebami a vzdělávání dětí nadaných.

¹⁷ OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.

K zacílení výchovy a vzdělávání vedou klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské. Směřují předškolní vzdělávání k jeho dovršení před navazujícím základním vzděláváním.¹⁸

2.2 Výchova ke zdraví a RVP pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání navazuje na vzdělávání v předškolním věku a je zacílen na výstupy směřující k rámcovým programům pro střední vzdělávání. Sleduje klíčové kompetence, propojuje navzájem vzdělávací obsahy oborů a navazuje na obsahy průřezových témat.

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

Na 1. stupni základního vzdělávání je Výchova ke zdraví obsažena především ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Hlavními tematickými okruhy jsou: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví.¹⁹

Na 2. stupni základního vzdělávání nacházíme výchovu ke zdraví a bezpečí ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Oblast je tvořena vzdělávacím oborem Výchova ke zdraví a vzdělávacím oborem Tělesná výchova.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví může být implementován dvěma formami. Jako vyučovací předmět, konkrétně v 6.–9. ročníku. Školy mohou využít volitelnost rozsahu předmětu s minimální časovou dotací výuky, která je stanovena ve dvou ročnících alespoň s hodinovou dotací týdně. Další formou výuky je integrace témat vzdělávacího oboru do jiného předmětu spolu s dalšími okruhy z jiných oborů. Název předmětu je na rozhodnutí školy, proto se v jednotlivých školách různí.

¹⁸ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. MŠMT ČR, 2017 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/45304/>

¹⁹ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. MŠMT ČR, 2017 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/43792/>

Obsah učiva shrnuje Kovaříková do níže uvedených tematických okruhů:

1. *vztahy mezi lidmi a formy soužití*
2. *změny v životě člověka a jejich reflexe (dospívání, zdraví, reprodukční soustavy), zdravý způsob života a péče o zdraví (výživa a zdraví, vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví, denní režim, ochrana před přenosnými a chronickými nepřenositelnými chorobami, odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů, základy první pomoci);*
3. *rizika ohrožující zdraví a jejich prevence (stres, autodestruktivní závislosti, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí, bezpečné chování a komunikace, bezpečnost v dopravě, manipulativní reklama a informace, ochrana člověka za mimořádných událostí)*
4. *hodnota a podpora zdraví (celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, podpora zdravého životního stylu)*
5. *osobnostní a sociální rozvoj (sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace činností chování, psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnutí stresu, hledání pomoci při problémech, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace).²⁰*

Témata vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví jsou provázána s dalšími pedagogickými dokumenty, jako je např. preventivní program nebo školní řád.

2.3 Výchova ke zdraví a RVP pro střední vzdělávání (gymnázium)

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia navazuje na základní vzdělávání, rozvíjí klíčové kompetence, pracuje s obsahy průřezových témat, propojuje navzájem vzdělávací obsahy oborů. Přípravuje k dalšímu vzdělávání a uplatnění v životě. Stejně jako v předškolním a základním vzdělávání se týká výchova ke zdraví a bezpečí nejen oblasti vzdělávání a kurikula, ale také podmínek poskytovaných školou a všech zúčastněných na výchově a vzdělávání.

²⁰ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 71.

V Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia je vzdělávací oblast Člověk a zdraví tvořena vzdělávacími obory Výchova ke zdraví a Tělesná výchova a navazuje na výstupy ze vzdělávání základního.

Hlavními tematickými okruhy jsou: Vztahy mezi lidmi a formy soužití, Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, Ochrana člověka za mimořádných událostí.²¹

Vzdělávací obsah oboru Výchova ke zdraví je zařazován dle konkrétního rozhodnutí škol, buď jako samostatný předmět, či formou integrace témat oboru do konkrétního předmětu s dalšími tematickými okruhy např. z osobnostní a sociální výchovy, etické výchovy nebo mediální výchovy. To je pak uvedeno ve školních vzdělávacích programech. Většinou školy volí zapracování témat zdravotní, sociální a bezpečnostní gramotnosti do dalších vyučovacích předmětů, jako jsou základy společenských věd, tělesná výchova, biologie. V případě, že školy mají zařazeny ve svém ŠVP vyučovací předměty náboženství či etická výchova, mají další možnost k integraci témat z výchovy ke zdraví a bezpečí.

Témata navazují na obsah vzdělávacího oboru v základním vzdělávání. Vychází však již ze získaných znalostí, dovedností a postojů žáků a směřují k posilování zodpovědnosti za sebe i za zdraví a bezpečí druhých. Jsou také provázána s důležitými pedagogickými dokumenty školy, jako je např. preventivní program a školní řád.

²¹ *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. [online]. MŠMT ČR, 2007 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/7150?highlightWords=RVP+Gymn%C3%A1zia>

3 Vzdelávací obor Výchova ke zdraví

3.1 Charakteristika vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví

Vzdělávací obor je výjimečný svou šíří témat, která se týkají zdraví duševního, duchovního, sociálního a fyzického. Výchova a vzdělávání v rámci oboru působí především na postoje v oblasti celostního zdraví, na jejichž orientaci a pevnosti pracujeme celý život. Svým jednáním ovlivňujeme nejen sebe, své zdraví, ale působíme na ostatní. Z této komplexnosti plyne důležitost a význam vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Zdraví je součástí vzdělávacího obsahu všech vzdělávacích oborů a součástí průřezových témat, prolíná celým učebním procesem. Zároveň se ve školách nejedná jen o formální působení prostřednictvím školního kurikula, ale o působení neformální, tzn. celé školy a okolí.²²

Obor významně spojuje formální a neformální kurikulum, sleduje a upozorňuje na dopady kurikula skrytého. Důležitou výzvou je vliv informálního vzdělávání na výuku a vzdělávání. Svou šíří a dopadem propojuje školu, rodinu, okolí a společnost.

3.2 Klíčové kompetence v rámci vzdělávacího oboru

Výchova ke zdraví, stejně jako všechny vzdělávací obory, rozvíjí klíčové kompetence uvedené v RVP ZV: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence digitální.

Kompetence k učení rozvíjí vzdělávací obor Výchova ke zdraví používáním odlišných forem práce a metod, které odpovídají obsahu oboru, především jeho zacílení na změnu postojů a působení na hodnotovou orientaci. Pracuje s novými informacemi a aktuálními problémy, vede ke schopnosti informace vyhledávat, třídit je a umět s nimi pracovat. Tím, že obor působí na osobnost žáka, vede jej k sebepoznávání, sebeurčení, k upevnování sebevědomí. Témata oboru jsou v rámci vzdělávacího oboru předkládány přiměřeně k věku žáků. K tématům se opakovaně v učebních plánech vrací, jednotlivá témata se rozvíjí

²² MARADOVÁ, Eva. *Vybrané kapitoly z didaktiky výchovy ke zdraví*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014, s. 18.

spirálovitě, podle věku žáků. Důležité je rozvíjení zájmu o zdraví a jeho dopad do života prostřednictvím zařazováním aktuálních témat, projektů a diskuzí.

Kompetenci k řešení problémů obor rozvíjí předkládáním úkolů, které vedou k uvažování o problému, rozhodování, k využívání vlastních zkušeností a znalostí. Rozvíjí se schopnost obhájit svůj názor, vést dialog, diskuzi. Využívají se opět metody a formy práce, které pomáhají aktivizovat žáky a zapojit všechny do hledání řešení. Využívají se projekty, referáty, společné i individuální práce. Je podporována schopnost hodnotit, umění sebehodnocení, kritické myšlení a schopnost přijetí názorů druhých.

Kompetenci komunikativní obor rozvíjí jak po stránce verbální, tak neverbální. Rozvíjí schopnost souvislého kultivovaného projevu. Metody práce podporují schopnost písemného vyjádření. Klade se důraz na využívání odborné terminologie a jejímu porozumění. Formy práce podporují schopnost aktivního naslouchání, respektování názorů druhého, rozvíjení empatie a asertivity. Obor vede k rozvíjení spolupráce s mimoškolními objekty, k zapojení rodiny a přátel školy.

Kompetence sociální a personální jsou rozvíjeny prostřednictvím obsahu oboru, který je zaměřen na spoluzodpovědnost a podporu vztahů ve skupině. Tomu odpovídají i preferované formy a metody práce. Je upřednostňována práce ve skupinách, týmová spolupráce. Výuka vede k rozvíjení vztahů ve třídě, odpovědnosti k druhým, k úctě k sobě sama a ke svému okolí. Využívají se metody sociálního učení.

Kompetence občanské obor posiluje zdůrazňováním rovnosti lidí, potřeby soucítění s druhými, vzájemné pomoci, rozvíjením prosociálního chování. Tématy jsou zodpovědnost každého za své zdraví, pomoc druhým, dodržování zákonů a pravidel, které vedou k ochraně společnosti. Důležitá je zde i schopnost pomoci druhým v ohrožení života a v nebezpečných situacích. Dalším celospolečenským tématem je posilování environmentálního vědomí, ochrany života a přírody kolem nás, podpora zdraví a bezpečí. Obor vede k rozvíjení odpovědného chování vůči sobě a druhým, a to nejen v rámci svého okolí, ale v rámci celé společnosti.

Kompetence pracovní jsou posilovány prostřednictvím seznámení s bezpečnostními pravidly a jejich dodržování. Důležitá jsou témata ochrany zdraví při všech aktivitách,

školních a mimoškolních. Prostřednictvím výukových metod se prakticky ověřují získané znalosti z oblasti zdraví v činnostech ve škole a mimo školu. Žáci se motivují k činnostem, při nichž si ověřují získané vědomosti a dovednosti.²³

Kompetence digitální jsou rozvíjeny kromě témat bezpečnostních a sociálních v kyberprostoru a kompetencí vycházejících z průřezového tématu Mediální výchova také prostřednictvím využívání výukových aplikací a platforem v rámci výuky, zpravidla spojením tradiční výuky a digitálních technologií (vyhledávání informací, sdílením mediálních obsahů apod.).

3.3 Průřezová témata vzdělávacího oboru

Průřezová témata uvedená v RVP ZV tvoří: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova, Mediální výchova, Výchova v myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova. Svým celospolečenským zaměřením propojují školní a mimoškolní výchovu a vzdělávání. Jsou povinnou součástí základního vzdělávání. V rámci školního kurikula vytváří vazby mezi učebními obory a vzdělávacími předměty.

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.²⁴

Jako obsahově nejbližší ke vzdělávacímu obsahu oboru Výchova ke zdraví je průřezové téma Osobnostní a sociální výchova. Společnými tématy jsou např. mezilidské vztahy, psychohygienu, komunikace, zvládání krizových situací nebo prevence rizikového chování. Z důvodu obsahové blízkosti jsou často témata vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví integrována s okruhy průřezového tématu do jednoho vyučovacího předmětu.

²³ MARADOVÁ, Eva. *Vybrané kapitoly z didaktiky výchovy ke zdraví*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014, s. 19- 28.

²⁴ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. MŠMT ČR, 2017 [cit. 2021-9-28]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/43792/>

Environmentální výchova je úzce vázána na zdraví. Člověk je součástí přírody a jeho chování ovlivňuje vnější prostředí, které přímo působí na jeho zdraví a zdraví ostatních. Je zde důležitá oblast vědomostí, dovedností, ale i postojů. Průřezové téma Výchova demokratického občana posiluje odpovědnost za sebe, za druhé, za práva lidí (rovnost, právo na důstojné zacházení – senior, nemocný, znevýhodněný). Rozvíjí empatii a prosociální chování.

Průřezové téma Mediální výchova působí na rozvoj schopnosti získávat a třídit informace z médií, což je právě v tématech Výchovy ke zdraví velmi významné. Vede k rozvoji kritického myšlení, propojuje formální a neformální kurikulum.²⁵

3.4 Specifika vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví

*Naplnění základní potřeb, tj. potřeby bezpečí, fyzického, psychického a sociálního zdraví, musí být přijímáno jako přirozená a nezbytná součást práce školy právě proto, abychom mohli stanovovat a dosahovat dalších prioritních cílů spjatých se vzděláváním.*²⁶

Aby došlo k naplnění výchovných a vzdělávacích cílů týkající se všech účastníků formálního i neformálního kurikula, je potřeba pracovat komplexně. Jak je uvedeno v odborné literatuře:

1. Zajistit kontinuální působení na žáky. Témata oboru jsou velmi široká a nejsou jako např. jiné obory systematicky zavedena v učebních plánech v rámci jednoho vyučovacího předmětu po celé základní a střední vzdělávání. Proto je potřeba, aby každá škola při tvorbě ŠVP sledovala, zda se témata rozvíjí plynule a zda jsou podporována neformálním a skrytým kurikulem školy.
2. Respektovat vývojově determinované potřeby žáků. Obsah témat oboru je potřeba opakovat, ale zároveň přizpůsobovat věku dětí a žáků. Stejně téma má v každém vývojovém období odlišný obsah a zacílení.
3. Zohlednit aktuální potřeby a individuální zájmy žáků. Témata oboru se týkají zdraví celostního, to znamená, že zasahují do života žáků ve velké šíři. Proto je

²⁵ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 67.

²⁶ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava. *Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi*. Praha: Grada, 2020, s. 12.

potřeba aktualizovat témata, přizpůsobovat je žákům a současné bezpečnostní situaci. Zařazovat témata, která jsou aktuální, např. v současné době pandemie covidu-19 a její dopad na naše životy, duševní traumata, strach z nemoci a smrti apod. Část témat v rámci formálního kurikula a též aktivit v rámci neformálního kurikula je potřeba z důvodů motivace volit podle zájmů žáků.²⁷

Se specifičností oboru souvisí i klíčová paradigmatata výchovy ke zdraví a bezpečí, která jsou směřována k žákům, učitelům a škole:

1. Paradigma respektu k rodině. Témata oboru se týkají rodinného života, rodinných hodnot, tradic, ve kterých žáci vyrůstají. Proto je velmi nutné citlivě vnímat rozdíly mezi nimi, chránit soukromí, intimitu.
2. Paradigma souladu profesního přístupu učitele k žákům ve výuce a mimo výuku. Vzhledem k silnému zaměření oboru na změnu postojů a chování je u vyučujícího nutností, aby jeho působení ve třídě a to, co představuje v rámci výuky a ve škole, bylo v souladu s jeho životem neformálním, mimoškolním a osobním.
3. Paradigma jednoty formálního a neformálního kurikula. Vyučující velmi ovlivňuje svou osobností a svou důvěryhodností vnímání témat i upevňování vhodných postojů a vzorců chování.²⁸

3.5 Profesionální předpoklady učitele vyučovacího předmětu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví

Obor má velký výchovně-vzdělávací potenciál. Je tedy nutná vysoká pedagogická, didaktická a odborná kvalifikovanost vyučujícího.

Pro co nejvyšší pozitivní dopad výchovy a vzdělávání je právě zde potřebná vysoká míra pedagogického taktu, schopnost improvizace a předvídání. K motivaci žáků a jejich aktivizaci je potřeba znalost didaktiky oboru. Též je důležitá schopnost individualizace a diferenciaci při velké šíři využívání metod a forem během výuky.

²⁷ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 72.

²⁸ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 154.

Vyučující se potřebuje stále v oboru vzdělávat, neboť obsah témat oboru se mění, vyvíjí. To znamená nejen aktualizovat své znalosti týkající se přímo oboru, ale orientovat se a mít všeobecné znalosti, přehled o aktuálním dění ve společnosti, ve světě.

Významným aspektem je rozvíjení osobnostních kvalit učitele, jeho schopnost empatie vstřícnost i jeho osobní postoj k otázkám zdraví a příkladné chování.²⁹

Aby obor nabyl ještě větší významnosti, je potřeba, aby pedagog svým pozitivním přístupem, znalostí problematiky a svým nadšením, že předmět vyučuje, celou tuto oblast ve škole dále rozvíjel a posiloval ve formálním i neformálním kurikulu školy. Dále je důležité, aby vyhledával oblasti ke zlepšení a k tomu motivoval kolegy pedagogy, kolegy nepedagogické pracovníky, působil na zřizovatele a vedení školy.

3.6 Význam a postavení vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví ve formálním kurikulu

Obor přesahuje svou šíří témat a důležitostí standardní pojetí a vnímání ostatních vzdělávacích oborů. Téma zdraví je všudypřítomné. Dalším významným prvkem je bezpečnost, která je všeobecně podceňovaná. Význam je tedy velký, jak pro jedince, tak jeho rodinu, společnost. Každý se s obsahem oboru bude potýkat a setkávat celý život. Obsahová témata oboru mají neomezenost časovou, avšak paradoxně vzdělávací obor Výchova ke zdraví doposud nemá potřebné plnohodnotné a povinné zastoupení v učebních plánech na všech stupních vzdělávání.

V odborné literatuře se obsah transformuje na posilování gramotností, konkrétně zdravotní a bezpečnostní. V souvislosti s oborem je potřeba zdůrazňovat též gramotnost sociální, a to s ohledem na potřebu individuálního rozhodnutí, postojů, motivace a společenské provázanosti, interakce i dopadu jednání na ostatní.

V nejjednodušší podobě můžeme hovořit o sociální gramotnosti jako o znalostech, dovednostech a postojích, které jsou klíčové pro osobní naplnění, k efektivní a konstruktivní účasti na společenském a pracovním životě. Sociální gramotnost by bylo možné vymezit výčtem dílčích dovedností či postojů, které obsahuje. V takovém přístupu by

²⁹ FIALOVÁ, Ludmila et al. *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80246-2885-1, s. 152.

panovala shoda na důležitosti komunikačních dovedností, schopnosti spolupráce, empatie, kritického myšlení a schopnosti řešení konfliktů. V postojové oblasti by sociální gramotnost zahrnovala odpovědnost, úctu k druhým a zájem podílet se na rozvoji vlastní komunity.³⁰

Vzdělávací obor svými cíli vede k rozvíjení výše zmíněných tří gramotností, které se navzájem doplňují a posilují. Ve výzkumném šetření bude též zjišťováno, zda posilováním a silným rozvojem jedné z uvedených gramotností se v rámci školy posilují úměrně i další dvě. Konkrétně se jedná o silně rozvinutou sociální gramotnost, která podmiňuje další gramotnosti oboru, a to zdravotní a bezpečnostní.

³⁰ DOKULILOVÁ, Monika a Tomáš PROTIVÍNSKÝ. *Analýza podpory rozvoje sociální gramotnosti ve školách: Závěry šetření sociální gramotnosti žáků* [online]. 2012 [cit. 2021-8-11]. Dostupné z: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/>, s. 7.

4 Didaktická transformace školního kurikula do edukační reality

4.1 Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí v rámci školy

Aby škola mohla efektivně zavést do výchovy a vzdělávání témata naplňující rozvoj zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnosti, musí před samotnou realizací provést analýzu podmínek a potřeb školy.

4.1.1 Výchozí analýza stavu a potřeb školy

První oblastí, která podléhá analýze, jsou lidské zdroje školy. Tvoří je žáci školy, management školy, pedagogický sbor, pedagogové vyučující předměty vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, nepedagogičtí pracovníci, rodiče, rodiny, zřizovatel školy, veřejnost, komunita školy a další spolupracovníci a spolupracující organizace. U všech pedagogických i nepedagogických zaměstnanců školy včetně managementu je důležité jejich pravidelné proškolení v oblastech zajišťujících podmínky pro zdravou a bezpečnou školu. Zároveň je potřeba koordinovat činnosti všech pracovníků a naplňovat tak obsah důležitých dokumentů školy, jako je školní řád, preventivní program, krizový plán školy, vnitřní směrnice týkající se BOZ a BOZP apod.

Druhou oblastí, kterou škola analyzuje, je materiální vybavení. Analyzuje, zda materiální podmínky vedou a dostatečně rozvíjí uvedené gramotnosti, naplňují podmínky pro zajištění zdraví a bezpečí. Materiální podmínky tvoří třídy a jejich vybavení, školní budova a vybavení školy, okolí školy, zahrada, prostory pro družinu, relaxační místa, tělocvična, školní hřiště a odborné učebny.

4.1.2 Plánování postupu – formální a neformální kurikulum školy

V dalším kroku škola naplňuje obsah formálního a neformálního kurikula. Podle zjištění v předchozím kroku zpracuje obsah vzdělávání, to znamená, jak budou témata výchovy ke zdraví a bezpečí implementovány ve školním vzdělávacím programu a na koho ředitel deleguje zodpovědnost za kvalitu vzdělávání v této vzdělávací oblasti. S tím souvisí organizace a plánování dalších aktivit školy – neformální kurikulum. To zahrnuje školní

a komunitní akce, výlety, zájmové kroužky, slavnosti, exkurze, charitativní akce apod., které přímo souvisí s tematikou výchovy ke zdraví a bezpečí.

Formální kurikulum a neformální kurikulum je potřeba pravidelně evaluovat a aktualizovat i s ohledem na vliv informálního vzdělávání.

4.1.3 Interní a externí hodnocení

Důležitou součástí celého vzdělávacího procesu je hodnocení jeho kvality a efektivity. Prostřednictvím hodnocení škola získává zpětnou vazbu a zjišťuje tím i možnosti pro zlepšení. Provádí pak například úpravy školního vzdělávacího programu, preventivního programu, mění zacílení preventivních akcí, upravuje prostředí školy, zvyšuje bezpečnostní opatření apod. Informace získává jak z interního hodnocení, tak z externího hodnocení. Obě hodnocení probíhají v rámci plánování postupu a jsou významným zdrojem podnětů ke změnám života školy v rámci formálního i neformálního kurikula. V rámci interního hodnocení mohou být osloveni žáci, rodiče, pedagogové školy, nepedagogičtí pracovníci, vedení školy. Zpětná vazba od zřizovatele, kontrolních orgánů či veřejnosti představuje hodnocení externí.³¹

4.2 Motivace ve výchově ke zdraví a bezpečí

Výchova ke zdraví a bezpečí je především výchovou, proto je jejím hlavním cílem vychovávat, resp. ovlivňovat chování, životní a hodnotovou orientaci v zaměření vzdělávací oblasti. Jsou zde naplňovány potřeby sociální, poznávací a výkonové.

Vyučovací předměty představující v učebních plánech vzdělávací obor jsou vnímány jako nenáročné, oblíbené, ale málo důležité. Proto je potřeba pracovat na zvyšování významu a důležitosti obsahu oboru. V rámci motivace představit žákům základní potřeby, jako je např. potřeba bezpečí, potřeba sounáležitosti atd., a vést je k vědomému osvojení. Základní potřeby je třeba systematicky propojovat s kurikulem oboru tak, aby si každý žák uvědomoval smysl a význam oboru. To pak povede k vyšší motivaci rozvíjet zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost, tedy k naplnění cíle vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

³¹ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 92–107.

Dalším významným prvkem je shoda formálního, neformálního a informálního kurikula, neboť všechna na žáky působí a ovlivňují je. Pro úspěšnou motivaci žáků je důležitá osobnost učitele a míra jeho vnitřní motivace k výuce.³²

4.3 Organizační formy a metody výuky vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví

Výběr organizačních forem a metod výuky je ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví klíčový. Souvisí to s obsahovým a cílovým zaměřením oblasti, potřebou stálé motivace a aktivity. Tím, že oblast cílí na postoje a ovlivňování chování, je potřeba formy a metody výuky volit citlivěji a variabilněji než v jiných více znalostně zaměřených vzdělávacích oblastech.

Organizační uspořádání a s tím související metody výuky, které vyučující při plánování zvolí, závisí na probíraném tématu, cíli hodiny, znalosti obsahu tématu žáky, aktuální situaci ve třídě a dalších proměnných ve třídě v rámci výchovně-vzdělávacího procesu. Organizační formy i metody výuky se mění také během vyučovací hodiny, odvíjí se podle požadované funkce i stávajícího času a prostoru.

V rámci vzdělávání je při výchově ke zdraví a bezpečí preferována především schopnost učitele volit formy a metody práce tak, aby žáky aktivizoval, vedl k prožitku, sebeuvědomění, citlivě vnímal atmosféru ve třídě a dokázal reagovat na změny.

*Organizační formy výuky můžeme také definovat jako organizaci vnějších podmínek výuky, v nichž se realizují různé výchovně-vzdělávací činnosti učitele a studentů podle stanoveného pořádku a režimu.*³³

Zvolená organizační forma musí odpovídat i místu výuky, které pro vzdělávací obsah oboru bývá často záměrně odlišné než školní třída. Zvolenými organizačními formami jsou skupinová a kooperativní výuka, projektová výuka, přednášky, výuka s přednáškou odborníků z praxe nebo exkurze.

³² KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 117.

³³ VALIŠOVÁ, Alena a Miroslava KOVAŘÍKOVÁ. *Obecná didaktika: a její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních*. Praha: Grada, 2021. Pedagogika (Grada). ISBN 9788027132492, s. 110.

Během výuky jsou realizovány různé vyučovací metody souběžně nebo se střídají podle fáze vyučovací hodiny. Je záměrem vyučujícího metody střídat, tak aby bylo vyučování multisenzorické a zároveň aktivizující. *Rozmanitost použitých vyučovacích metod způsobuje, že učitelské povolání se stává podnětější a přináší více radost. Učitelé aplikující pouze jednu metodu nudí sami sebe a nudí i žáky.*³⁴

Volba výukové metody je klíčovým činitelem ovlivňujícím dopad výchovy a vzdělávání v rámci výuky a výchovy témat oboru. Na efektivní výukové metody ve výchově ke zdraví a bezpečí jsou kladeny tyto požadavky:

- předávají aktuální a nezkreslené informace,
- cílí na formování chování, postojů,
- reflektují aktuální potřeby a zájmy žáků a vychází z nich,
- rozvíjí klíčové kompetence,
- jsou autentické, rozvíjí v reálných situacích,
- jsou přirozenou součástí učitelovy výuky.

Pro výuku bezpečnostních a zdravotních témat jsou důležité praktické metody, metody simulace, metody vedoucí k prožitku a nácvičku dovedností. Častěji jsou zařazovány metody předvádění, napodobování. Pro výchovný předmět jsou velmi přínosné metody didaktické hry a metoda hry v roli vycházející z dramatické výchovy.³⁵

V rámci inkluzivní pedagogiky a důsledně uplatňované individualizace a diferenciaci v heterogenních třídách jsou upřednostňovány ty organizační formy a metody, které rozvíjí sociální učení a sociální dovednosti. Je preferována práce ve skupinách, vrstevnické učení nebo učící centra.

4.4 Hodnocení žáků ve výchově ke zdraví a bezpečí

Hodnocení ve výchově ke zdraví a bezpečí s ohledem na afektivní zacílení vzdělávacího obsahu je především formativní. Formativní hodnocení vede k motivaci a aktivizaci žáků.

³⁴ PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4, s. 163.

³⁵ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 126–146.

Cílem pedagoga je dovést žáky k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení mezi sebou. V rámci výuky jsou podporovány a rozvíjeny metakognitivní strategie.

Hodnocení ve výchově ke zdraví a bezpečí je též důležitým diagnostickým nástrojem pro učitele. Prostřednictvím zadaných úkolů a následných výsledků zjišťuje znalosti žáků a dostává tak základní informace, které mu umožňují efektivně plánovat výuku.

I pro pedagoga je důležité hodnocení, a to sebereflexe pedagogické činnosti. Autoevaluace ho vede ke zlepšování vlastní pedagogické práce.³⁶

4.5 Didaktické zásady ve výchově ke zdraví a bezpečí

Didaktické zásady představují ve výuce pravidla, která se vztahují na učitele, žáky a učivo. Zásady ve výuce zvyšují její efektivitu. Ve výchově ke zdraví a bezpečí jsou aplikovány zásady ověřené praxí, zásady s historickou zkušeností a dále moderní principy vycházející z pedagogicko-psychologického výzkumu.

Implementátorem didaktických zásad je pedagog. S ohledem na specifickou učiva vzdělávací oblasti musí citlivě zvažovat jejich vhodnost ve výuce. Též musí kontrolovat míru své angažovanosti, míru osobního přístupu a zároveň význam osobního příkladu. Témata výuky jsou osobní a citlivá. Pedagog musí udržet výchovně-vzdělávací proces na úrovni školy a vyvarovat se tématům a diskuzím, které by odpovídaly školnímu poradenskému zařízení či psychologovi. To samé se týká i v rámci výuky zařazovaných didaktických her, kdy je povinností pedagoga udržet následnou reflexi na školní úrovni a vyvarovat se psychologickým hrám a terapeutickým rozborům.

Ve výchově ke zdraví a bezpečí je důležitá zásada vědeckosti, která zavazuje pedagoga k neustálému sebevzdělávání v oblastech posilujících zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost. Rovněž je v této souvislosti významné, aby vyučující sledoval neformální a informální vlivy, které na žáky působí a ovlivňují jejich chování, postoje a orientaci. Dalším důležitým principem je zásada přiměřenosti. Pedagog předkládá učební témata přiměřeně k věku, neodkrývá je celá a naopak se k nim podle vyspělosti a věku žáků vrací. V otázkách zdraví a bezpečí pedagog přistupuje citlivě, taktně, nikdy nezastrašuje.

³⁶ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 147-149.

Důležitá je zásada aktuálnosti, což pro pedagoga ve výchově ke zdraví a bezpečí znamená, že i když má svou představu a plán výuky, dle potřeby třídy aktivně obsah výuky změnit.³⁷

³⁷ KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, s. 150-153.

5 Výchova ke zdraví v církevní augustiniánské škole

5.1 Představení augustiniánské školy

První augustiniánská škola v České republice byla založena v roce 2010, a to Mateřská škola sv. Augustina. V roce 2011 byla otevřena Základní škola sv. Augustina a jako poslední v roce 2019 čtyřleté Gymnázium sv. Augustina. V současnosti školy tvoří jeden školský subjekt s názvem Mateřská škola, základní škola a gymnázium sv. Augustina, který dle rejstříku škol a školských zařízení vykonává činnost mateřské školy, základní školy, střední školy, školní družiny a školní jídelny-výdejny (v textu práce „škola sv. Augustina“ nebo „augustiniánská škola“, příp. jen „škola“). Škola spolupracuje s dalšími augustiniánskými školami v zahraničí, augustiniánskou pedagogiku implementuje 270 středních a základních škol po celém světě a 10 univerzit.³⁸

Zřizovatelem augustiniánské školy je Česká provincie řádu sv. Augustina. Jedná se o školu církevní, katolickou a zároveň školu augustiniánskou. Výchova a vzdělávání jsou realizovány na základě principů pedagogiky sv. Augustina, augustiniánské pedagogiky. Výchovně-vzdělávací proces vychází z Duchovního programu školy, který je aktualizován pro každý školní rok a ovlivňuje nejen výuku, ale i ostatní činnosti škol.

Augustiniánská škola nabízí vzdělávání a výchovu dětí nejen z křesťansky orientovaných rodin, ale i pro děti z rodin nevěřících. Cílem školy je, aby děti vnímaly školu všemi smysly, rozumem a srdcem, což je i názvem školních vzdělávacích programů. Mottem školy je „Škola, která učí chválit a radovat se!“³⁹

Filozofie školy a její další cíle vycházejí z podstaty augustiniánské pedagogiky. Škola, pedagogové, děti a žáci spolu se svými rodinami a přáteli školy spolupracují na výchově a vzdělávání. Tvoří výchovně-vzdělávací komunitu, která společně žije a pracuje v duchu níže uvedených augustiniánských hodnot.

NITERNOST: vytváření prostředí, které podporuje myšlení, aby žák mohl rozvíjet svou osobnost zevnitř.

³⁸Augustiniáni: škola [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://augustiniani.cz/skola/>

³⁹Škola sv. Augustina: ŠVP ZŠA [online]. [cit. 2021-03-22].

Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2020/08/01/1310/>

SVOBODA: vedení každého dítěte k objevování jeho osobních schopností, k jejich zdokonalování a k zodpovědnému plnění vlastních povinností, ke sdílení společného dobra, úctě a toleranci vůči ostatním lidem.

MOUDROST: nabídka poznatků vědy, bohatství mravnosti a poselství víry všem.

PRAVDA: povzbuzení k vybudování návyku stále věci zkoumat a nepokojně hledat TRANSCENDENTÁLNÍ PRAVDU.

LÁSKA: živá spolupráce mezi učitelem a žákem v příjemné atmosféře radosti a demokratického ducha jako prostředek k usnadnění procesu učit – učit se.

PŘÁTELSTVÍ: napomáhání žákům k sociální integraci a uskutečnění rady sv. Augustina: „V životě měj přátele. Hledej je!“

SPOLEČENSTVÍ: povzbuzování vzdělávací komunity k účasti na dění ve škole v duchu lásky a bratrského sdílení vědy i k vzájemnému obohacení.

STÁLÝ NEKLID: neustálé ožívování výchovných metod učitelů, aby se naplňovala myšlenka sv. Augustina: „Tehdy jsem dobrý učitel, když jsem stále žákem.“

DOBRO: umožnění seberealizace a integrálního rozvoje našich žáků s nabídkou jiných mimoškolních akcí. Zvláštní pozornost věnujeme dětským hrám, volnému času a rozvíjení myšlenky „život jako škola“, jak toužil sv. Augustin.

TRANSCENDENCE: otevřenost člověka k Bohu. „Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a naše srdce je nepokojné, dokud nespočine v Tobě.“

DISPOZICE: chápání vzdělávacího procesu jako služby druhým.⁴⁰

5.2 Specifika augustiníánské pedagogiky

Implementace principů augustiníánské pedagogiky ve škole probíhá především prostřednictvím tří činitelů. Prvním z nich je augustiníánský pedagog. Škola klade velký důraz na jeho profesní a etickou způsobilost. Druhým specifikem augustiníánské pedagogiky je výjimečný vztah učitele a žáka. Tento rovnocenný vztah patří k základním rysům augustiníánské pedagogiky. Je to vztah oboustranně inspirující a partnerský. Vede

⁴⁰ *Škola sv. Augustina: ŠVP ZŠA* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2020/08/01/1310/>

žáky k odpovědnosti za své výsledky a chování a k rozvoji jejich schopností. Třetím činitelem je výchovně-vzdělávací augustiniánská komunita, křesťanské společenství, které tvoří děti, žáci, pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci škol, rodiny, přátelé školy, zřizovatel, duchovní a další.⁴¹

Tato tři významná specifika zastřešuje Duchovní program, který patří k nejvýznamnějším dokumentům školy. Tvoří základ duchovní výchovy a vzdělávání v rámci jednotlivých součástí augustiniánské školy, propojuje aktivitami a projekty augustiniánskou výchovně-vzdělávací komunitu. Každý školní rok je aktualizován jeho obsah a zaměření.

5.3 Formální kurikulum ve škole sv. Augustina

Škola sv. Augustina má jako škola církevní ve svých školních vzdělávacích programech oproti školám hlavního vzdělávacího proudu zařazenu vzdělávací oblast Náboženská výchova, konkrétně vzdělávací obor Náboženská výchova a vyučovací předmět náboženství. Předmět je dotován z disponibilní časové dotace.

Cílem předmětu náboženství není evangelizace ani příprava na svaté přijímání. Též výuka nepředstavuje ve škole sv. Augustina základ náboženské výchovy. Náboženský rozměr obsahují všechny vyučovací předměty a neformální aktivity školy vedené Duchovním programem školy.

Křesťanská výchova a zprostředkování křesťanských a augustiniánských hodnot probíhá především prostřednictvím již zmiňovaných specifík augustiniánských škol: učitel (přístup učitelů, pedagogická atmosféra), vztah učitel–žák a výchovně-vzdělávací komunita. *Výchovná složka předmětu se realizuje tím, že žáky vede k nalézání obecně lidských existenciálních otázek a spirituálního rozměru životní zkušenosti. Především však předmět slouží výuce základů katolického učení a způsobu nazírání světa – i když bez nároku na osobní přijetí této výzvy. Předmět klade důraz na budování pozitivních a otevřených vztahů, na toleranci k lidem jiných náboženských vyznání a na rozvíjení ekumenických postojů.*⁴²

⁴¹ ZÁRUBOVÁ, Michaela. *Specifika augustiniánské pedagogiky*. 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Šaroch, Jaroslav.

⁴² *Škola sv. Augustina: ŠVP ZŠA* [online]. [cit. 2021-12-22]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/wp-content/uploads/2017/09/%C5%A0VP-1.-3.T%C5%99.pdf>

5.4 Významné pedagogické dokumenty školy sv. Augustina

5.4.1 Duchovní program školy

Duchovní program, jak již bylo zmíněno, patří k nejvýznamnějším dokumentům školy. Tvoří základ duchovní výchovy a vzdělávání v rámci součástí augustiniánské školy. Svými aktivitami propojuje mateřskou školu, základní školu, gymnázium a výchovně-vzdělávací komunitu. Každý školní rok má nový obsah a zaměření. Pro školní rok 2021/2022 je hodnotou: „Vděčnost / Co mohu já udělat pro tebe?“ a poznávacím znamením: „Neptej se, co má udělat druhý pro tebe, ale ptej se, co ty můžeš udělat pro druhé.“.

Duchovní program obsahuje aktivity, které uvádějí augustiniánskou pedagogiku do praxe. Působí na celé společenství, propojuje víru v Boha a život augustiniánské výchovně-vzdělávací komunity. Tento plán pravidelných činností, projektů, setkání a aktivit spojených s liturgickým rokem umožňuje zapojení všech dětí a žáků augustiniánské školy a jejich rodin. Zároveň obsahuje každým rokem aktuální program duchovního působení, který zahrnuje práci s hodnotami, cíle školy a konkrétní kroky k jejich naplnění, jako je práce s dětmi, práce s učiteli a zaměstnanci školy, práce s rodiči.

Duchovní program nabízí činnosti jako např. pravidelné denní modlitby, mše ve vlastní školní kapli, ranní modlitby a růžence, setkání a mše realizované zřizovatelem školy v kostele sv. Tomáše v Praze 1, setkání, poutní mše, letní tábory nebo školy v přírodě ve Svaté Dobrotivé. Dále jsou to výuka náboženství, společenství mládeže, příprava na svátost smíření a svátost přijímání, biřmování, pastorece pro zaměstnance a rodiče, pastorece pro rodiče, pastorece pro prarodiče. Duchovní program zahrnuje také projekty a projektová témata jednotlivých měsíců (např. měsíc sv. Ludmily a sv. Václava, projekty Rodina, Charita, Sv. Augustin a augustiniáni aj.) a projektové dny, na kterých pracují a do nich se zapojují všechny součásti školy sv. Augustina. Projekty propojují obsah vzdělávání (formální kurikulum) s liturgickým rokem a dalšími významnými dny školy. Prostřednictvím plánovaných aktivit a společných akcí (neformální kurikulum) nabízí zapojení celé augustiniánské výchovně-vzdělávací komunity.⁴³ Duchovní program silně

⁴³ Škola sv. Augustina: Duchovní program ve školním roce 2021/2022 [online]. [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2021/08/18/duchovni-program-ve-skolnim-roce-2021-2022/>

působí na rozvoj a posilování sociální gramotnosti a tím pozitivně ovlivňuje gramotnost zdravotní a bezpečnostní.

5.4.2 Školní řády mateřské školy, základní školy a gymnázia

Školní řád mateřské školy sv. Augustina (dále také „MŠA“) je závazný dokument pro zákonné zástupce dětí a pracovníky mateřské školy. Obsahuje základní informace k režimu školy, k přijímacímu řízení do MŠA, k ukončení docházky a odkladu školní docházky. Důležitou částí řádu jsou opatření k bezpečnosti dětí. Dále bezpečnost dětí upravuje směrnice „Zajištění bezpečnosti dětí“, která je součástí BOZP MŠA. Školní řád určuje povinnosti a práva rodičů a pedagogů týkající se zdravotního stavu dětí a úrazů. V dokumentu jsou uvedeny prvky ochrany dětí před sociálně patologickými jevy a diskriminací. Významně vstřícná je nabídka vzájemné spolupráce se zákonnými zástupci. Zákonných zástupců se též týkají organizační připomínky a informace o zacházení s majetkem školy. V závěru školního řádu jsou vymezena práva dítěte, práva a povinnosti pedagogických pracovníků a zaměstnanců školy, pravomoci ředitele, práva a povinnosti zákonných zástupců.⁴⁴

Školní řád základní školy (dále také ZŠA) a gymnázia (dále také GYMA) sv. Augustina je závazný dokument pro žáky, jejich zákonné zástupce a pracovníky škol. Školní řád obsahuje informace o provozu a vnitřním režimu školy a režimu při akcích mimo školu. Významné jsou podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Povinností pedagogických pracovníků je provést poučení žáků v rámci výuky v odborných učebnách. Poučení o BOZP a PO se provádí před každou akcí mimo školu a před prázdninami. O poučení je pedagog povinen provést zápis do třídní knihy. Školní řád též obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků žáků, informace ke školnímu stravování, školní družině (obsahuje vlastní školní řád družiny) a školnímu klubu (obsahuje vlastní školní řád školního klubu). V dokumentu jsou stanovena práva a povinnosti žáků (včetně výchovných

⁴⁴ Škola sv. Augustina: Školní řád [online]. [cit. 2021-12-22]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2017/04/23/rad-materske-skoly/>

opatření) a práva a povinnosti zákonných zástupců. Výňatek ze školního řádu je uveden v žákovské knížce a je stvrzen podpisem žáka a zákonných zástupců.⁴⁵

5.4.3 Preventivní program školy

Škola sv. Augustina připravuje a realizuje program primární prevence rizikového chování, který vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28. Součástí programu je program proti šikanování dle Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MŠMT-21149/2016. Škola poskytuje informace o problematice rizikového chování a preventivní program realizuje s použitím forem a metod odpovídajících věku dětí a žáků.

Preventivní program obsahuje analýzu aktuální situace z hlediska rizikového chování, vyhodnocení preventivního programu předchozího školního roku, dlouhodobé a krátkodobé cíle, preventivní aktivity. Přílohu Preventivního programu tvoří kontakty na školní poradenské pracoviště a školské poradenské zařízení. Metodikem prevence a výchovným poradcem je ve škole sv. Augustina ředitel školy. Dále je zde uveden kontakt na školní psycholožku a speciální pedagožku. Škola spolupracuje s Křesťanskou pedagogicko-psychologickou poradnou v Praze 8. Přílohu 2 Preventivního programu tvoří Krizový plán pro řešení šikany.⁴⁶

5.5 Neformální kurikulum ve škole sv. Augustina

Neformální kurikulum školy je pod silným vlivem Duchovního programu (viz oddíl 5.4.1). Z něj vychází mnoho společných aktivit v rámci školy i mimo školu, do kterých je zapojována výchovně-vzdělávací augustiniánská komunita. Jednotlivé součásti školy organizují výlety, zájezdy, pobytové akce a adaptační kurzy. Pravidelná jsou setkání v klášteře ve Svaté Dobrotivé, jak dětí a žáků, tak i jejich rodin. V létě zde probíhá anglický letní tábor – Summer School. Škola se zúčastňuje mezinárodních setkání augustiniánských škol a zapojuje se do výměnných pobytů. Pro rodiče jsou pořádány

⁴⁵ Škola sv. Augustina: Školní řád [online]. [cit. 2021-12-22]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/wp-content/uploads/2019/08/SR.pdf>

⁴⁶ Preventivní program Školy sv. Augustina.

pravidelné workshopy, setkání na téma výchovy nebo vztahů školy a rodičů. Tato setkání často probíhají online, jsou zdarma a jsou na ně zváni nejen rodiče, ale i prarodiče.

Pro pomoc a k podpoře školy sv. Augustina, ale též pro pomoc augustiniánským školám v zahraničí byl založen Nadační fond Adeodatus. Fond poskytuje finanční prostředky na provozní účely, jako je rekonstrukce školy a zahrady, k motivačním programům pro pedagogy a žáky a též na realizaci společenských, sportovních a kulturních akcí pořádaných školou. Dalším účelem je charitativní a humanitární pomoc, pomoc při tíživé situaci, zejména rodinám žáků školy.

Každý školní rok škola pořádá zábavné akce jako karneval, školní a farní ples a velkou oslavu k založení školy Fiestas. Do života školy je aktivně zapojen její zřizovatel augustiniánský řád v Praze 1 – Česká provincie řádu sv. Augustina. V augustiniánském klášteře a kostele sv. Tomáše probíhají další akce a pravidelná setkání, např. slavnostní předávání vysvědčení, první svaté přijímání, pravidelné setkání rodičů v klášteře a další. Rodiče zde mohou navštěvovat výuku náboženství. Kněží a další pracovníci kláštera spolupracují se školou, všichni jsou do kláštera a kostela sv. Tomáše zváni na pravidelné bohoslužby, které zde probíhají pro českou, anglickou, španělskou a filipínskou komunitu.

6 Implementace Výchovy ke zdraví do školních vzdělávacích programů školy sv. Augustina

6.1 Obsahová analýza kurikulárních dokumentů školy sv. Augustina z pohledu Výchovy ke zdraví

Obsahová analýza se týká školních vzdělávacích programů školy sv. Augustina, která vykonává činnost mateřské školy, základní školy, gymnázia a školní družiny. Pro každou součást škola zpracovala školní vzdělávací program.

6.1.1 Výchova ke zdraví a ŠVP mateřské školy sv. Augustina „Všemi smysly, rozumem a srdcem“

Školní vzdělávací program mateřské školy vychází Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Je provázán s augustiniánskou pedagogikou a křesťanskými hodnotami. Mateřská škola je ale otevřena i dětem z nevěřících rodin. Označuje se jako škola rodinného typu a nabízí osobní a individuální přístup nejen k dětem, ale i k jejich rodinám. Je připravena pracovat a pracuje s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Vnější a vnitřní prostory MŠA odpovídají potřebám předškolních dětí. Škola se nachází v areálu společně se ZŠA a GYMA. Má své hřiště a společnou zahradu.

V RVP PV je vzdělávací obsah předškolního vzdělávání zpracován do pěti vzdělávacích oblastí. MŠA má ve svém ŠVP navíc, v souvislosti s filozofií školy a duchovními hodnotami, se kterými škola pracuje, ještě šestou vzdělávací oblast Dítě a Bůh. Kurikulum tvoří jednotlivé bloky, tzv. mušle: Já, Ty, Svět, Bůh. V mušlích jsou zastoupeny vzdělávací oblasti: biologická, psychologická, interpersonální, sociokulturní, environmentální a duchovní.

Vzdělávací program je zastřešen Duchovním programem školy, který je shodný s programem ZŠA i GYMA. V rámci vzdělávacího programu probíhají pravidelné modlitby, výuka náboženství a mše. Děti s pedagogy spolupracují na projektech, které vycházejí z Duchovního programu školy. Ten spojuje učitele, rodiny, děti, ale i žáky základní školy a gymnázia. Pro děti, které pak pokračují v dalším vzdělávání v ZŠA, je tím velmi usnadněna adaptace na základní vzdělávání.

Témata Výchovy ke zdraví jsou obsažena ve všech blocích. Veškeré poznání je však ovlivněno a podporováno duchovními cíli. Mušle „Já“: Poznání Boha jako Stvořitele, mušle „Ty“: Vnímání Boha jako toho, kdo chce jeho dobro, mušle: „Svět“: rozvoj poznávání místa Boha ve světě, mušle: „Bůh“: Vytváření vztahu k Bohu jako blízké osobě.⁴⁷

6.1.2 Výchova ke zdraví a ŠVP základní školy sv. Augustina „Všemi smysly, rozumem a srdcem“

Školní vzdělávací program s názvem „Všemi smysly, rozumem a srdcem“ vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a obsahuje všechny povinné údaje. Školní vzdělávací program rozvíjí, posiluje a upevňuje požadované kompetence, vychází z principů augustiniánské pedagogiky a čerpá z křesťanských hodnot. Výuka a výchova je založena na Duchovním programu školy, který zásadně ovlivňuje a určuje výuku i veškerou činnost školy. ŠVP obsahuje informace k splnění podmínek pro hygienické a bezpečné vzdělávání, zajištění vhodné struktury pracovního a odpočinkového režimu žáků a pedagogů, dodržování stravovacího a pitného režimu. Škola poskytuje zdravé prostředí učeben a ostatních prostor.

Ochrana žáků před úrazy zajišťuje systém trvalé přítomnosti učitele či vychovatele mezi žáky. *Podle učení sv. Augustina – je osvědčenou prevencí bezpečnosti žáků a je jednou z priorit školy. Pravidla bezpečnosti jsou obsažena ve školním řádu a rádech učeben. Žáci a rodiče jsou s nimi seznamováni pravidelně na začátku a podle potřeby i během roku.*⁴⁸

Témata vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví jsou obsažena v celém vzdělávacím programu. S ohledem na celostní pojetí zdraví jsou především formálním i neformálním kurikulem školy posilovány zdraví duchovní, sociální a psychické.

ŠVP školy je výjimečný třemi oblastmi cílů: cíle ve smyslu školy, dále cíle ve smyslu školy katolické a cíle ve smyslu školy augustiniánské. Tyto cíle významně školní vzdělávací program odlišují od škol hlavního vzdělávacího proudu. To se promítá i do učebních plánů, kde jsou ve všech ročnících zařazeny předměty náboženství a křesťanská

⁴⁷ Škola sv. Augustina: ŠVP MŠ [online]. [cit. 2021-11-21].

Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2021/08/28/svp-pv/>

⁴⁸ Škola sv. Augustina: ŠVP ZŠA [online]. [cit. 2021-11-21]. Dostupné z:

https://www.skolasvatehoaugustina.cz/wp-content/uploads/2020/08/uvod_%C5%A0VP_%C3%BAprava.pdf

etika, které se průřezově promítají do všech předmětů formálně a ovlivňují život školy (působení neformální).

Nejen téma biologického zdraví, ale celkově témata Výchovy ke zdraví jsou v ŠVP obsažena ve vyučovacích předmětech jako průřezová témata, zpravidla prostřednictvím mezipředmětových vazeb nebo v rámci učebního plánu v konkrétním vyučovacím předmětu. Na 1. stupni se jedná o vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, předmět člověk a svět. Na 2. stupni základního vzdělávání nacházíme výchovu ke zdraví a bezpečí ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, konkrétně ve vyučovacích předmětech tělesná výchova a výchova ke zdraví a rodině.

V ZŠA je v učebním plánu 6.–9. ročníku zařazen vyučovací předmět výchova ke zdraví a rodině, a to s dotací jedna hodina týdně v 7. a 8. ročníku (více o výuce vyučovacím předmětu v ZŠA je uvedeno v podkapitole 6.2). Škola tak naplňuje minimální požadavek na výuku předmětu vyplývající z RVP ZV.

Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Z důvodů křesťanského zaměření školy jsou silné mezipředmětové vazby s vyučovacím předmětem náboženství, křesťanskými zásadami života a s pojetím zdraví z hlediska křesťanské morálky. Na témata výchovy ke zdraví a bezpečí navazují aktivity a programy plánované v Preventivním programu školy a Duchovním programu školy. Důležitými součástmi neformálního kurikula školy, které podporují pozitivní školní klima, jsou školní akce a další aktivity (viz podkapitola 5.5).

6.1.3 Výchova ke zdraví a ŠVP gymnázia sv. Augustina „Všemi smysly, rozumem a srdcem“

Školní vzdělávací program gymnázia sv. Augustina vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia. Vybavení gymnázia odpovídá požadovaným normám. Škola se nachází spolu s MŠA a ZŠA v jednom areálu, kde je též velká zahrada, tělocvična a hřiště. K dispozici je též kaple sv. Rity. Stejně tak jako ŠVP ZŠA i MŠA je školní vzdělávací program provázán augustiniánskou pedagogikou a křesťanskými hodnotami. Gymnázium je otevřeno žákům, rodičům a všem, kteří vyhledávají křesťanskou výchovu a vzdělávání.

Spolu s dalšími rodinami a učiteli a duchovními vytvářejí výchovně-vzdělávací komunitu, která se podílí na životě a práci všech součástí školy sv. Augustina.

ŠVP vychází z augustiniánských hodnot. Orientuje se na progresivní učení, které chce dovést k poznávání všech skutečností, zejména však člověka a Boha, upřímnou a ušlechtilou otevřenost vůči všem lidem. Tyto dvě charakteristiky augustiniánské antropologie předpokládají následující postoje: pozitivní přijímání každého člověka a každého žáka, schopnost dialogu a vzájemného přijetí v atmosféře svobody, pěstování kritického ducha jako záruka svobody, ochota se přizpůsobit času a citlivost vůči problémům druhých, ovzduší blízkosti a přátelství, které podporuje úctu k osobě jako takové, vždy otevřená komunita, život víry v Ježíše Krista, se kterým prožíváme jedinečnou historii přátelství, svědectví jednoty života jako základ lidské pedagogiky na prvním místě. Tento myšlenkový program vyjadřuje vzdělávací základy školy sv. Augustina.⁴⁹

Témata vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví jsou integrována a rozvíjena v těchto vyučovacích předmětech: základy společenských věd, náboženská výchova, biologie a tělesná výchova. Obdobně jako v ZŠA, tak i na gymnáziu se aktivně pracuje s Preventivním programem školy a Duchovním programem školy, které posilují zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost žáků. Také gymnázium v rámci neformálního kurikula realizuje zájezdy, pobytové akce, adaptační kurzy, letní tábory, mezinárodní setkání augustiniánských škol apod.

6.2 Vyučovací předmět výchova ke zdraví a rodině v ZŠA

6.2.1 Obsah vyučovacího předmětu

V ZŠA je v učebním plánu 6.–9. ročníku zařazen vyučovací předmět výchova ke zdraví a rodině, a to s hodinovou dotací jedna hodina týdně v 7. a 8. ročníku. Škola tak naplňuje minimální požadavek na výuku předmětu vyplývající z RVP ZV. Z důvodů křesťanského zaměření školy je předmět úzce propojen se vzdělávacím oborem Náboženská výchova a vyučovacím předmětem náboženství. Dále má návaznost na další aktivity, na neformální kurikulum školy a následně též na výuku a výchovu na augustiniánském gymnáziu. Na

⁴⁹ Škola sv. Augustina: ŠVP GYMA [online]. [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://www.skolasvatehoaugustina.cz/wp-content/uploads/2020/08/uvod_%C5%A0VP_%C3%BAprava.pdf

gymnáziu se jedná především opět o vzdělávací oblast Náboženská výchova, vyučovací předmět náboženství a vzdělávací oblast Člověk a společnost, vyučovací předmět základy společenských věd.

Hlavními učebními okruhy 7. ročníku, které jsou uvedeny v ŠVP ZŠA, jsou tyto: Vztahy mezi lidmi a formy soužití, Zdravý způsob života a péče o zdraví tělesné a duševní, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, Hodnota a podpora zdraví, nemoci, prevence. Hlavními tématy 8. ročníku, které jsou uvedeny v ŠVP ZŠA, jsou: Změny v životě člověka od narození do smrti a jejich reflexe, Zdravý způsob života a péče o zdraví duševní i fyzické, Nemoci, Osobnostní a sociální rozvoj, Důležitost rodiny a rodinných vztahů.

Témata předmětu reflektují i aktuální společenské dění, zajímavosti v kultuře a sportu vedené formou nepovinných aktualit, které jsou mezi žáky oblíbené. Jak z názvu předmětu vyplývá, je zacílen na rodinu, zdravé vztahy, řešení problémů v rodině, vnímání rodiny jako celku a na podporu sourozenců i prarodičů. To je také smyslem výchovně-vzdělávací komunity školy, tedy zapojení všech do výchovy a vzdělávání.

6.2.2 Organizační formy a metody vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován jak v rámci třídy, tak i prostřednictvím plánovaných přednášek, seminářů, exkurzí, besed apod. V rámci školy jsou k dispozici též společenská místnost, zahradní prostory, ICT učebna, knihovna a kaple školy.

Velmi využívanou kontinuální aktivitou spojenou s vyučováním a domácí přípravou jsou v 8. ročníku seminární práce. Každý měsíc je zadáno jedno téma, na kterém pak žáci samostatně pracují. Součástí práce je i doložení studovaných zdrojů a literatury. Zpracovanou seminární práci mohou žáci s vyučujícím v průběhu měsíce konzultovat. Práci žáci odevzdávají elektronicky. Tím se v rámci předmětu podporuje jejich mediální a digitální gramotnost.

Příklady témat seminárních prací a jejich další využití: Jak se mohu dopátrat pravdy o nějakém sdělení?, Je v pohledu na zdravou a odpovědnou lidskou sexualitu v pojetí křesťana, rozumu a lidské zkušenosti nějaký rozdíl? (podklady pro kolokvium), Zamyšlení: Z období covidu-19 pro mne vzešlo něco dobrého, užitečného, zajímavého (příspěvek do publikace vydané školou a možnost přednesení na setkání s prarodiči příznivci školy),

Existují nějaké prostředky, které mohou zabránit vzájemnému nepřátelskému chování, ponižování, šikaně?(odborná přednáška pro mladší spolužáky v rámci ZŠA), Hospodaření naší domácnosti (měsíční podrobný přehled). Vyučovací hodiny jsou vedeny především formou diskuzí, dialogu, řešením problémových otázek. Vyučující zařazuje aktuální témata dle potřeby žáků.

6.2.3 Materiální zázemí a hodnocení vyučovacího předmětu

Vyučující v rámci výuky nepoužívá učebnici. Čerpá z odborných zdrojů. Žáci si tvoří portfolio z pracovních listů a materiálů, které dostávají v průběhu výuky. Významný pro další studium je osobní sešit, který obsahuje osobní záznamy žáků z výuky. Škola je vybavena moderními materiály a pomůckami.

V předmětu využívá vyučující především formativní hodnocení. Vede žáky k správnému sebehodnocení, ohleduplnosti, posilování jejich zodpovědnosti za vlastní chování, snaze být v životě prospěšný a užitečný. Přistupuje k žákům individuálně a provází je dle jejich výchozích možností k nejlepším možným výsledkům v oblasti odpovědného jednání, socializace, k využívání a rozvíjení své osobnosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 Charakteristika a popis šetření

7.1 Cíle šetření

V praktické části práce jsem se zaměřila na získání informací jednak o povědomí a názorech týkajících se výchovy ke zdraví a bezpečnosti, jednak o postojích k implementaci vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví v rámci církevní školy, konkrétně ve škole sv. Augustina. Byly osloveny dvě cílové skupiny s dotazníkovým šetřením a dále byl realizován polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy, který je jejím zakladatelem a zároveň představitelem zřizovatele.

První dotazník byl vytvořen pro pedagogické a nepedagogické pracovníky mateřské školy, základní školy, školní družiny a gymnázia v rámci školy sv. Augustina. Druhou skupinu tvořili rodiče dětí a žáků školy sv. Augustina. Prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru s ředitelem školy, který byl realizován v závěru šetření, jsem získala koncepční pohled, informace o vývoji a plánech školy, které se týkají vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví a jeho implementace v církevní škole, konkrétně škole augustiniánské, která se svými specifiky odlišuje od jiných církevních škol.

Dotazníkové šetření pro pracovníky školy má za cíl získat přehled o názorech a postojích všech pracovníků školy na implementaci Výchovy ke zdraví, tedy témat podporujících zdravotní a bezpečnostní gramotnost v jednotlivých součástech školy sv. Augustina. Záměrem bylo zjistit, jak vnímají Výchovu ke zdraví, jaké povědomí mají o vzdělávacím oboru a s jakými tématy v rámci své praxe ve škole sv. Augustina pracují. Dalším důležitým aspektem bylo zjišťování, zda na základě praxe vidí implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí jako dostačující ve všech dotazovaných oblastech nebo zda vnímají v uvedených oblastech v rámci školy sv. Augustina prostor ke zlepšení. Důležitými informacemi jsou dále jejich vyjádření k vlastnímu vzdělávání v oboru, práce s preventivním programem a se školním poradenským pracovištěm. Dílčím cílem bylo navést vybrané pracovníky prostřednictvím dotazníkového šetření s výběrem odpovědi k sebereflexi. Vést je otázkami k odpovědím, zda skutečně dostatečně naplňují své povinnosti v rámci oboru Výchova ke zdraví, který se promítá do všech činností školy.

Např.: Jsem dostatečně kompetentní řešit případné mimořádné události ohrožující zdraví a bezpečnost? Posiluji zdravotní a bezpečnostní gramotnosti u žáků? Zařazuji, příp. vnímám ve své praxi témata k rozvíjení oblasti výchovy ke zdraví a bezpečnosti? Pracuji s Preventivním programem školy?, Co mohu navrhnout jako prostor ke zlepšení?

Dotazníkové šetření pro rodiče mělo za cíl získat přehled o názorech a postojích rodičů a rodin v souvislosti s implementací Výchovy ke zdraví a témat podporujících zdravotní a bezpečnostní gramotnost ve škole sv. Augustina a v augustiniánské výchovně-vzdělávací komunitě. Cílem bylo zjistit, jakou důležitost spatřují ve výchově ke zdraví a bezpečí, do jaké míry mají znalosti o vzdělávacím oboru, jaká témata v širokém záběru oboru vnímají jako důležitá. Dalším cílem bylo získat informace o tom, co spatřují ve škole jako pozitivní, co za dostačující a zda jsou některé oblasti (např. obsah vzdělávání, sociální podmínky, materiální a bezpečnostní podmínky), ve kterých vidí konkrétní prostor pro zlepšení. Vedlejším cílem tohoto šetření bylo prostřednictvím otázek s výběrem odpovědi vést rodiče k případnému zvýšení jejich znalostí a posílení povědomí o významu výchovy ke zdraví a bezpečí. Upozornit je, kterých oblastí se výchova ke zdraví a bezpečí týká a vést je k zamyšlení u témat či otázek, jako jsou např. Jaká témata řešíme v rodině? Vím o něčem, co by se mohlo zlepšit v dané oblasti? Mohu sám něco vylepšit? Uvědomuji si zde nutnost ještě větší spolupráce se školou než v jiných předmětech?

Výsledky z dotazníkových šetření poslouží jako zpětná vazba pro zřizovatele školy od zaměstnanců školy a rodičovské veřejnosti. Obě skupiny jsou významné součástí augustiniánské výchovně-vzdělávací komunity. Tím, že si obě skupiny uvědomí širí obor, jeho význam a aktuálnost, povede to celkově k pozitivnímu dopadu na celou augustiniánskou komunitu.

Účelem rozhovoru se zakladatelem a ředitelem augustiniánské školy v ČR bylo doplnění dotazníkových šetření o komplexní pohled na chod školy a vývoj implementace Výchovy ke zdraví jak do formálního, tak neformálního kurikula všech součástí školy. Též vedl k propojení pohledu rodičů a postojů pracovníků školy, ve které sám vyučuje a zároveň je představitelem zřizovatele, jímž je augustiniánský řád – Česká provincie řádu sv. Augustina.

Dalším důležitým cílem práce, tedy výstupem z výzkumného šetření byl pedagogický výstup – návrh doporučení pro školní vzdělávací program augustiniánské školy. Tato diplomová práce bude s výsledky šetření a případnými doporučeními k implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí poskytnuta škole.

7.2 Výzkumné předpoklady

1. předpoklad:

Pracovníci všech součástí augustiniánské školy a rodiče dětí a žáků školy sv. Augustina vnímají výchovu ke zdraví a bezpečí a rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti jako prioritní témata církevní školy.

Předpoklad ověřuje otázka číslo 6 u pracovníků školy a otázka číslo 1 u rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina.

2. předpoklad

Výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole nejvíce podporuje Duchovní program školy.

Předpoklad ověřuje otázka číslo 8 u pracovníků školy a otázka číslo 4 u rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina.

3. předpoklad:

Život školy v augustiniánské výchovně-vzdělávací komunitě vede k silnému rozvíjení sociální gramotnosti. Vysoká sociální gramotnost (duchovní a duševní zdraví) působí na důvěru, bezpečí, klid, tzn. skrytě a významně podporuje zdraví fyzické a všechny formy bezpečí. Tato orientace upozadňuje bezpečnostní témata oboru.

Předpoklad ověřuje otázka číslo 7 u pracovníků školy a otázka číslo 4 u rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina.

4. předpoklad

Název oboru je zdánlivě jasný, přesto si respondent nemusí uvědomit rozsáhlost a hloubku oboru.

Předpoklad ověřují otázky číslo 7, 11, 17, 18 u pracovníků školy a otázky číslo 3, 8–19 u rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina.

5. předpoklad:

Odpovědi u stejných otázek pro pracovníky školy a rodiče dětí a žáků budou vykazovat významnou shodu.

Předpoklad ověřují otázky číslo 5, 6, 7, 8, 9 + 10, 17–18, 19, 20 u pracovníků školy a otázky číslo 1, 2, 3, 4, 5 + 6, 8–16, 20 a 21 u rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina.

7.2.1 Výzkumná metoda – dotazník

Pro šetření mezi rodiči a šetření mezi pracovníky školy sv. Augustina jsem zvolila kvantitativní výzkum, a to výzkumnou metodu dotazník. Gavora označuje dotazník za nejvhodnější metodu při získávání informací od velkého počtu respondentů.⁵⁰ V online platformě Survio, která nabízí tvorbu dotazníků, jsem po důkladné přípravě vytvořila pro obě skupiny respondentů webové dotazníky.

Přípravě dotazníků předcházelo studium odborné literatury a kurikulárních dokumentů školy sv. Augustina. Důležitá pro mne byla několikaletá osobní zkušenost se školou sv. Augustina, znalost prostředí a pracovníků školy i života výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity. Též mi bylo velkou pomocí, že jsem již o této církevní augustiniánské škole psala v bakalářské práci na téma: *Specifika augustiniánské pedagogiky*, kde jsem rovněž realizovala dotazníkové šetření.⁵¹

Nejdříve jsem připravovala dotazník pro pracovníky školy a poté dotazník pro rodiče dětí a žáků. Samotné přípravě též předcházely rozhovory s představiteli školy sv. Augustina. Během přípravy dotazníku pro pracovníky školy a pro rodiče dětí a žáků školy jsem celý proces průběžně konzultovala s Mgr. Evou Bartoňovou, která vyučuje v základní škole sv. Augustina výchovu ke zdraví a rodině.

7.2.2 Struktura vytvořených dotazníků

Struktura dotazníků odpovídá požadavkům uvedeným v odborné literatuře a tvoří ji tři části: vstupní část, vlastní otázky a poděkování.⁵²

⁵⁰ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010. ISBN978-80-7315-185-0.

⁵¹ ZÁRUBOVÁ, Michaela. *Specifika augustiniánské pedagogiky*. 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky.

⁵² GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

Dotazníkům předchází stručný doprovodný dopis. Jak uvádí Hendl, v doprovodném dopise není vhodné podrobně vysvětlovat důvody šetření, abychom předem neovlivňovali postoje respondentů.⁵³ Uvádím zde tedy název práce, představuji sebe a též zmiňuji souhlas ředitele školy sv. Augustina s šetřením. Též je však potřebné respondentovi zdůraznit, že každé vyplnění dotazníku má význam, což naplňuji uvedením cílů dotazníkového šetření. Zde uvádím, že práci a výsledky z šetření předám škole, z čehož vyplývá, že respondent svou aktivitou může něco změnit.⁵⁴ I z tohoto důvodu uvádím v textu rodičům, že v rámci dotazníkového šetření budou obdobným dotazníkem osloveni pracovníci školy a naopak pracovníkům školy sděluji, že budou osloveni rodiče dětí a žáků školy sv. Augustina, aby všem respondentům vyplynula komplexnost šetření a též možnost většího dopadu na oblast šetření. Další důležitou informací pro respondenty je, že dotazníky jsou anonymní. Na konci doprovodného dopisu děkuji respondentům za jejich čas a odpovědi.

Otázky mají záměrný sled, zpočátku jsou otázky snazší, uzavřené nebo polouzavřené, dále ve střední části jsou náročnější, otevřené, a v závěru opět otázky jednodušší. Dotazníky tvoří celkem z 21 otázek. Významná a obsáhlá je otázka s odpovědí škálovanou, tj. s možností označení míry důležitosti, kterou obsahovému tématu z Výchovy ke zdraví respondent přikládá. To znamená od úplné nedůležitosti po velmi významnou důležitost: 1 – bezvýznamné, 2 – spíše nedůležité, 3 – nevyhraněný, 4 – spíše důležité, 5 – velmi důležité. Jak doporučuje Hendl: *Škála o čtyřech až pěti stupních stačí obvykle tomu, aby vybudila pro určení směru dostatečně spolehlivou odpověď.*⁵⁵ Čím větší důležitost respondent zvolí, tím vyjádří větší význam u odpovědi. Abych zabránila zkreslení vyjádření, jsou v dotazníkových šetřeních zastoupeny též otázky polouzavřené.⁵⁶ V závěru je poděkování respondentům za jejich čas a odpovědi.

7.2.3 Předvýzkum u dotazníkových šetření

Před posláním dotazníků v rámci předvýzkumu byl pro mne důležitý souhlas s textem dotazníků a s oslovením rodičů a zaměstnanců školy od ředitele školy sv. Augustina. Tomu předcházely konzultace s paní učitelkou vyučující předmět výchova ke zdraví a rodině na

⁵³ HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkum a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-0982-9.

⁵⁴ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

⁵⁵ HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkum a evaluace*. Praha: Portál, 2017, s. 156.

⁵⁶ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

základní škole sv. Augustina a s ředitelem školy sv. Augustina. Následovaly úpravy textu, které jsem zapracovala do verze dotazníků v aplikaci Survio.

Připravila jsem průvodní dopis do e-mailu a v rámci předvýzkumu jsem oslovila vybrané pracovníky všech součástí augustiniánské školy a u druhého dotazníku několik rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina. Zpětná vazba byla pro mne důležitá, abych si ověřila, že jsou otázky pochopitelné a že výběr u odpovědí je dostačující. Požádala jsem respondenty obou skupin, zda by se mi také vyjádřili k časové náročnosti vyplnění dotazníku. Tuto informaci jsem potřebovala doplnit k oběma dotazníkům, resp. k průvodním zprávám v e-mailu, ve kterých jsem chtěla poslat odkazy na webové dotazníky s výše uvedeným doprovodným dopisem.

Otázky byly respondentům srozumitelné. Po předvýzkumu jsem udělala několik drobných úprav. Rozšířila jsem nabídku možných odpovědí, z uzavřených otázek se tak staly polouzavřené přidáním odpovědi „Jiné“. U vybraných otázek týkajících se spokojenosti s oblastí implementace Výchovy ke zdraví jsem u odpovědi „Ne“ požádala respondenty o zdůvodnění, resp. o návrh na zlepšení. Též jsem získala pro mne cennou informaci, o kterou jsem žádala, tedy čas potřebný k vyplnění.

7.2.4 Kvantitativní výzkum I – dotazník pro pracovníky školy

Webovému dotazníku s názvem „Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí do školního vzdělávacího programu církevní školy z pohledu pracovníků škol sv. Augustina“ předchází v úvodu výše uvedený doprovodný dopis.

Obsah otázek odpovídá cílům, které jsem si stanovila. Vzhledem k šíři vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví jsem od počátku plánovala, že oslovím všechny pracovníky školy, tzn. pedagogické i nepedagogické.

Ukázalo se, že je potřeba dobře promyslet u otázek výběr odpovědí tak, aby byly smysluplné a též aby pokrývaly celé jejich možné spektrum. Též aby dotazník byl vhodný jak pro pedagogické, tak i pro nepedagogické pracovníky.

Otázky, resp. výběr odpovědí je u některých záměrně širší, aby si pracovníci školy uvědomili, že se týká života a práce všech v rámci výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity. Jsou zde též otázky ke zjištění jejich preference oblastí v oboru a označení

významu témat oboru. Významné jsou otázky, které mají získat informace o názorech na sociální, materiální a bezpečnostní zajištění škol. Odpovědi vedou ke zjištění aktuálního stavu implementace Výchovy ke zdraví ve škole a pomohou případně naplnit další cíl práce, vytvořit pedagogické doporučení pro školu sv. Augustina.

Dotazník je sestaven z 21 otázek, a to ze 3 otázek otevřených, 14 uzavřených a 4 polouzavřených. První část uzavřených otázek směřuje k zjištění profese, věku, celkové délky praxe a místa výkonu práce ve škole sv. Augustina. Další blok otázek se již týká podstaty šetření, vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Otázky se věnují atributům pojmu výchova ke zdraví a vyjádření míry priority zdravotní a bezpečnostní gramotnosti v církevní škole. Nejobsáhlejší a pro implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí v církevní škole je velmi důležitá otázka, ve které je uvedeno 25 obsahových témat výchovy ke zdraví a bezpečí. Zde je zadáním označit míru důležitosti, kterou každému z uvedených témat respondent přiřadí (od úplné nedůležitosti po velmi významnou důležitost). Poslední v bloku uzavřených otázek je otázka, která zjišťuje, co podle pracovníků školy nejvíce v augustiniánské škole podporuje implementaci Výchovy ke zdraví. Dále následují 3 otázky otevřené, zjišťující, co nejvíce respondenti oceňují v rámci implementace výchovy ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, co by naopak chtěli změnit a jaká témata jsou v jejich praxi nejvíce frekventovaná. Navazuje blok polouzavřených otázek, které se týkají pedagogické praxe a témat, která nejvíce respondenti řeší s rodiči. Další 4 polouzavřené otázky zjišťují aktivitu respondenta v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole, jeho práci s Preventivním programem a míru sebevzdělávání. Následují 3 velmi důležité polouzavřené otázky. První 2 mají za cíl zjistit, zda pracovníci školy sv. Augustina vnímají nastavení sociálních, materiálních a bezpečnostních podmínek jako dostačující. Zde je důležité, že při odpovědi „Ne“ žádám respondenty o upřesnění, resp. o konkrétní návrh pro zlepšení. U následující otázky zjišťuji, zda využívají a jak školní poradenské pracoviště. Poslední 2 uzavřené otázky se týkají konkrétních preventivních bezpečnostních opatření ve škole sv. Augustina.

Výzkumný vzorek, výzkumné prostředí

V rámci dotazníkového šetření jsem oslovila pedagogické a nepedagogické pracovníky mateřské školy, základní školy, gymnázia a též školní družiny Adeodatus, které jsou součástí školy sv. Augustina.

Vzhledem ke křesťanské orientaci školy jsou na všechny pracovníky kladeny vysoké morální nároky. U pracovníků je kromě profesních znalostí základem víra v Boha. U pedagogických pracovníků je důležitá je též znalost augustiniánské pedagogiky a jejích specifik, které se promítají v celém chodu školy. Je potřeba, aby pracovník přijal svou práci jako poslání, stal se součástí výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity, kterou spolu s dětmi, žáky, dalšími pedagogickými a nepedagogickými pracovníky, rodinami, vedením školy, zřizovatelem a přáteli školy aktivně vytváří.⁵⁷

*Učitelé se řídí ve své práci základními dokumenty o křesťanské výchově (Gravissimum educationis, Katolická škola 1997, Svědectví katolického laika ve škole o víře 1982, Katolická škola na prahu třetího tisíciletí 1997 a dokumenty augustiniánské vzdělávání, zejména Augustiniánská pedagogie).*⁵⁸

Sběr a zpracování dat

Dotazník s názvem „Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí do školního vzdělávacího programu církevní školy z pohledu pracovníků škol sv. Augustina“ jsem v elektronické podobě zaslala koncem září 2021 všem pedagogickým a nepedagogickým pracovníků školy sv. Augustina na školou poskytnuté elektronické adresy.

V průvodním textu, který jsem přiložila do e-mailu s odkazem na webový dotazník, jsem v krátkosti představila práci a její cíle, pro které tyto dotazníky slouží, a především jsem uvedla souhlas vedení školy s jejich oslovením. Též jsem respondentům sdělila, že budou zapojeni do šetření i rodiče dětí a žáků školy sv. Augustina.

Další důležitou informací, která je obsažena i v doprovodném dopisu, je anonymita dotazníku a předání výsledku šetření škole s případnými doporučeními k implementaci

⁵⁷ ZÁRUBOVÁ, Michaela. *Specifika augustiniánské pedagogiky*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

⁵⁸ O nás. *Mateřská škola, základní škola a gymnázium sv. Augustina* [online]. [cit. 2021-8-8]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/o-nas/>

výchovy ke zdraví a bezpečí škole. Součástí e-mailu jsou informace ke správnému vyplnění a přibližný čas potřebný k vyplnění.

Celkem jsem oslovila 43 pracovníků školy. Vzhledem k tomu, že návratnost dotazníků byla malá, po domluvě s ředitelem školy a jeho intervencí ve škole jsem v polovině října oslovila pracovníky školy ještě jednou. Požádala jsem je o zapojení s vysvětlením, že jinak šetření nebude mít potřebnou vypovídací hodnotu pro hlubší pohled a případné rozšíření témat v rámci předmětů a činností školy sv. Augustina. Uvědomila jsem si, že i zajímavou zpětnou vazbou pro šetření bude, když je zároveň požádám, že pokud někdo nechce na šetření reagovat, ať vyjádří své důvody, a že i ty budou zpracovány v rámci analýzy a interpretace dat šetření. Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 16 zaměstnanců. Nikdo z dalších oslovených, kteří se do šetření po druhé výzvě nezapojili, neposlal informaci k důvodům, proč na dotazník nereagoval.

7.2.5 Kvantitativní výzkum II – dotazník pro rodiče dětí a žáků augustiniánské školy

U dotazníků pro rodiče jsem záměrně vycházela z dotazníků pro pracovníky školy. Pomohlo mi to snadněji udržet kontinuitu otázek tak, abych získala odpovědi u obdobných či stejných otázek u obou skupin oslovených respondentů, kteří působí v rámci výchovy ke zdraví a bezpečí na děti a žáky. To byl záměr, protože právě v tématech výchovy ke zdraví a bezpečí je velmi nutná spolupráce a jednota školy a rodin.

Stejně jako u předchozího dotazníku jsem podrobně konzultovala otázky, jejich pořadí a odpovědi k výběru s paní učitelkou Mg. Evou Bartoňovou. Důležité zde bylo postihnout to, že někteří rodiče mají zkušenost pouze s jedním druhem školy v rámci celého subjektu školy sv. Augustina. Též bylo třeba položit otázky tak, aby škola dostala zpětnou vazbu na všechny oblasti, které jsou součástí analýzy současného stavu implementace Výchovy ke zdraví ve škole.

Webovému dotazníku s názvem „Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí do školního vzdělávacího programu církevní školy z pohledu rodičů škol sv. Augustina“ předchází v úvodu výše uvedený doprovodný dopis.

Obdobně jako u dotazníku pro pracovníky školy je výběr odpovědí u některých otázek širší. Sleduji tím cíl, aby si i rodiče uvědomili širokou oblast záběru výchovy ke zdraví a bezpečí, svou zodpovědnost v rámci výchovy a vzdělávání a nutnost spolupráce všech v rámci výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity (rodiny – žáci – učitelé – školy). Jsou zde opět otázky ke zjištění preferencí v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí prostřednictvím označení míry důležitosti. Významné jsou otázky zjišťující názory na sociální, materiální a bezpečnostní zajištění škol, konkrétně v druhu školy, se kterou mají zkušenost. Navíc je zde uvedena i otázka týkající se obsahu vzdělávání. Odpovědi, stejně jako u pracovníků škol, vedou ke zjištění aktuálního stavu implementace Výchovy ke zdraví ve škole a pomohou případně naplnit další cíl práce, kterým je vytvoření pedagogického doporučení pro školu sv. Augustina.

Dotazník je sestaven z 21 otázek, a to z 3 otázek otevřených, 4 uzavřených a 14 polouzavřených. První část uzavřených otázek směřuje k podstatě šetření, vzdělávacímu oboru Výchova ke zdraví. Otázky jsou zaměřeny na vyjádření míry priority zdravotní a bezpečnostní gramotnosti v církevní škole, věnují se atributům pojmu výchova ke zdraví. Nejobjemnější a pro implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí v konkrétním druhu školy velmi důležitá je otázka, ve které je uvedeno 25 témat Výchovy ke zdraví. Zde je zadáním označit míru důležitosti, kterou tématu respondent přikládá. Poslední v bloku uzavřených otázek je otázka, která zjišťuje, co podle rodičů dětí a žáků augustiniánské školy nejvíce podporuje implementaci Výchovy ke zdraví. Tyto 4 otázky jsou totožné s otázkami pro pracovníky škol. Dále následují 3 otázky otevřené, zjišťující, co nejvíce rodiče oceňují v rámci implementace výchovy ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, co by naopak chtěli změnit a jaká témata jsou v jejich rodinách preferována oproti školním. Následuje blok 12 polouzavřených otázek, které zjišťují, zda rodiče vnímají jako dostačující nastavení a naplnění obsahových, sociálních, materiálních a bezpečnostních podmínek pro podporu zdraví a bezpečí v augustiniánské škole. Zde bylo důležité zohlednit ve výběru odpovědí znalost prostředí rodičů a podchycení případných návrhů pro zlepšení. Těchto 12 otázek, resp. odpovědí u nich, považuji za velmi důležité pro analýzu implementace výchovy ke zdraví a bezpečí a pro další možné plánování nebo doporučení. Poslední otázky, opět polouzavřené, jsou obdobné jako otázky v dotazníku pro pracovníky

školy. Zjišťují konkrétní problémy, které řeší rodiče s pracovníky školy, a zda rodiče v rámci docházky dětí do školy využívají školní poradenské pracoviště.

7.2.5.1 Výzkumný vzorek, výzkumné prostředí

V rámci dotazníkového šetření jsem oslovila rodiče dětí a žáků církevní školy, a to školy augustiniánské, která se nachází v Praze 4, ulice Hornokrčská 709/3. Jedná se o subjekt, jehož součástí jsou tři druhy škol a dvě školská zařízení. Mateřská škola sv. Augustina, která byla otevřena ve školním roce 2010/2011, má tři třídy. Do MŠA dochází 50 dětí. Dále byla ve školním roce 2011/2012 otevřena základní škola sv. Augustina s devíti třídami, kde se vzdělává 189 dětí. Třetím druhem školy je čtyřleté gymnázium sv. Augustina, které bylo otevřené jako poslední, a to ve školním roce 2019/2020. Od školního roku 2021/2022 má již tři třídy s celkovým počtem 60 žáků. Ve výzkumném šetření je též zahrnuta činnost školní družiny Adeodatus, která funguje od stejného roku jako základní škola a má 4 oddělení, do kterých dochází 125 dětí. Celkový počet rodin dětí a žáků školy je 195. Zřizovatelem školy je Česká provincie řádu sv. Augustina, která působí v římskokatolické farnosti u kostela sv. Tomáše na Malé Straně v Praze 1.

7.2.5.2 Sběr a zpracování dat

Dotazník s názvem „Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí do školního vzdělávacího programu církevní školy z pohledu rodičů škol sv. Augustina“ jsem v elektronické podobě zaslala koncem září 2021 všem rodičům dětí a žáků školy sv. Augustina na poskytnuté elektronické adresy.

V průvodním textu, který jsem přiložila do e-mailu s odkazem na webový dotazník, jsem v krátkosti představila práci a její cíle, pro které dotazník slouží, a především jsem uvedla souhlas vedení školy s jejich oslovením. Další informací je anonymita odpovědí a poskytnutí práce a výsledků z šetření vedení augustiniánské školy. Rodičům jsem sdělila, že v rámci dotazníkového šetření budou s obdobným dotazníkem osloveni i pracovníci školy. Součástí textu v e-mailu jsou i informace ke správnému vyplnění a přibližný čas k tomu potřebný. Rodiče jsem požádala, aby za rodinu dotazník vyplnil vždy jen jeden z rodičů. Dále aby v případě, že mají více dětí ve škole sv. Augustina, byl vyplněn vždy pouze jeden dotazník, protože otázky v dotazníku se týkají všech tří druhů škol.

Osloveno bylo celkem 195 rodin, a to rodiče z 3 tříd MŠA, 9 tříd ZŠA a 3 tříd GYMA. Vzhledem k tomu, že odezva byla stejně jako u pracovníků školy velmi malá, po domluvě s ředitelem školy jsem v polovině října oslovila rodiče ještě jednou. Též jsem požádala i ty rodiče, kteří nechtějí na šetření reagovat, ať vyjádří své důvody, že budou jejich názory přínosné pro šetření. Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 71 rodičů. Nikdo z dalších oslovených, kteří se do šetření po druhé výzvě nezapojili, neposlal informaci k důvodům, proč se dotazníkové šetření nezúčastnil.

7.2.6 Výzkumná metoda – polostrukturovaný rozhovor

V rámci praktické části jsem se dále rozhodla využít metodu z kvalitativního výzkumu, a to realizovat polostrukturovaný rozhovor s ředitelem a zakladatelem školy. Témata otázek, které byly položeny, jsem získala nejen další informace k implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina, ale docílila jsem tím větší komplexnosti šetření. Je to i doporučeno v odborné literatuře, kde se uvádí, že je vhodné kombinovat metody kvantitativního výzkumu s metodami kvalitativního výzkumu. *Stále častěji se tato kombinace metod chápe jako smíšený výzkum, při němž se uplatňuje tzv. triangulace, tj. výzkumná data se získávají z několika zdrojů či s různými metodami umožňujícími komplexnější objasnění zkoumaného objektu.*⁵⁹

Přípravě otázek předcházela předvýzkum u dotazníkových šetření a samotná realizace šetření, jeho analýza a interpretace dat. Též souběžná práce na tématech uvedených v práci teoretické.

7.2.7 Kvalitativní výzkum – rozhovor s ředitelem školy sv. Augustina

Polostrukturovaný rozhovor s ředitelem a zakladatelem školy sv. Augustina směřoval nejen k doplnění praktické části. Položené otázky měly za cíl obohatit část teoretickou, kde byla provedena analýza implementace Výchovy ke zdraví v ŠVP mateřské školy, základní školy, gymnázia a školní družiny Adeodatus, součástech školy sv. Augustina.

V rozhovoru byly položeny otázky směřované ke zhodnocení činnosti školy v oblasti rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti a také otázky na další plány školy sv. Augustina. Ředitel školy byl seznámen s výsledky šetření v rámci výzkumu. Před

⁵⁹ PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. Praha: Portál, 2015, s. 191-192.

rozhovorem jsem zaslala řediteli školy sv. Augustina připravené otázky k vyjádření souhlasu. V rámci rozhovoru vyplynula další témata, která jsem zaznamenala.⁶⁰

Výzkumný vzorek, výzkumné prostředí

Jak jsem již uvedla, v rámci kvalitativního výzkumu jsem oslovila ředitele školy, zakladatele školy, představitele zřizovatele školy, augustiniánského kněze a pedagoga P. Mgr. Juana Provecho, OSA.

Páter Juan Provecho vystudoval teologii v Madridu a byl vysvěcen na kněze řádu bratří sv. Augustina. Pracoval v augustiniánských školách ve Španělsku a v Brazílii. V roce 1997 byl řádem poslán do České republiky, aby zde obnovil činnost řádu ještě s dalšími představiteli augustiniánského řádu. Vystudoval v Praze obor Mediální komunikace na Fakultě sociální věd Univerzity Karlovy. Od roku 1997 působí v ČR. Je administrátorem, knězem farnosti sv. Tomáše na Malé Straně v Praze.

P. Juan Provecho je zakladatelem a ředitelem školy sv. Augustina zapsané v rejstříku škol a školských zařízení jako Mateřská škola, základní škola a gymnázium sv. Augustina. Práce ve školství je pro augustiniány posláním, vzorem je jim sv. Augustin, který působil též jako pedagog, sám vyučoval a vedl jiné školy. V ZŠA a GYMA je P. Juan Provecho jediným učitelem, který vyučuje předmět náboženství. Dále vyučuje základy společenských věd a předmět práce a finance. Je třídním učitelem ve 3. ročníku gymnázia ve třídě Magdaléna z Nagasaki.

Páter Juan Provecho je hlavním tvůrcem Duchovního programu školy, jehož témata a aktivity se každým rokem obměňují. Účastní se všech akcí plynoucích jak z Duchovního programu školy, tak i aktivního života augustiniánské výchovně-vzdělávací komunity. Ve škole je knězem, vede bohoslužby ve školní kapli, pořádá obřady k velkým svátkům, je vždy k dispozici pro svátost smíření. To vše zajišťuje pro celou komunitu: děti, žáky, jejich rodiny (rodiče, prarodiče, sourozence), pracovníky školy a přátele školy. Propojuje svou lidskou a duchovní osobností školu s farností sv. Tomáše a dalším představiteli České provincie řádu sv. Augustina. Ve škole působí také jako metodik prevence a zároveň výchovný poradce.

⁶⁰ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

Sběr a zpracování dat

Rozhovor byl realizován v březnu 2022 v prostorách školy a se souhlasem pana ředitele nahrán na záznamník. Jednotlivé odpovědi a další témata, která vyplynula z rozhovoru, jsem zpracovala a poslala k autorizaci.

8 Výsledky šetření, interpretace získaných dat

8.1 Analýza získaných dat

8.1.1 Dotazník pro pracovníky školy – výsledky, grafy, komentář

Otázka 1: Jaké je Vaše povolání?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte odpověď, v případě více úvazků zaškrtněte dle skutečnosti.

- Učitelka MŠ.
- Učitel/ka ZŠ 1. stupeň.
- Učitel/ka ZŠ 2. stupeň.
- Učitel/ka gymnázia.
- Vychovatel/ka ŠD.
- Nepedagogický školní pracovník.
- Asistent/ka pedagoga MŠ.
- Asistent/ka pedagoga ZŠ 1. stupeň.
- Asistent/ka pedagoga ZŠ 2. stupeň.
- Asistent/ka pedagoga gymnázia.
- Jiné:

Tabulka 1: Vyjádření k výběru povolání

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Učitelka MŠ.	3	18,8 %
Učitel/ka ZŠ 1. stupeň.	6	37,5 %
Učitel/ka ZŠ 2. stupeň.	6	37,5 %
Učitel/ka gymnázia.	6	37,5 %
Vychovatel/ka ŠD	1	6,3 %
Nepedagogický školní pracovník.	1	6,3 %
Asistent/ka pedagoga MŠ.	0	0 %
Asistent/ka pedagoga ZŠ 1. stupeň.	0	0 %
Asistent/ka pedagoga ZŠ 2. stupeň.	0	0 %
Asistent/ka pedagoga gymnázia.	0	0 %
Jiné:	0	0 %
CELKEM	23	100 %

Počet odpovědí u výčtu povolání převyšuje počet pracovníků škol, kteří se zapojili do šetření. Z toho plyne, že někteří z oslovených pracovníků zastávají dva úvazky nebo rozdílné pedagogické zařazení.

Z výsledků vyplývá, že se do šetření nezapojily asistentky pedagoga a též ti pedagogičtí pracovníci, kteří zastávají pozici učitelka i asistentka pedagoga zároveň v rámci kombinace úvazků ve škole sv. Augustina.

Počet učitelů na základní škole pro oba dva stupně ZŠ a gymnázia je shodný. Vysoké je zapojení učitelek MŠ. Z oslovených nepedagogických zaměstnanců se šetření zúčastnil jeden z pracovníků.

Otázka 2: Váš věk.

Nápověda k otázce: Prosím, dopište.

Odpovědi respondentů:

1x věk neuveden

1x uvedeno 60 let praxe

1x uvedeno 52, 51, 50+, 46, 35, 20, 61, 41

2x uvedeno 32

2x uvedeno 40

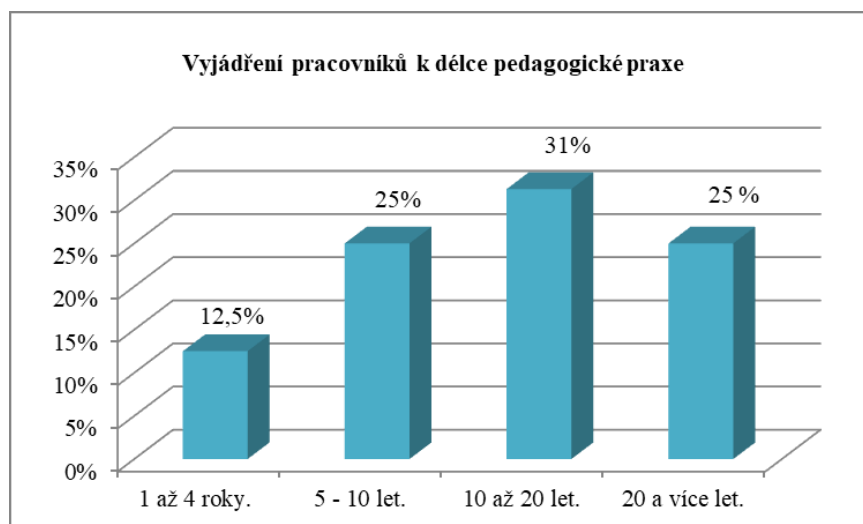
2x uvedeno 45

Z odpovědí vyplynul průměrný věk 45 let u pracovníků školy, kteří se zapojili do šetření.

Otázka 3: Jaká je celková délka Vaší pedagogické praxe?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- 1 až 4 roky.
- 5 až 10 let.
- 10 až 20 let.
- 20 a více let.
- Ve škole neučím, ale pracuji jako nepedagogický pracovník.
Uveďte, prosím, počet let:

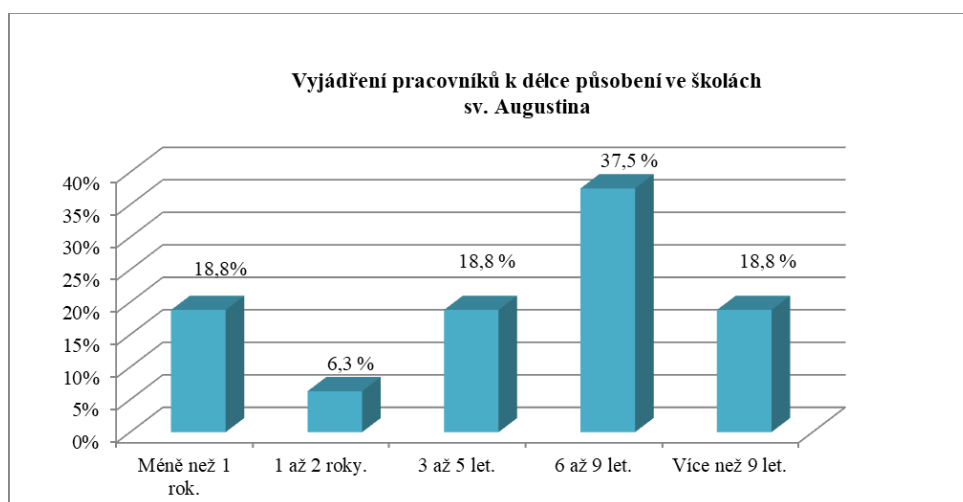
Graf 3: Vyjádření pracovníků k délce pedagogické praxe

Pedagogický sbor označil převážně delší pedagogickou praxi. Celkem 2 pracovníci, tzn. 12 %, pouze 1–4 roky. Největší počet pracovníků má 10–20 let praxe, což je 31 % respondentů. Pedagogičtí pracovníci, kteří se zúčastnili šetření, mají v průměru 16letou pedagogickou praxi.

Otázka 4: Jak dlouho působíte ve škole sv. Augustina?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Méně než 1 rok.
- 1 až 2 roky.
- 3 až 5 let.
- 6 až 9 let.
- Více než 9 let.

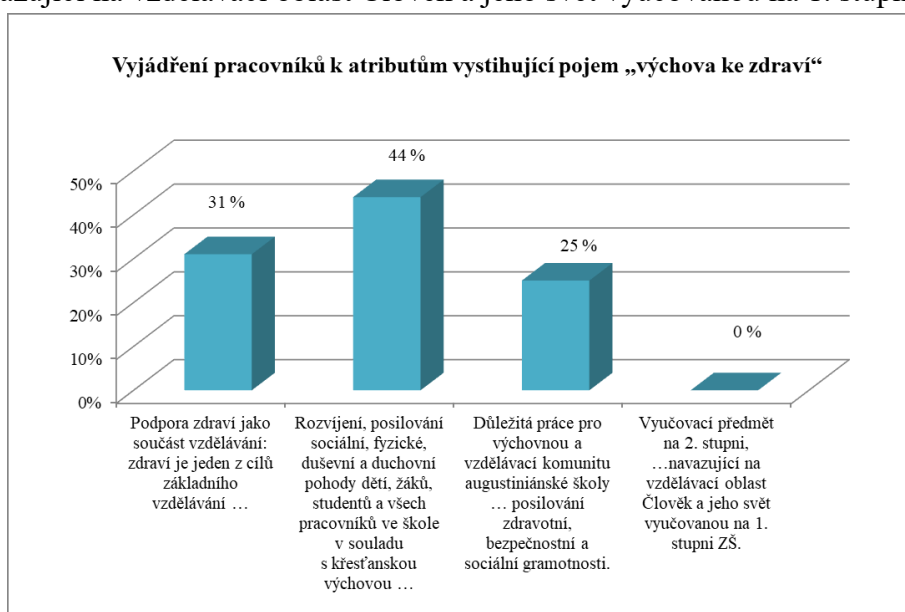
Graf 4: Vyjádření pracovníků k délce působení ve škole sv. Augustina

Nejčastěji označena byla délka 6–9 let působení ve škole sv. Augustina. Škola existuje 10 let. Celkem 3 respondenti, kteří označili délku působení ve škole sv. Augustina více než 9 let, tedy byli u založení školy. Pracovníci školy, kteří se zúčastnili šetření, působí ve škole v průměru 6 let.

**Otázka 5: Které z níže uvedených atributů pro Vás nejlépe vystihují pojem „výcho-
va ke zdraví“?**

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte 2 možnosti.

- Důležitá práce pro výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy (děti, žáci, studenti, učitelé, rodiče, prarodiče, přátelé rodiny, další pracovníci školy, zřizovatel školy), tematické oblasti, se kterými aktivně pracuje každý v komunitě, posilování zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnosti v rámci výchovy a vzdělávání.
- Podpora zdraví jako součást vzdělávání: zdraví je jeden z cílů základního vzdělávání, vedení k odpovědnosti za vlastní rozhodování a ochrana zdraví jako klíčová kompetence, zdraví jako součást průřezových témat a jako cílové zaměření vzdělávacích oblastí a obsah vzdělávacích oborů.
- Rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody dětí, žáků, studentů a všech pracovníků ve škole v souladu s křesťanskou výchovou, uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání.
- Vyučovací předmět na 2. stupni, oblíbený ale méně významný, zároveň je to předmět navazující na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovanou na 1. stupni ZŠ.

Graf 5: Vyjádření pracovníků k atributům vystihující pojem „výcho-va ke zdraví“

U této otázky neodpovídá počet odpovědí počtu respondentů, protože každý z 16 respondentů vybral 2 odpovědi, celkový počet odpovědí je 32.

Nejvíce pracovníků, a to 44 %, vnímá jako nejvýznamnější charakteristiku pojmu „výchova ke zdraví“ Rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody dětí, žáků a všech pracovníků ve škole v souladu s křesťanskou výchovou, uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání.

Druhým nejvíce preferovaným atributem je Podpora zdraví jako součást vzdělávání: zdraví je jeden z cílů základního vzdělávání, vedení k odpovědnosti za vlastní rozhodování a ochrana zdraví jako klíčová kompetence, zdraví jako součást průřezových témat a jako cílové zaměření vzdělávacích oblastí a obsah vzdělávacích oborů. Označilo jej 31 % respondentů.

Zastoupení 25 %, což je 8 odpovědí, má atribut Důležitá práce pro výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy.

Význam „výchovy ke zdraví“ jako Vyučovací předmět na 2. stupni, oblíbený ale méně významný, zároveň je to předmět navazující na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovanou na 1. stupni ZŠ neoznačil nikdo z respondentů.

Otázka 6: Myslíte si, že výchova ke zdraví a bezpečí, rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti patří k prioritním tématům církevních škol?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu odpověď.

- Ano.
- Ne.
- Nevím

Tabulka 6: Vyjádření pracovníků školy k výchově ke zdraví a bezpečí jako k prioritnímu tématu církevní školy

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	10	62,5 %
Ne.	3	18,8 %
Nevím.	3	18,8 %
CELKEM	16	100 %

Výchovu ke zdraví a bezpečí, rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti jako prioritní témata církevní školy označilo 63 % respondentů, tzn. necelé 2/3.

Zbývající 1/3, a to 19 % respondentů, to jsou 3 pracovníci, výchovu ke zdraví nevnímají jako významné téma pro církevní školy a stejný počet respondentů označil odpověď Nevím.

Otázka 7: Jak důležitá jsou pro Vás níže uvedená témata výchovy ke zdraví a témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost, která se týkají obsahu vzdělávání všech dětí, žáků, studentů ve školách sv. Augustina a jsou součástí života výchovně-vzdělávací komunity augustiniánské školy?

Nápověda k otázce: Označte, prosím, příslušné políčko. Je důležité, abyste se vyjádřil/a ke každému tvrzení. Odpovědi zahrnují škálu od úplné nedůležitosti po velmi významnou důležitost. Čím větší důležitost zvolíte, tím vyjádříte větší význam u odpovědi.

	1 - bezvýznamné	2 - spíše nedůležité	3 - nevyhraněný	4 - spíše důležité	5 - velmi důležité
Seznámení se změnami v životě člověka, základní poznání o člověku v souvislosti s jeho životními fázemi a zařazením ve společnosti s tím souvisejícím.	☐	☐	☐	☐	☐
Výchova k odpovědnému vztahu k fyzickému a duševnímu zdraví, vlastnímu životu i k životu svěřených osob.	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravý způsob života a péče o zdraví, pravidelná a zdravá strava, režim dne, hygiena, pracovní a zdravotní návyky.	☐	☐	☐	☐	☐
Poznávání rizik ohrožující nejen duševní zdraví a jejich prevence (stres, těžké životní situace, psychohygiena, relaxace, volnočasové aktivity)	☐	☐	☐	☐	☐
Praktická aplikace témat Preventivního programu ve výchově a vzdělávání.	☐	☐	☐	☐	☐
Utváření pozitivních vztahů mezi lidmi, podpora augustiniánské komunity,	☐	☐	☐	☐	☐

návaznost na Duchovní program školy a augustiniánské hodnoty.

Osobnostní a sociální rozvoj, prosociální chování (sebepoznání, sebepojetí, seberegulace, komunikace a kooperace).	☐	☐	☐	☐	☐
Rodinná výchova v souladu s křesťanskými a s augustiniánskými hodnotami, podpora vazeb a vztahů užší i širší současné rodiny žáka, výchova v tomto směru i pro případnou budoucí rodinu žáka.	☐	☐	☐	☐	☐
Smysl životního řádu, smysl života, naše poslání na světě.	☐	☐	☐	☐	☐
Důraz na samostatné kritické myšlení.	☐	☐	☐	☐	☐
Dopravní výchova (chování v dopravě, nehody).	☐	☐	☐	☐	☐
Poskytnutí první pomoci.	☐	☐	☐	☐	☐
Požární ochrana ve škole i mimo školu.	☐	☐	☐	☐	☐
Prevence zneužívání návykových látek.	☐	☐	☐	☐	☐
Prevence závislostního chování (hraní na počítači, mobilním telefonu).	☐	☐	☐	☐	☐
Poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie).	☐	☐	☐	☐	☐
Chování v mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy.	☐	☐	☐	☐	☐
Ochrana zdraví a bezpečí ve školním prostředí – mimořádné události antropogenního charakteru.	☐	☐	☐	☐	☐
Biologická rizika – dodržování zásad osobní a provozní hygieny, ochrana	☐	☐	☐	☐	☐

před infekčními chorobami,
vakcinace apod.

Hygiena výchovně-
vzdělávacího procesu
(přestávky, fyzikální
podmínky apod.).

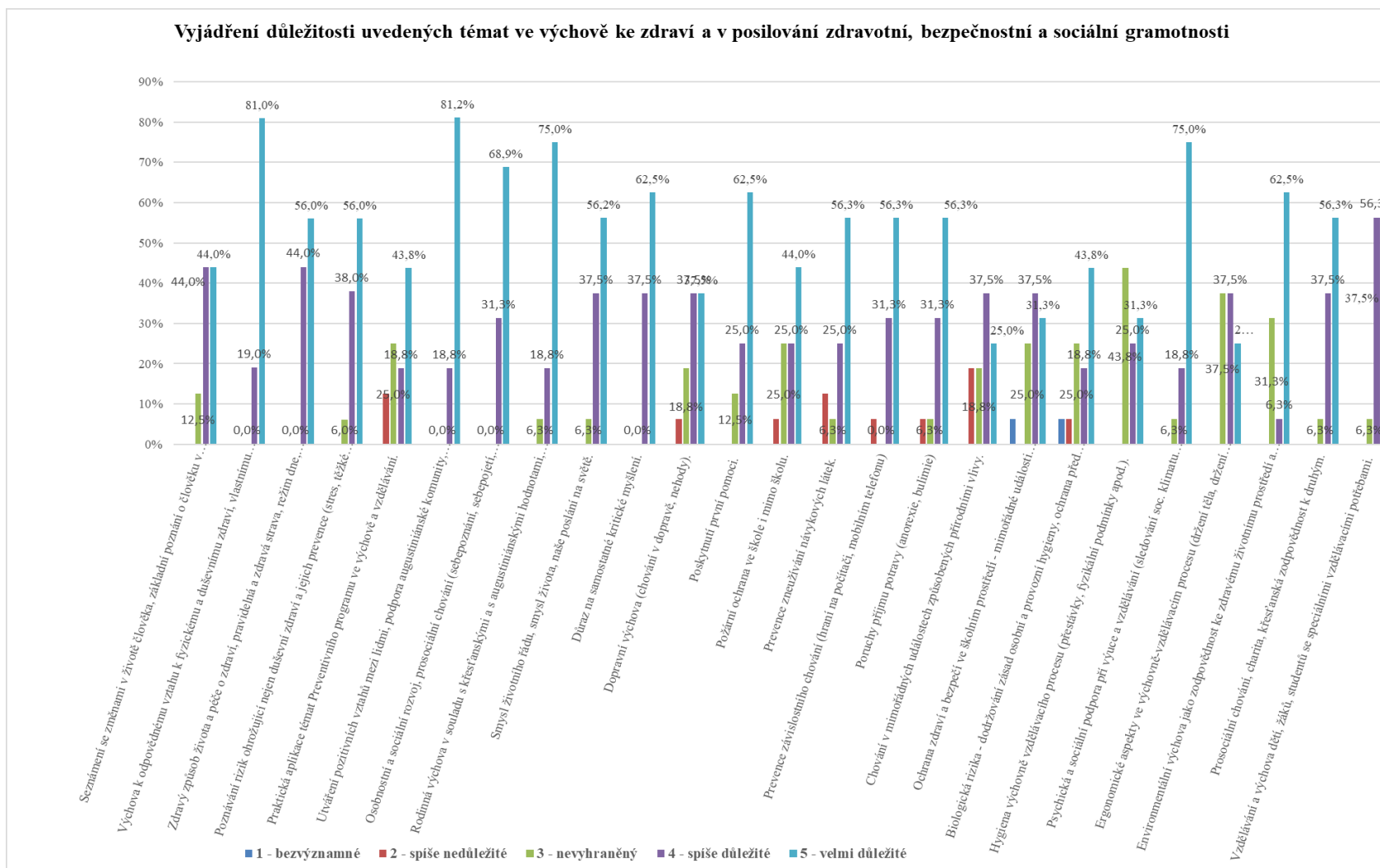
Psychická a sociální podpora
při výuce a vzdělávání
(sledování soc. klimatu
školy a třídy, vhodně volené
vyučovací metody a formy,
způsob komunikace
a spolupráce ve vztahu
učitel– žák, pozitivní forma
hodnocení).

Ergonomické aspekty
ve výchovně-vzdělávacím
procesu (držení těla, držení
psacího náčiní apod.)

Environmentální výchova
jako zodpovědnost ke
zdravému životnímu
prostředí a k živé přírodě.

Prosociální chování, charita,
křesťanská zodpovědnost
k druhým.

Vzdělávání a výchova dětí,
žáků, studentů se
speciálními vzdělávacími
potřebami.

Graf 7: Vyjádření pracovníků školy, jak vnímají důležitost níže uvedených témat Výchovy ke zdraví a témat posilujících zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost

Na grafu je v procentech znázorněno, která témata respondenti vnímají jako důležitá a významná. Je zde též zviditelněno, u kterých témat se respondenti nejvíce shodli, a to jak v důležitosti, tak i opačně v bezvýznamnosti či nedůležitosti

Seznámení se změnami v životě člověka, základní poznání o člověku v souvislosti s jeho životními fázemi a zařazením ve společnosti s tím souvisejícím bylo pro 44 % spíše důležité a pro 44 % respondentů velmi důležité. To je celkem 88 %.

Jako velmi důležité vnímá 81 % respondentů téma Výchova k odpovědnému vztahu k fyzickému a duševnímu zdraví, vlastnímu životu i k životu svěřených osob.

Zdravý způsob života a péče o zdraví – stravování, hygiena, pracovní a zdravotní návyky označilo 56 % respondentů jako velmi důležité a 44 % jako spíše důležité, celkem 100 %.

Poznávání rizik ohrožující zdraví a jejich prevence vnímá obdobně jako velmi důležité 56 % tázaných a spíše důležité 38 %. Jeden z respondentů označil možnost nevyhraněný.

U tématu týkajícího se aplikace Preventivního programu se odpovědi různily. Jako spíše nedůležité téma vnímá 12,5 %, nevyhraněný názor má 25 % respondentů, spíše důležité je téma pro 18,8 % a velmi důležité pro 43,8 %.

Jako velmi důležité hodnotí pracovníci téma Utváření pozitivních vztahů mezi lidmi, podpora augustiniánské komunity, návaznost na Duchovní program školy a augustiniánské hodnoty. Opět dohromady 100 % toto téma označilo jako spíše důležité a velmi důležité.

Všichni respondenti téma Osobnostní a sociální rozvoj vnímají jako spíše důležitý a velmi důležitý. Podobně tak i téma Rodinná výchova v souladu s křesťanskými a s augustiniánskými hodnotami, podpora vazeb a vztahů užší i širší současné rodiny žáka, výchova v tomto směru pro případnou budoucí rodinu žáka a i další téma je hodnoceno 95 % jako spíše důležité a důležité.

V tématech Smysl životního řádu a Důraz na samostatné kritické myšlení je téměř shoda u všech respondentů, označují je jako důležitá a spíše důležitá.

Následující čtyři témata již nejsou tak jednoznačná. U respondentů je větší rozdíl ve vnímání potřeby rozvíjení témat. U Dopravní výchovy je necelých 20 % nevyhraněných, ale naopak jako spíše důležité a důležité toto téma vnímá více než 70 % respondentů.

U tématu Poskytnutí první pomoci je 12 % nevyhraněných, jinak je opět vyznačena značná důležitost. U tématu Požární ochrana ve škole i mimo školu je menší podpora vyjádřená 6 % a nevyhraněnost u 25 %. Dalších 25 % respondentů vnímá témata jako spíše důležitá a ostatní, to je 44 %, jako důležitá. Prevence návykových látek je 11 % vnímána jako spíše nedůležitá, pro 6 % respondentů je nevyhraněná a zbývajících cca 70 % téma označuje jako spíše důležité a důležité.

Prevence závislostního chování a Poruchy příjmu potravy mají stejné hodnocení, většina pracovníků označila témata jako spíše důležitá a důležitá.

Zatím jako nejméně důležité je hodnocení tématu Chování v mimořádných událostech způsobenými přírodními vlivy. Zde necelých 20 % označilo téma jako spíše nedůležité a stejný počet respondentů označuje nevyhraněnost. Pouze 25 % vnímá téma jako velmi důležité. Též témata Ochrana zdraví a bezpečí ve školním prostředí – mimořádné události antropogenního charakteru a Biologická rizika – dodržování zásad osobní a provozní hygieny, ochrana před infekčními chorobami, vakcinace nemá tak velkou podporu. Poprvé jsou zde respondenty označeny kategorie jako bezvýznamné, a to u 6 % respondentů. Nevyhraněnost je vybrána 25 % tázaných.

U tématu Hygiena výchovně-vzdělávacího procesu je nejvyšší počet nevyhraněných, a to 44 %. Jako spíše důležité a důležité je toto téma označeno zbývajícími pracovníky.

Psychická a sociální podpora při výuce a vzdělávání (sledování soc. klimatu školy a třídy, vhodně volené vyučovací metody a formy, způsob komunikace a spolupráce ve vztahu učitel–žák, pozitivní forma hodnocení) je opět většinou pracovníků označena jako téma důležité nebo spíše důležité, a to 94 %.

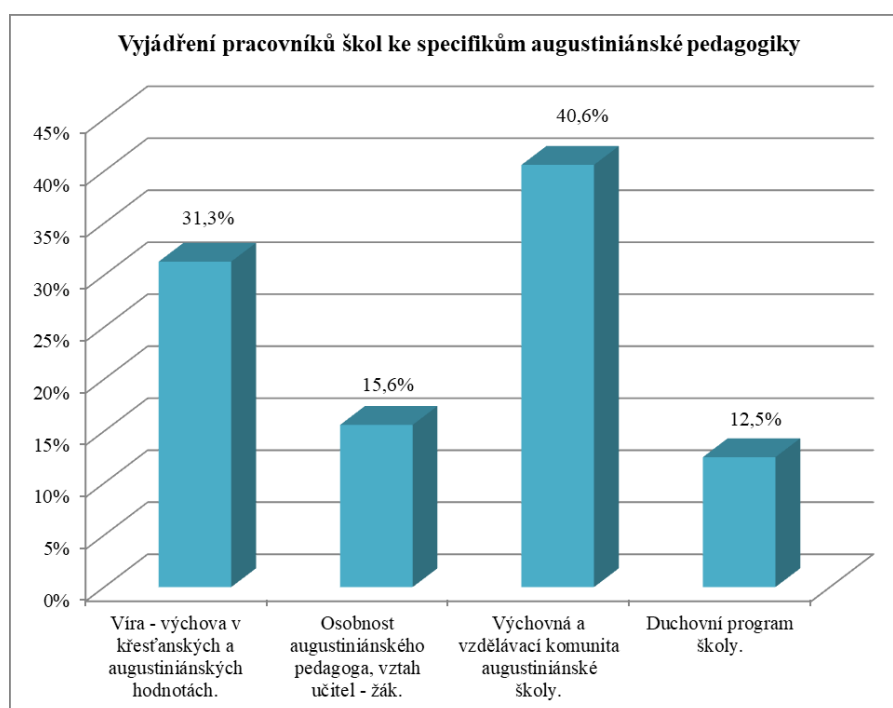
Témata Ergonomické aspekty ve výchovně-vzdělávacím procesu (držení těla, držení psacího náčiní apod.) a Environmentální výchova jako zodpovědnost ke zdravému životnímu prostředí mají vyšší zastoupení nevyhraněných, a to přes 30 % respondentů. Ostatní vnímají témata zase jako důležitá.

Prosociální chování a charita, křesťanská zodpovědnost k druhým je vysoce hodnocena 94 %. Stejně vysoce je hodnoceno i téma Vzdělávání a výchova dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Otázka 8: Co podle Vás z níže uvedených specifíků augustiniánské pedagogiky nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte 2 možnosti.

- Víra – výchova v křesťanských a augustiniánských hodnotách.
- Osobnost augustiniánského pedagoga, vztah učitel - žák.
- Výchovná a vzdělávací komunita augustiniánské školy.
- Duchovní program školy.

Graf 8: Vyjádření pracovníků školy ke specifíkům augustiniánské pedagogiky

U této otázky neodpovídá počet odpovědí počtu respondentů, resp. každý z 16 respondentů vybral 2 odpovědi, celkový počet odpovědí je 32.

Pracovníci školy označili jako nejvýznamnější specifikum augustiniánské pedagogiky, které nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, Výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy, a to celkem 41 %. Druhým nejvýznamnějším specifíkem, které označilo 31 % respondentů, byla Víra – výchova v křesťanských a augustiniánských hodnotách.

Specifikum Osobnost augustiniánského pedagoga, vztah učitel–žák bylo označeno 16 % a Duchovní program školy 13 % respondentů.

Otázka 9: Co nejvíce oceňujete v přístupu škol sv. Augustina v oblasti implementace výchovy ke zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, dopište, nebo jestliže něco takového není, proškrtněte.

Odpovědi respondentů:

6 pracovníků školy proškrtnli odpověď, tzn. 38 %.

Dále 10 pracovníků, tzn. 62 %, níže uvedli své odpovědi:

Zodpovědnost.

Výchova v duchu augustiniánské pedagogiky a přístupu školy.

Společenství, školní rodinu.

Praktickou přítomnost.

Osobní přístup.

Osobní příklad učitele, osobnost učitele, výchova a vedení ke křesťanským hodnotám.

Na 1. stupni ZŠ vztah učitel - žák založený na důvěře.

Komunikace.

Individuální přístup.

Akce např. první pomoc pro 2. stupeň

Odpovědi 10 pracovníků jsou pro přehlednost rozřazeny do kategorií.

Tabulka 9: Vyjádření pracovníků školy, co nejvíce oceňují v přístupu školy v implementaci Výchovy ke zdraví

<i>Kategorie</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Vztah učitele a žáka.	3	18,8 %
Práce a život ve společenství.	6	38 %
Jiné	1	6,2 %
Není konkrétní oblast.	6	38 %
Celkem	16	100 %

Celkem 38 % pracovníků neoznačilo konkrétní oblast, kterou oceňují. Celkem 62 % respondentů uvedlo své odpovědi. Odpovědi lze nejčastěji rozdělit do dvou kategorií, a to do dvou pilířů augustiniánské pedagogiky: Práce a život ve společenství – označeno 38 % rodičů a 6 % Vztah učitele a žáka.

Otázka 10: Co byste chtěl/a ve školách sv. Augustina v oblasti podpory zdraví a bezpečí změnit, máte nějaké doporučení pro zlepšení?

Nápověda k otázce: Prosím, dopište, nebo jestliže něco takového není, proškrtněte.

Odpovědi respondentů:

11 pracovníků, tzn. 63 %, nic neuvedlo.

Dále 5 pracovníků, tzn. 37 %, uvedlo své odpovědi:

Více bezpečnost.

Větší otevřenost k názorům studentů.

Větší důraz na ekologii.

Promyslet dokonalý způsob větrání.

Nabídnout víc aktivit: Adorace, poutě na zajímavá místa – např. Krakov. Teambuildingové aktivity, praktické workshopy na rozvíjení věcí jako empatie, soudržnost, respekt, úcta apod.

Tabulka 10: Vyjádření pracovníků školy k doporučením pro zlepšení v oblasti podpory zdraví ve škole sv. Augustina v oblasti podpory zdraví

Kategorie	Počet odpovědí	Procenta
Jiné	5	37 %
Není prostor pro zlepšení.	11	63 %
Celkem	16	100 %

Celkem 63 % pracovníků nemá návrhy pro zlepšení, jsou spokojeni. Celkem 37 % respondentů uvedlo své odpovědi, které se různí – viz výše.

Otázka 11: Zdravotní gramotnost, výchova ke zdraví je jeden z cílů vzdělávání v RVP. Která témata jsou nejvíce frekventovaná ve Vaší praxi?

Nápověda o otázce: Prosím dopište, nebo jestliže něco takového není, proškrtněte.

Odpovědi respondentů:

8 pracovníků, tzn. 50 %, nic neuvedlo.

Dále 8 pracovníků, tzn. 50 %, níže uvedli své odpovědi:

Základní hygienická pravidla, informace o fungování lidského těla, správné pracovní podmínky a návyky.

Tolerance, otevřenost

Režim dne, pracovní návyky.

Prosociální chování, kritické myšlení, ekologie a životní prostředí, hygienické návyky, psychohygienu a vztahy.

Praktické propojení všech témat

Pojmenovat a znát části těla, mít povědomí o svém narození a vývoji, učíme se rozlišit, co prospívá našemu zdraví a co mu naopak škodí, má povědomí o ochraně svého fyzického i duševního zdraví, další je téma zdravá výživa, pitný režim, kultura stolování, základní hygienické návyky a sebeobsluha.

Zdraví duše i těla.

Komunikace mezi rodiči a dětmi.

Duchovní zdraví.

Odpovědi 8 pracovníků jsou pro přehlednost rozřazeny do kategorií.

Tabulka 11: Vyjádření pracovníků školy k frekventovaným tématům v rámci pedagogické praxe v implementaci Výchovy ke zdraví

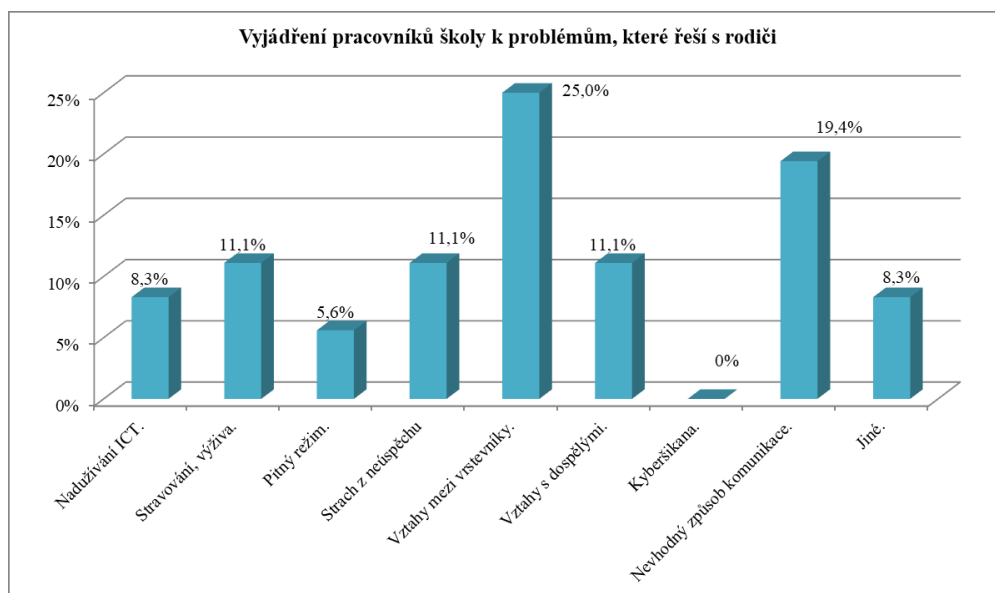
<i>Kategorie</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Základní hygienická pravidla.	2	12,5 %
Fungování lidského těla	4	25 %
Pracovní podmínky a návyky.	2	12,5 %
Dušení zdraví.	2	12,5 %
Není konkrétní oblast.	8	50 %
Celkem	16	100 %

Celkem 50 % pracovníků neoznačilo konkrétní oblast, která je nejvíce frekventována v jejich pedagogické praxi. Dalších 50 % respondentů uvedlo své odpovědi. Odpovědi lze rozdělit do 4 kategorií: Základní hygienická pravidla, Fungování lidského těla, Pracovní podmínky a návyky a Duševní zdraví.

Otázka 12: Která z uvedených témat nejčastěji řešíte s rodiči dětí, žáků, studentů?

Nápověda k otázce: Prosím, zvolte dle Vašeho uvážení, příp. dopište do Jiné.

- Nadužívání ICT.
- Stravování, výživa.
- Pitný režim.
- Strach z neúspěchu.
- Vztahy mezi vrstevníky.
- Vztahy s dospělými.
- Kyberšikana.
- Nevhodný způsob komunikace.
- Jiné.

Graf 12: Vyjádření pracovníků školy k problémům, které řeší s rodiči

Respondenti zde mohli označit dle své zkušenosti libovolný počet odpovědí, proto počet odpovědí neodpovídá počtu pracovníků. U odpovědi Jiné nikdo z nich neuvedl konkrétní problém. Jako nejčastější uvedli, že řeší s rodiči děti a žáků Vztahy mezi vrstevníky, a to 25 % respondentů. Jako druhé nejčastější téma k řešení uvedli Nevhodný způsob komunikace. Stejným počtem 11 % jsou zastoupeny Stravování, výživa a Strach z neúspěchu. Dále bylo 8,3 % respondentů označeno Nadužívání ICT a kategorie Jiné. Nikdo z pracovníků neřešil ve škole Kyberšikana.

Otázka 13: Zařazujete ve své pedagogické praxi (v kurikulu, obsahu učiva) témata podporující výchovu ke zdraví a bezpečí v rámci celoškolních projektů?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Ano.
- Ne.

Tabulka 13: Vyjádření pedagogů k zařazování témat podporujících výchovu ke zdraví a bezpečí v rámci celoškolních projektů

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano.	12	75 %
Ne.	4	25 %
CELKEM	16	100 %

Celkem 75 % pracovníků zařazuje v rámci celoškolských projektů ve své výuce témata podporující výchovu ke zdraví a bezpečí. To znamená 3/4 respondentů. Zbývajících 1/4 respondentů témata v rámci celoškolských projektů nezařazuje.

Otázka 14: Podílíte se na vyhodnocení Preventivního programu školy sv. Augustina?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Ano.
- Ne.

Tabulka 14: Vyjádření pedagogů k účasti na vyhodnocování Preventivního programu

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	5	31,2 %
Ne.	11	68,8 %
CELKEM	16	100 %

Celkem 31 %, to je 5 pracovníků, se podílí na vyhodnocení Preventivního programu, 11 pracovníků, to je 69 %, uvedlo, že se na vyhodnocení nepodílí.

Otázka 15: Absolvoval/a jste poslední 2 roky školení (od externího subjektu), které by se týkalo témat zdravotní, bezpečnosti a sociální gramotnosti, ochrany a podpora zdraví ve škole apod.?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí

- Ano.
- Ne.

Tabulka 15: Vyjádření pedagogů k absolvování školení z oblasti témat týkající se oboru

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	6	37,5 %
Ne.	10	62,5 %
CELKEM	16	100 %

Celkem 63 % pedagogů, to je 10 odpovědí, uvádí, že školení neabsolvovali. Zbývajících 38 %, to je 6 pracovníků, absolvovalo školení týkající se témat zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnosti, ochrany a podpory zdraví ve škole v posledních dvou letech.

Otázka 16: Využíváte možnost soustavné orientace a průběžného samostatného vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečnosti?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Ano.
- Ne.

Tabulka 16: Vyjádření pedagogů k samostatnému vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	10	62,5 %
Ne.	6	37,5 %
CELKEM	16	100 %

Na vyhodnocení Preventivního programu se podílí 31 %, to je 5 pracovníků. Většina pracovníků, to je 69 % pracovníků, se na vyhodnocení nepodílí.

Otázka 17: Naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání ze strany rodičů, komunikace a spolupráce, Duchovní program) ve školách sv. Augustina Vaše představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Nevím
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 17: Vyjádření pedagogů k sociálním podmínkám a vzdělávání

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	10	62,5 %
Průběžně se zlepšují.	2	12,5
Nevím.	4	25 %
Ne. Další odpověď.	0	0 %
CELKEM	1	100 %

Sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání ze strany rodičů, komunikace a spolupráce, Duchovní program) ve škole sv. Augustina naplňují představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání u 63 % pracovníků školy. Položku Průběžně se zlepšují označili 2 respondenti, 25 % pracovníků zvolilo odpověď Nevím.

Otázka 18: Vnímáte jako dostačující nastavení preventivních opatření ve školách sv. Augustina, bezpečnostní zajištění škol a materiální podmínky (budovy, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Nevím
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 18: Vyjádření pedagogů k nastavení preventivních opatření ve škole sv. Augustina

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	8	50 %
Průběžně se zlepšují.	5	31,3 %
Nevím.	3	18,8 %
Ne. Další dopověď.	0	0 %
CELKEM	1	100 %

Nastavení preventivních opatření ve škole sv. Augustina, bezpečnostní zajištění školy a materiální podmínky k ochraně a podpoře zdraví vnímá polovina respondentů, to je 8 pracovníků, jako dostačující. Průběžné zlepšování podmínek označilo 31 respondentů a odpověď Nevím využili 3 pracovníci, to je 19 %.

Otázka 19: Potřebujete se poradit v rámci své pedagogické praxe ve školách sv. Augustina nebo řešit problém s výchovným poradcem či metodikem prevence školy?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Ne.
- Ano, zřídka.
- Často.
- Jiné (např. s ředitelem školy, psychologem, kolegou apod.)

Tabulka 19: Vyjádření pedagogů k potřebě využití služeb školního poradenského pracoviště

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ne.	5	31,3 %
Ano, zřídka.	7	43,8 %
Často.	2	12,5 %
Jiné.	2	12,5 %
CELKEM	16	100 %

Ze šetření vyplynulo, že školní poradenské pracoviště oslovuje často 12,5 % respondentů. Využívá, ale zřídka 44 % a vůbec nevyužívá ve své pedagogické praxi 31 % oslovených, to je 5 pracovníků.

Otázka 20: Zažil/a jste někdy ve škole sv. Augustina nácvik školní evakuace v případě požáru?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Ano.
- Ne.

Tabulka 20: Vyjádření pedagogů k nácviku evakuace ve škole sv. Augustina

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	9	56,2 %
Ne.	7	43,8 %
CELKEM	16	100 %

Evakuaci ve škole zažilo 9 pracovníků. Zbývajících 7 respondentů se ve škole sv. Augustina zúčastnilo nácviku evakuace.

Otázka 21: Zařazujete v rámci třídy nácvik ochrany před ohrožením požárem nebo jiným hromadným ohrožením?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí.

- Ano.
- Ne.

Tabulka 21: Vyjádření pedagogů k nácvičku ochrany před ohrožením požárem nebo jiným hromadným ohrožením

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	3	18,8 %
Ne.	13	81,2 %
CELKEM	16	100 %

Ze šetření vyplynulo, že pouze 3 pracovníci zařazují ve své praxi nácviček ochrany před ohrožením požárem nebo jiným hromadným ohrožením. Ve třídách téma nezařazuje 13 respondentů, což je 81 %.

8.1.2 Dotazník pro rodiče dětí a žáků školy – výsledky, grafy, komentář

Otázka 1: Myslíte si, že výchova ke zdraví a bezpečí, rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti, patří k prioritním tématům církevních škol?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu odpověď.

- Ano.
- Ne.
- Nevím.

Tabulka 1: Vyjádření rodičů k výchově ke zdraví a bezpečí jako k prioritnímu tématu církevní školy

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	46	64,8 %
Ne.	13	18,3 %
Nevím.	12	16,9 %
CELKEM	71	100 %

Výchovu ke zdraví a bezpečí, rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti jako prioritní témata církevní školy označilo 65 % respondentů, tzn. necelé 2/3. Další část rodičů, a to 18 %, výchovu ke zdraví a bezpečí nevnímají jako významné téma pro církevní školy a téměř stejný počet respondentů (17 %) označil odpověď Nevím.

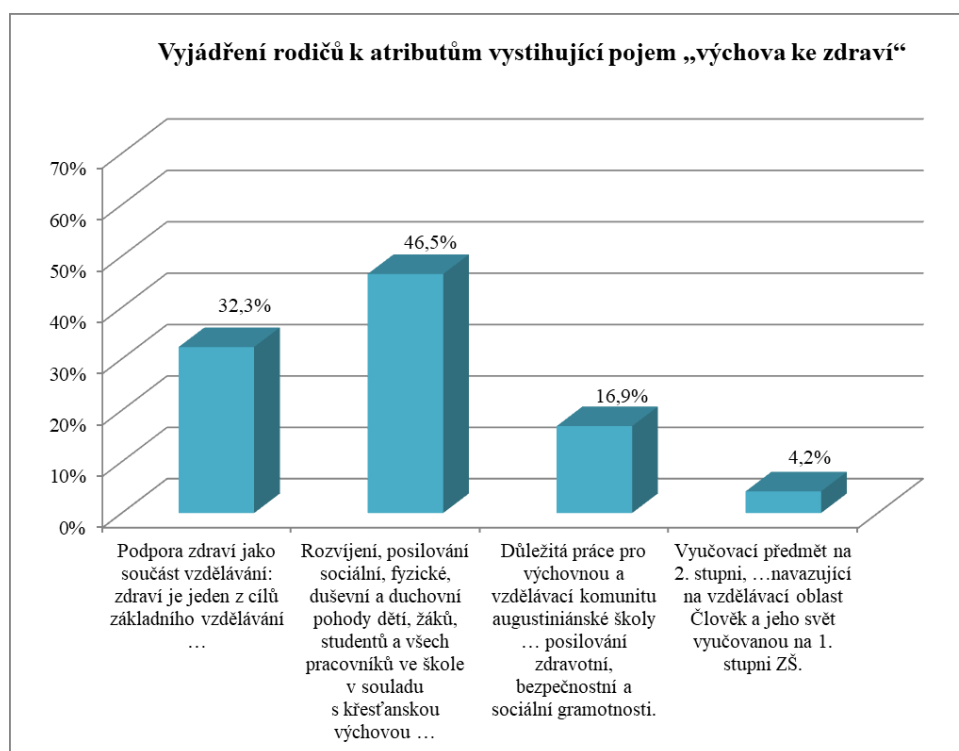
Otázka 2: Které z níže uvedených atributů pro Vás nejvíce vystihují pojem „výchova ke zdraví“?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte 2 možnosti.

- Důležitá práce pro výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy(děti, žáci, studenti, učitelé, rodiče, prarodiče, přátelé rodiny, další pracovníci školy, zřizovatel

školy), tematické oblasti, se kterými aktivně pracuje každý v komunitě, posilování zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnosti v rámci výchovy a vzdělávání.

- Podpora zdraví jako součást vzdělávání: zdraví je jeden z cílů základního vzdělávání, vedení k odpovědnosti za vlastní rozhodování a ochrana zdraví jako klíčová kompetence, zdraví jako součást průřezových témat a jako cílové zaměření vzdělávacích oblastí a obsah vzdělávacích oborů.
- Rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody dětí, žáků, studentů a všech pracovníků ve škole v souladu s křesťanskou výchovou, uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání.
- Vyučovací předmět na 2. stupni, oblíbený ale méně významný, zároveň je to předmět navazující na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovanou na 1. stupni ZŠ.

Graf 2: Vyjádření rodičů k atributům vystihující pojem „výchova ke zdraví“

U této otázky neodpovídá počet odpovědí počtu respondentů, resp. každý ze 71 respondentů vybral 2 odpovědi, celkový počet odpovědí je 142.

Nejvíce rodičů, konkrétně 47 %, vnímá jako nejvýznamnější charakteristiku pojmu „výchova ke zdraví“ Rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody dětí, žáků a všech pracovníků ve škole v souladu s křesťanskou

výchovou, uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání.

Druhým nejvíce preferovaným atributem je Podpora zdraví jako součást vzdělávání: zdraví je jeden z cílů základního vzdělávání, vedení k odpovědnosti za vlastní rozhodování a ochrana zdraví jako klíčová kompetence, zdraví jako součást průřezových témat a jako cílové zaměření vzdělávacích oblastí a obsah vzdělávacích oborů.

Zastoupení 17 %, což je 24 odpovědí, má atribut Důležitá práce pro výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy.

Význam „výchovy ke zdraví“ jako Vyučovací předmět na 2. stupni, oblíbený, ale méně významný, zároveň je to předmět navazující na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovanou na 1. stupni ZŠ označilo pouze 6 z respondentů.

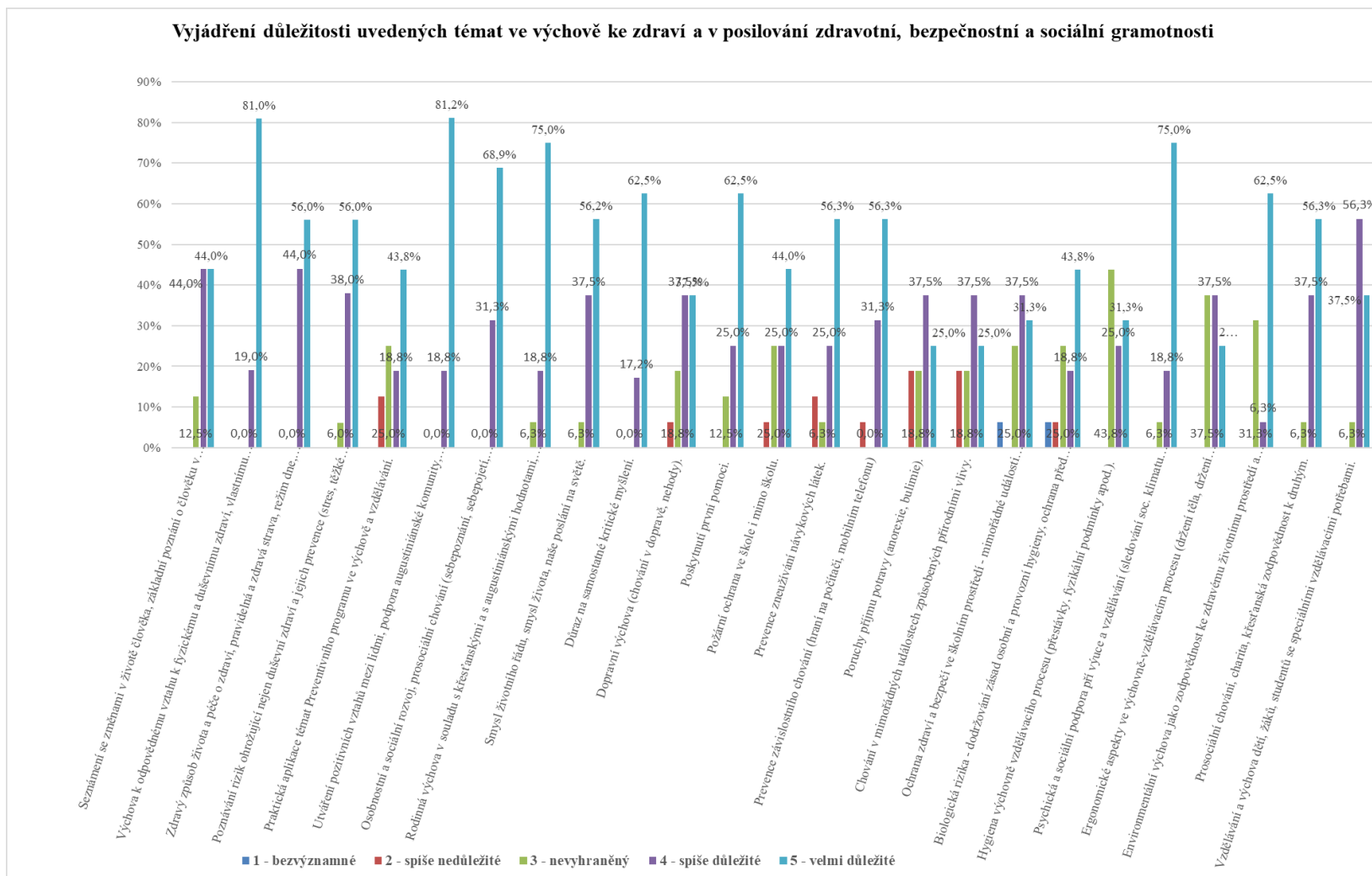
Otázka 3: Jak důležitá jsou pro Vás níže uvedená témata výchovy ke zdraví a témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost, která se týkají obsahu vzdělávání všech dětí, žáků, studentů ve školách sv. Augustina a jsou součástí života výchovně-vzdělávací komunity augustiniánské školy?

Nápověda k otázce: Označte, prosím, příslušné políčko. Je důležité, abyste se vyjádřil/a ke každému tvrzení. Odpovědi zahrnují škálu od úplné nedůležitosti po velmi významnou důležitost. Čím větší důležitost zvolíte, tím vyjádříte větší význam u odpovědi.

	1 - bezvýznamné	2 - spíše nedůležité	3 - nevyhraněný	4 - spíše důležité	5 - velmi důležité
Seznámení se změnami v životě člověka, základní poznání o člověku v souvislosti s jeho životními fázemi a zařazením ve společnosti s tím souvisejícím.	☐	☐	☐	☐	☐
Výchova k odpovědnému vztahu k fyzickému a duševnímu zdraví, vlastnímu životu i k životu svěřených osob.	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravý způsob života a péče o zdraví, pravidelná a zdravá strava, režim dne, hygiena, pracovní a zdravotní návyky.	☐	☐	☐	☐	☐
Poznávání rizik ohrožující nejen duševní zdraví a jejich prevence (stres, těžké životní situace, psychohygiena,	☐	☐	☐	☐	☐

relaxace, volnočasové aktivity)					
Praktická aplikace témat Preventivního programu ve výchově a vzdělávání.	☐	☐	☐	☐	☐
Utváření pozitivních vztahů mezi lidmi, podpora augustiniánské komunity, návaznost na Duchovní program školy a augustiniánské hodnoty.	☐	☐	☐	☐	☐
Osobnostní a sociální rozvoj, prosociální chování (sebepoznání, sebepojetí, seberegulace, komunikace a kooperace).	☐	☐	☐	☐	☐
Rodinná výchova v souladu s křesťanskými a s augustiniánskými hodnotami, podpora vazeb a vztahů užší i širší současné rodiny žáka, výchova v tomto směru i pro případnou budoucí rodinu žáka.	☐	☐	☐	☐	☐
Smysl životního řádu, smysl života, naše poslání na světě.	☐	☐	☐	☐	☐
Důraz na samostatné kritické myšlení.	☐	☐	☐	☐	☐
Dopravní výchova (chování v dopravě, nehody).	☐	☐	☐	☐	☐
Poskytnutí první pomoci.	☐	☐	☐	☐	☐
Požární ochrana ve škole i mimo školu.	☐	☐	☐	☐	☐
Prevence zneužívání návykových látek.	☐	☐	☐	☐	☐
Prevence závislostního chování (hraní na počítači, mobilním telefonu).	☐	☐	☐	☐	☐
Poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie).	☐	☐	☐	☐	☐

Chování v mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy.	☐	☐	☐	☐	☐
Ochrana zdraví a bezpečí ve školním prostředí – mimořádné události antropogenního charakteru.	☐	☐	☐	☐	☐
Biologická rizika – dodržování zásad osobní a provozní hygieny, ochrana před infekčními chorobami, vakcinace apod.	☐	☐	☐	☐	☐
Hygiena výchovně-vzdělávacího procesu (přestávky, fyzikální podmínky apod.).	☐	☐	☐	☐	☐
Psychická a sociální podpora při výuce a vzdělávání (sledování soc. klimatu školy a třídy, vhodně volené vyučovací metody a formy, způsob komunikace a spolupráce ve vztahu učitel– žák, pozitivní forma hodnocení).	☐	☐	☐	☐	☐
Ergonomické aspekty ve výchovně-vzdělávacím procesu (držení těla, držení psacího náčiní apod.)	☐	☐	☐	☐	☐
Environmentální výchova jako zodpovědnost ke zdravému životnímu prostředí a k živé přírodě.	☐	☐	☐	☐	☐
Prosociální chování, charita, křesťanská zodpovědnost k druhým.	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdělávání a výchova dětí, žáků, studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.	☐	☐	☐	☐	☐

Graf 7: Vyjádření rodičů, jak vnímají důležitost uvedených témat výchovy ke zdraví a témat posilujících zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost

Na grafu je v procentech znázorněno, která témata respondenti vnímají jako důležitá a významná. Je zde též zviditelněno, u kterých témat se respondenti nejvíce shodli, a to jak v důležitosti, tak i opačně v bezvýznamnosti či nedůležitosti

Seznámení se změnami v životě člověka, základní poznání o člověku v souvislosti s jeho životními fázemi a zařazením ve společnosti s tím souvisejícím bylo pro 47 % spíše důležité a pro 35 % respondentů velmi důležité. To je celkem 82 %. Volbu Nevyhraněný označilo 13 % respondentů a 2 % byla zastoupena odpověď spíše nedůležité a bezvýznamné.

Jako velmi důležité vnímá 81 % respondentů téma Výchova k odpovědnému vztahu k fyzickému a duševnímu zdraví, vlastnímu životu i k životu svěřených osob. Celkem 19 % rodičů toto téma vnímá jako spíše důležité.

Zdravý způsob života a péče o zdraví – stravování, hygiena, pracovní a zdravotní návyky označilo 55 % respondentů jako velmi důležité a 34 % jako spíše důležité. Shodný počet rodičů, tj. 4, označil nevyhraněný a spíše nedůležité.

Poznávání rizik ohrožující zdraví a jejich prevence vnímá obdobně jako velmi důležité 52 % tázaných a spíše důležité 37 %. Celkem 7 respondentů označilo možnost nevyhraněný a 1 jako bezvýznamné.

U tématu týkajícího se aplikace Preventivního programu se odpovědi více různily. Jako bezvýznamné vidí téma 2 rodiče, spíše jako nedůležité téma vnímá 5 rodičů a 18 jich je nevyhraněných, což je 25 % z oslovených. Naopak téma jako velmi důležité vnímá 31 % a spíše důležité 34 % respondentů.

Jako velmi důležité hodnotí rodiče téma Utváření pozitivních vztahů mezi lidmi, podpora augustiniánské komunity, návaznost na Duchovní program školy a augustiniánské hodnoty. Dohromady 88 % toto téma označilo jako spíše důležité a velmi důležité. Ostatní respondenti označili celkem rovnoměrně ostatní kategorie.

Většina respondentů téma Osobnostní a sociální rozvoj vnímá jako spíše důležité a velmi důležité, a to 88 %. Ostatní, to je 9 %, je nevyhraněných a zbývající rodiče (4 %) označili ostatní kategorie, tj. spíše nedůležité a bezvýznamné.

Téma Rodinná výchova v souladu s křesťanskými a s augustiniánskými hodnotami, podpora vazeb a vztahů užší i širší současné rodiny žáka, výchova v tomto směru pro případnou budoucí rodinu žáka a i další téma jsou hodnocena 68 % jako spíše důležité a důležité, 6 % respondentů je nevyhraněných a zbývajících 5 označilo odpovědi spíše nedůležité a bezvýznamné.

Smysl životního řádu, smysl života, naše poslání na světě je pro 31 % velmi důležité a pro 26 % spíše důležité téma, je zde vyšší procento nevyhraněných, a to 18 %, což je 13 rodičů. Důraz na samostatné kritické myšlení vnímá jako spíše důležité nebo důležité téma 87 % respondentů. Obdobně vysoce je hodnoceno téma Poskytnutí první pomoci.

Témata Dopravní výchova, Požární ochrana ve škole a mimo školu a témata Prevence zneužívání návykových látek má v důležitosti u rodičů nižší podporu, a to v průměru 55 %. Vysoké procento rodičů je nevyhraněných. U Dopravní výchovy je 21 % nevyhraněných, u tématu Požární ochrana ve škole i mimo školu je menší podpora vyjádřená 13 % a nevyhraněnost u 18 %. U Prevence zneužívání návykových látek označilo 9 % rodičů odpověď nevyhraněný.

Prevence závislostního chování a Poruchy příjmu potravy mají opět vysokou podporu, u prvního tématu označilo volbu důležité a spíše důležité 89 % rodičů a u druhého tématu celkem 83 % rodičů. Je zde vyšší procento nevyhraněných rodičů, a to 9 % a 13%.

U následujících čtyř témat se objevují opět vyšší počty rodičů, kteří jsou nevyhraněni, a také těch, kteří vnímají témata jako spíše nedůležitá. Chování v mimořádných událostech způsobenými přírodními vlivy vidí 10 % rodičů jako nedůležité a 21 % je nevyhraněných. Též témata Ochrana zdraví a bezpečí ve školním prostředí – mimořádné události antropogenního charakteru a Biologická rizika – dodržování zásad osobní a provozní hygieny, ochrana před infekčními chorobami, vakcinace apod. jsou 6 % a 10 % procenty označovány jako spíše nedůležitá a 21 % a 30 % rodičů označilo odpověď nevyhraněný. U tématu Hygiena výchovně-vzdělávacího procesu je opět 30 % rodičů nevyhraněných a 12 % rodičů vnímá téma jako nedůležité.

Psychická a sociální podpora při výuce a vzdělávání (sledování soc. klimatu školy a třídy, vhodně volené vyučovací metody a formy, způsob komunikace a spolupráce ve vztahu

učitel–žák, pozitivní forma hodnocení) je jako téma většinou rodičů vnímáno jako důležité nebo spíše důležité, a to 91 %.

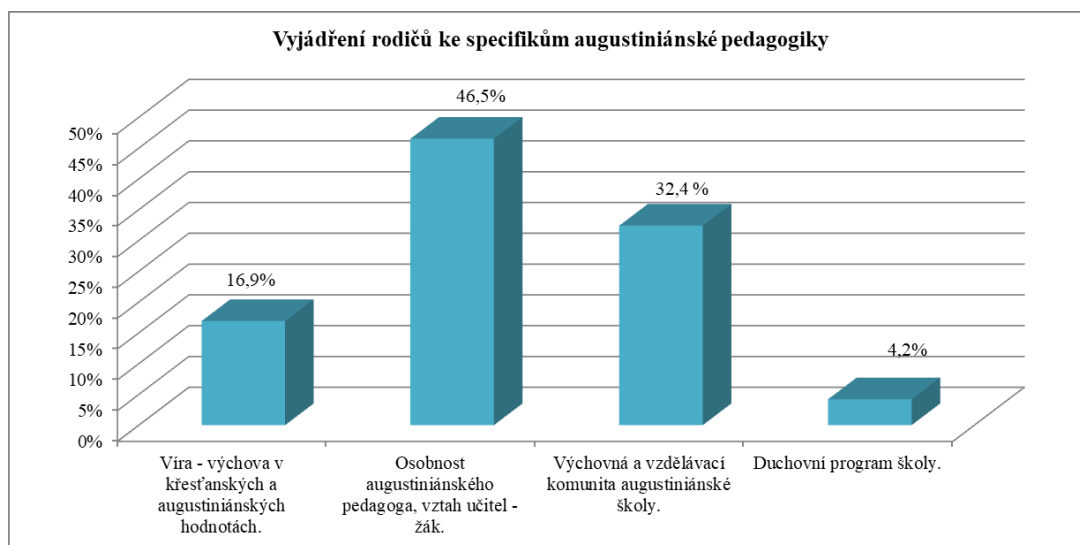
Téma Ergonomické aspekty ve výchovně-vzdělávacím procesu (držení těla, držení psacího náčiní apod.) a Environmentální výchova jako zodpovědnost ke zdravému životnímu prostředí mají zastoupení vnímající důležitost témat nebo spíše důležitost 55 %. U Ergonomických aspektů je stejný počet rodičů jako u Hygieny výchovně-vzdělávacího procesu, kteří téma vnímají jako nedůležité – 12 %, a 20 % rodičů označilo nevyhranění. U tématu Environmentální výchovy 5 % respondentů označilo téma jako bezvýznamné.

Prosociální chování a charita, křesťanská zodpovědnost k druhým je vysoce hodnocena 88 %. Téma Vzdelávání a výchova dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami má opět vyšší zastoupení nevyhraněných rodičů, a to 20 %. Jako spíše důležité téma vnímá 45 % a jako důležité 30 % rodičů.

Otázka 4: Co podle Vás z níže uvedených specifík augustiniánské pedagogiky nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte 2 možnosti.

- Víra – výchova v křesťanských a augustiniánských hodnotách.
- Osobnost augustiniánského pedagoga, vztah učitel - žák.
- Výchovná a vzdělávací komunita augustiniánské školy.
- Duchovní program školy.

Graf 4: Vyjádření rodičů ke specifickým augustiniánské pedagogiky

U této otázky neodpovídá počet odpovědí počtu respondentů, resp. každý ze 71 respondentů vybral 2 odpovědi, celkový počet odpovědí je 142.

Rodiče označili jako nejvýznamnější specifikum augustiniánské pedagogiky, které nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, Osobnost augustiniánského pedagoga, vztah učitel–žák, a to celkem 47 %. Druhým nejvýznamnějším specifikem byla 32 % respondentů označena Výchovná a vzdělávací komunita augustiniánské školy. Specifikum Víra – výchova v křesťanských a augustiniánských hodnotách bylo označeno 17 % a Duchovní program školy 4 % respondenty.

Otázka 5: Co nejvíce oceňujete v přístupu škol sv. Augustina v oblasti implementace výchovy ke zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, dopište, nebo jestliže něco takového není, proškrtněte.

Odpovědi respondentů:

18 rodičů proškrtnlo, tzn. 25 % rodičů, nic neuvedlo.

Dále 53 rodičů, tzn. 75 %, uvedlo své odpovědi:

Vedení školy a pedagogové přistupují aktivně k tomuto tématu (moc oceňují program Škola rodičů, osobní přístup v rámci pravidelných konzultací, nadšení pedagogů mluvit o tématu zdraví a bezpečí s dětmi, velmi oceňují trávení dětí venku v rámci přestávek a družiny).

Osobní setkání.

Osobní přístup a přijímající klima.

Osobní přístup.

Osobní příklad učitelů, ocenění správného chování žáků.

Ohleduplnost, důvěra.

Nevšiml jsem, že by děti o tom mluvily.

Nevím.

Nemám dost informací.

Nedokážu takto položenou otázku objektivně hodnotit.

Komunitní přístup k žákům.

Kolektiv dětí a vyučujících.

Individuální přístup.

Osobní vztah pedagogů k žákům.

Hodnotová formace. Výchova k zodpovědnosti za sebe i za druhé.

Důraz na osobnost dítěte a samostatné myšlení, láskyplný vztah k dětem, výuka v souladu s křesťanskou výchovou, výchova k ohleduplnosti k ostatním lidem i životnímu prostředí, ke zdravému životnímu stylu.

Důraz na mezilidské vztahy.

Dopravní hřiště.

Dobré vztahy.

Dobrá atmosféra ve škole, podpora dobrých vztahů mezi dětmi a učiteli.

Budování dobrých mezilidských vztahů.

*Autentičnost, osobní přístup a nasazení učitelů – zvláště třídních. Moderní metody výuky.
Důraz na kritické myšlení a osobní zodpovědnost.*

Důvěra.

Otevřenost.

Osobní vztahy.

Pohyb dětí a dohled lektorů v družině

Zatím nevím.

Zájem o každého žáka

Vztahy U-Ž-R.

Vztah učitel–žák–rodič.

Vztah učitel–žák.

Vztah učitele a žáka.

Výchova k sebeodpovědnosti i pomoc druhým.

Výchova a vzdělávání vycházející z křesťanských a od toho odvozených morálních a etických hodnot, citlivý přístup s ohledem na jedinečnost studentů, vytváření harmonického prostředí v celé školní komunitě, efektivní a laskavá komunikace se studenty a rodiči.

Vše.

V rámci školky procházky do lesa.

V MŠ dopravní hřiště, duchovní program školy, podporu sociálních vztahů s rodiči a prarodiči i mezi dětmi navzájem, mimoškolní akce a aktivity.

Vedení k víře a katolickým hodnotám.

Upřímně nevím.

Trpělivý a dlouhodobý přístup.

Spolupráci s rodiči při růstu žáků ke svatosti.

Snahu o osobní přístup ke každému studentovi, jakkoli není reálná, resp. realizovatelná pouze osobou ředitele.

Schopnost naslouchat i různým názorům a pohledům.

Seznamování s křesťanskými hodnotami, probírání biblických témat.

Rodinný přístup.

Rodinný charakter školy, sdílení, komunita, blízké vztahy s učiteli.

Rodinné prostředí.

Respekt a láskyplný postoj učitelů k žákům.

Přístup učitelů ke studentům.

Přístup k dítěti jako individu.

Praktické ukázky a projekty.

Odpovědi 53 rodičů jsou pro přehlednost rozřazeny do kategorií. Někteří rodiče u svých odpovědí zmínili více oblastí, které oceňují v implementaci Výchovy ke zdraví ve škole sv. Augustina, proto 100 % neodpovídá počtu 71 rodičů. Pro vytvoření samostatné kategorie bylo podmínkou, aby daná oblast byla obsahem odpovědí alespoň u dvou respondentů. Jestliže oceňovaná oblast v rámci podpory zdraví a bezpečí neměla shodu s dalším respondentem, zařadila jsem odpověď do kategorie Jiné. Rodiče, kteří neměli

konkrétní odpověď a zvolili proškrtnutí, a to se týká 18 respondentů, jsou v kategorii Není konkrétní oblast.

Utvořené kategorie:

Osobní, individuální přístup.

Vztah učitel–žák, učitel–žák–rodič.

Dobré vztahy, atmosféra školy (důvěra, otevřenost).

Vedení k víře a katolickým hodnotám (Duchovní program školy).

Nevím, nemám dost informací.

Výchova k odpovědnosti a k pomoci druhým.

Pobyt venku, dopravní hřiště.

Rodinný charakter školy, sdílení, komunita.

Jiné.

Tabulka 5: Vyjádření rodičů co nejvíce oceňují v přístupu školy v rámci implementace.

<i>Kategorie</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Osobní, individuální přístup.	8	8,9 %
Vztah učitel–žák, učitel–žák–rodič.	15	16,5 %
Dobré vztahy, atmosféra školy (důvěra, otevřenost).	10	11 %
Vedení k víře a katolickým hodnotám (Duchovní program školy).	7	7,7 %
Nevím, nemám dost informací.	6	6,6 %
Výchova k odpovědnosti a k pomoci druhým	3	3,3 %
Pobyt venku, dopravní hřiště.	5	5,5 %
Rodinný charakter školy, sdílení, komunita.	10	11 %
Jiné.	9	9,9 %
Není konkrétní oblast.	18	19,8 %
Celkem	91	100 %

Většina rodičů, celkem 53, to je 75 % respondentů, uvedlo konkrétní oblasti, které si cení ve škole v rámci implementace výchovy ke zdraví a bezpečí. Výsledkem jsou vytvořené kategorie. Vztah učitel–žák, učitel–žák–rodič uvedlo 15 rodičů. Jako další oceňované přístupy jsou uvedeny 10 rodiči, to je 11 % respondentů, Dobré vztahy, atmosféra školy (důvěra, otevřenost) a Rodinný charakter školy, sdílení, komunita. Dále je pozitivně vnímán 8 rodiči Osobní, individuální přístup a 7 rodiči Vedení k víře a katolickým

hodnotám (Duchovní program školy). Další uváděná témata jsou Pobyť venku, dopravní hřiště.

Odpovědi z 9 rodin jsou zahrnuty v kategorii Jiné, každý z rodičů, tzn. z 10 % respondentů, uvedl jiné téma. Celkem 18 rodičů využilo možnost proškrtnout odpověď. To činí cca 25 % z faktického počtu respondentů. V celkovém počtu odpovědí to je 20 %.

Otázka 6: Co byste chtěl/a ve školách sv. Augustina v oblasti podpory zdraví a bezpečí změnit, máte nějaké doporučení pro zlepšení?

Nápověda k otázce: Prosím, dopište, nebo jestliže něco takového není, proškrtněte.

Odpovědi respondentů:

45 rodičů, tzn. 63 % rodičů, nic neuvedlo.

Dále 26 rodičů, tzn. 37 %, uvedlo své odpovědi:

Změřit se pouze u žaka na pochopení sebe sama a věnovat tomu co nejvíce času. Aby se dokázal říci, co mu vadí pozor ale správnou formou.

Ponechat mytí rukou po příchodu do MŠ ZŠ a v MŠ čištění zubů.

Na tato témata se s dětmi málo hovoří.

Nadále co nejvíce trávit čas venku v rámci přestávek a družiny.

Lepší pedagogie.

Povrchnost a neúcta vedení vůči rodičům.

Kvalitnější stravování. Z dítěte nechci cítit umělé přísady při pocení či močení.

Hlavně změnit příjezdovou cestu do školy, parkoviště!!!

Důraz na udržitelnost lidského chování ve všech ohledech. Environmentálním (např. snížením množství konzumace masa), Sociálním (budováním schopnosti brát ohledy na ostatní a schopnost nezištně pomoci), Správy sebe samého (pozitivní motivací k žití ctností v nejširším slova smyslu, nemusí být pouze křesťanské ctnosti).

Jsem zatím začínající pozorovatel, ale vidím dceru velmi spokojenou. Je příliš brzy na doporučení z mé strany.

Přidat přednášky s odborníky.

Opomíjí se význam pěstování duševní a tělesné zdraví, návrat k péči o zdraví před covidovým šílenstvím (zrušena péče o zuby ve školce, doporučování očkování dětí podmíněně schválenými vakcínami bez informování o rizicích vedlejších nežádoucích účinků vakcín, atd.

Spíše k diskusi než dotazník.

Zcela chybí informovanost jak na osobní obranu, chování v krizových situacích, prevence.

Vztah rodičů a učitelů a vliv na vztah učitel a žák.

Vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti a kritického myšlení.

Více systematizovat provozní procesy.

Více se zaměřit na výuku první pomoci a ochrany handicapovaných spoluobčanů.

Přístupovat k různým fázím vývoje dětí podle vývojové psychologie – nemít přehnané nároky na děti v době, kdy je nemůžou splňovat.

Více celotřídních akcí v přírodě, výlety, školy v přírodě (škola má těchto aktivit spíš méně než pro mne srovnatelné školy).

Více respektu k žákům, partnerský přístup, výchova ke svobodě a odpovědnosti, osobnost učitelů a jejich rozvoj.

Větší pochopení pro osobní temperament dítěte, méně trestů za drobnou nekázeň.

Větší podpora psychiky problémových žáků, cílená a konstruktivní práce s nimi.

Uplatňovat ve výuce i prakticky.

Udělat výuku tohoto předmětu zábavnější formou – když něco děti baví, víc se toho naučí.

Větší výchově k samostatnému kritickému myšlení.

Odpovědi 26 rodičů jsou pro přehlednost rozřazeny do kategorií. Někteří rodiče u svých odpovědích zmínili více doporučení pro zlepšení v oblasti podpory zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina, proto 100 % neodpovídá počtu 71 rodičů. Pro vytvoření samostatné kategorie byla podmínkou, aby dané doporučení bylo obsahem odpovědi alespoň u dvou respondentů. Jestliže doporučení bylo individuální, zařadila jsem odpověď do kategorie Jiné. Rodiče, kteří neměli konkrétní odpověď a zvolili proškrtnutí, to se týká 45 respondentů, jsou v kategorii Není doporučení pro zlepšení.

Utvořené kategorie:

Větší podpora problémových žáků.

Předmět výchova ke zdraví.

Více témata komunikovat a uplatňovat ve výuce.

Větší výchova k samostatnému kritickému myšlení.

Jiné.

Tabulka 6: Návrhy rodičů ke zlepšení v oblasti podpory zdraví a bezpečí

<i>Kategorie</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Větší podpora problémových žáků.	2	2,6 %
Předmět výchova ke zdraví.	2	2,6 %
Více témata komunikovat a uplatňovat ve výuce.	2	2,6 %
Větší výchova k samostatnému kritickému myšlení.	2	2,6 %
Jiné.	25	32 %
Není doporučení pro zlepšení.	45	57,7 %
Celkem	78	100 %

Většina rodičů, to je 45 respondentů, neuváděla návrhy pro zlepšení, doporučení, co změnit v oblasti podpory zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina. To je 63 % z faktického počtu respondentů, v celkovém počtu odpovědí tvoří 58 %. Zbývajících 26 rodičů uvedlo

konkrétní doporučení, která jsou rozdělena do dalších kategorií. Čtyři kategorie jsou zastoupeny 2 respondenty, a to Větší podpora problémových žáků, Předmět výchova ke zdraví, Více témata komunikovat a uplatňovat ve výuce a Větší výchova k samostatnému kritickému myšlení. Odpovědi z 18 rodin jsou zahrnuty v kategorii Jiné, každý z rodičů, tzn. z 32 % respondentů, uvedl jiné téma.

Otázka 7: Cílem augustiniánské pedagogiky je dosažení života ve společenství. Augustiniánská škola to naplňuje uskutečněním spoluvýchovy, společným vzděláváním a přátelstvím v rámci výchovné a vzdělávací křesťanské komunity. Jsou některá témata z oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí ve Vaší rodině upřednostňována nebo preferována oproti škole?

Nápověda k otázce: Prosím, dopište, nebo jestliže něco takového není, proškrtněte.

Odpovědi respondentů:

46 rodičů, tzn. 65 % rodičů, neuvedlo témata.

Dále 25 rodičů, tzn. 35 %, uvedlo své odpovědi:

Rozvíjení dětí v oblasti kultury, sportu.

Nic z toho, co se zde píše, není pravda a ani se nic takového neděje.

Postavení rodiny nad úroveň společenství.

Práce dětí venku (pole, zahrada, sad), posilování vlastní imunity (motivace k otužování, zdravá strava, sport, psychická pohoda), vztah k ochraně přírody – člověk je její součástí a je na přírodě závislý, člověk není pouhým uživatelem přírody.

Program školky a také tábora ve sv. Dobrotivé předčili mé očekávání.

Prohlubování pocitu osobní zodpovědnosti za vývoj dopady na ekologii – klimatickou změnu

Rozlišení ideálu a reality, limitů, se kterými se potýkáme, sebekritičnost a kritičnost vůči druhým, jak ji komunikovat, aby byla smysluplná.

Sebepojetí a komunikace.

Úcta k Nejsvětější Svatosti.

Vedeme děti k ohleduplnosti a zdvořilosti, u řady rodičů dětí ze Školy sv. Augustina se setkáváme s nezájmem o elementární zdvořilost, o samozřejmost pozdravu při setkání, občas vidáme i překvapivou aroganci rodičů.

Větší důraz na tělesný rozvoj žáků – otužování, posilování, výuka sebeobrany, důraz na kvalitu stravy (biopotraviny), kvalita vody (pitný režim využívající kvalitní vodu z hloubkových vrtů), sexuální výchova na základě katolických zásad.

Více poslouchám názor dětí, a vysvětluji, než se dělá ve škole, ale mám na to čas.

V rodině více upřednostňujeme toleranci vůči menšinám.

Vztah ke zbraním, zdravý náhled na nebezpečí, atd.

Záleží od konkrétní situace, rámcově to sedí.

Svoboda jednotlivce vyjádřit odlišný názor, upřímnost, možnost vyjádřit antipatii, nenutit se přetvařovat se, že si s každým rozumím a jsem kamarád.

Ne. Oceňuji multikulturu školy.

Bezpečnost na silnicích a rizika týkající se žen (cestování samotných žen v noci, nebezpečí napadení, kyberšikana apod.)

Boj s genderovými stereotypy; role ženy ve společnosti; vnímání integrity vlastního těla, zdravá sexualita

Diskuse

Doma hodně dbáme na empatii, aby se děti soustředily na to, jak se můžou ostatní cítit a přistupovaly k nim individuálně – ve škole jsou pravidla spíš obecné a někdy příliš striktní

Důraz na společenství ano, ale člověk je individuum zároveň, to se nedá ničím nahradit. Tento aspekt se mně zdá, že chybí

Kyberbezpečnost, první pomoc. O těchto tématech se doma bavíme více, než kolik děti proberou ve škole.

Máme to stejně. Hodně bych toužila zesílit společné snažení v předcházení závislosti na počítačových hrách a sociálních sítích u dětí, posilovat kulturu chování dětí v kyberprostoru.

Zdravá strava.

Odpovědi 25 rodičů jsou pro přehlednost rozřazeny do kategorií. Někteří rodiče u svých odpovědích zmínili více témat, která v rodině upřednostňují nebo preferují z oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí oproti škole. Z tohoto důvodu 100 % neodpovídá celkovému počtu rodičů. Pro vytvoření samostatné kategorie bylo podmínkou, aby preferované téma bylo obsahem odpovědích alespoň u dvou respondentů. Jestliže témata byla individuální, zařadila jsem odpověď do kategorie Jiné. Rodiče, konkrétně 46 respondentů, kteří neměli konkrétní odpověď a zvolili proškrtnutí, jsou v kategorii Není preferované téma.

Utvořené kategorie:

Důraz na tělesný rozvoj.

Stravování, pitný režim.

Odpovědnost – ekologie, environmentální témata.

Svoboda a schopnost vyjádření odlišného názoru, empatie, diskuze.

Kyberbezpečnost, chování v kyberprostoru.

Zdravá sexualita, sexualita na základě katolických zásad.

Jiné.

Tabulka 7: Upřednostňovaná témata z oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí v rodinách

Kategorie	Počet odpovědí	Procenta
Důraz na tělesný rozvoj, sport.	3	3,8 %
Stravování, pitný režim.	2	2,6 %
Odpovědnost – ekologie, environmentální témata.	2	2,6 %
Svoboda, schopnost vyjádření odlišného názoru, empatie, diskuze.	3	3,8 %
Kyberbezpečnost, chování v kyberprostoru	2	2,6 %
Zdravá sexualita, sexualita na základě katolických zásad.	2	2,6 %
Jiné.	18	23,1 %
Není preferované téma.	46	59 %
Celkem	78	100 %

Většina rodičů, a to 46 respondentů, nemá preferované téma v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí v rámci výchovy v rodině oproti škole, využili tedy možnost odpovědi proškrtnout. Je to z faktického počtu 65 % respondentů a v celkovém počtu odpovědí tvoří 59 %. Zbývajících 25 rodičů uvedlo konkrétní doporučení, která jsou rozdělena do dalších kategorií. Dvě kategorie jsou zastoupeny 3 respondenty, a to Důraz na tělesný rozvoj a Svoboda, schopnost vyjádření odlišného názoru, empatie, diskuze. Další čtyři kategorie jsou zastoupeny minimálním možným počtem, a to 2 rodiči: Stravování, pitný režim, Odpovědnost – ekologie, environmentální témata, Kyberbezpečnost, chování v kyberprostoru a Zdravá sexualita, sexualita na základě katolických zásad. Celkem 18 rodin je zahrnuto v kategorii Jiné. Každý z rodičů, tzn. z 23 % respondentů, uvedl jiné téma.

Otázka 8: Obsahuje oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v Mateřské škole sv. Augustina všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci předškolní výchovy a vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, dopište, jaké téma postrádáte.

- Ano.
- Průběžně se zlepšuje.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, dítě mi do MŠ nedochází.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 8: Vyjádření rodičů ke specifikům augustiniánské pedagogiky

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano.	9	12,7 %
Průběžně se zlepšuje.	7	9,9 %
Neumím se vyjádřit.	13	18,3 %
Nemohu posoudit, dítě mi do MŠ nedochází	41	57,7 %
Ne, další odpověď.	1	1,4 %
Celkem	71	100 %

Nejvíce rodičů, a to 58 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v mateřské škole sv. Augustina obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci předškolní výchovy a vzdělávání, protože jejich dítě do MŠ nedochází.

Další část rodičů, konkrétně 13, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně oblast výchovy ke zdraví a bezpečí zlepšuje, vnímá 7 respondentů. Zcela pozitivně ji hodnotí 13 % rodičů, konkrétně 9 respondentů. Pouze 1 rodič označil odpověď Ne, ale neuvedl další bližší informace.

Otázka 9: Naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v Mateřské škole sv. Augustina Vaše představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání dětí?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí v MŠ neznám.
- Ne. Další odpověď.

Nejvíce rodičů, a to 54 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v mateřské škole sv. Augustina jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání dětí, protože jejich dítě do MŠ nedochází.

Tabulka 9: Vyjádření rodičů k sociálním podmínkám v MŠ

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	20	28,2 %
Průběžně se zlepšuje.	5	7 %
Neumím se vyjádřit.	8	11,3 %
Nemohu posoudit, prostředí v MŠ neznám.	38	53,5 %
Ne, další odpověď.	0	0 %
Celkem	71	100 %

Další část rodičů, konkrétně 8, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně sociální podmínky zlepšují, vnímá 5 rodičů a naprosto pozitivně je hodnotí 20 rodičů, to je 28 % z tázaných. Odpověď Ne nikdo z respondentů nezvolil.

Otázka 10: Vnímáte jako dostačující bezpečnostní zajištění Mateřské školy sv. Augustina a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí v MŠ neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 10: Vyjádření rodičů k bezpečnostnímu zajištění v MŠ

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	23	32,4 %
Průběžně se zlepšuje.	9	12,7 %
Neumím se vyjádřit.	2	2,8 %
Nemohu posoudit, prostředí v MŠ neznám.	36	50,7 %
Ne, další odpověď.	1	1,4 %
Celkem	71	100 %

Opět velká část rodičů, a to 51 % z oslovených, uvedla, že prostředí MŠ nezná. Jako dostačující bezpečnostní zajištění mateřské školy sv. Augustina a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví hodnotilo 23 rodičů, to je 32 % respondentů. Další část rodičů, konkrétně 9 rodičů, vnímá bezpečnostní zajištění

a materiální podmínky jako průběžně se zlepšující. Celkem 2 rodiče označili odpověď Neumím se vyjádřit. Odpověď Ne zvolil 1 z rodičů, ale neuvedl další odpověď.

Otázka 11: Obsahuje oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v Základní škole sv. Augustina všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci základního vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím dopište, jaké téma.

- Ano.
- Průběžně se zlepšuje.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, dítě mi do ZŠ nedochází.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 11: Vyjádření rodičů k tématům výchovy a bezpečí v ZŠA.

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	11	15,5 %
Průběžně se zlepšuje.	11	15,5 %
Neumím se vyjádřit.	21	29,6 %
Nemohu posoudit, dítě mi do ZŠ nedochází.	24	33,8 %
Ne, další odpověď.	4	5,6 %
Celkem	71	100 %

Nejvíce rodičů, a to 34 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v základní škole sv. Augustina obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci základního vzdělávání, protože jejich dítě do ZŠ nedochází. Další část rodičů, konkrétně 21, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně oblast výchovy ke zdraví a bezpečí zlepšuje, vnímá 11 respondentů a stejný počet, to je 16 % z dotázaných, ji vnímá jako komplexní. Odpověď Ne zvolili 4 rodiče, ale neuvedli další doplňující informace.

Otázka 12: Naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v Základní škole sv. Augustina Vaše představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí v ZŠ neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 12: Vyjádření rodičů k sociálním podmínkám v ZŠA.

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	20	28,2 %
Průběžně se zlepšují	10	14,1 %
Neumím se vyjádřit.	13	18,3 %
Nemohu posoudit, prostředí v ZŠ neznám.	25	35,2 %
Ne, další odpověď.	3	4,2 %
Celkem	71	100 %

Nejvíce rodičů, a to 35 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v základní škole sv. Augustina jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání dětí, protože jejich dítě do ZŠ nedochází. Další část rodičů, konkrétně 13, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně sociální podmínky zlepšují, vnímá 10 rodičů a naprosto pozitivně je hodnotí 20 rodičů, to je 28 % z tázaných. Odpověď Ne zvolili 3 rodiče, to jsou 4 % z dotazovaných.

Otázka 13: Vnímáte jako dostačující bezpečnostní zajištění Základní školy sv. Augustina a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí v ZŠ neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 13: Vyjádření rodičů k bezpečnostnímu zajištění školy a materiálním podmínkám ZŠ

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	25	35,2 %
Průběžně se zlepšují	18	25,4 %
Neumím se vyjádřit.	1	1,4 %
Nemohu posoudit, prostředí v ZŠ neznám.	24	33,8 %
Ne, další odpověď.	3	4,2 %
Celkem	71	100 %

Nejvíce rodičů, a to 35 %, hodnotí kladně oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v základní škole sv. Augustina a souhlasí s tvrzením, že obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci základního vzdělávání. Celkem 25 % rodičů opět nezná prostředí v ZŠ, sociální podmínky tak zde nemůže posoudit. Jako průběžně se zlepšující je vnímá 25 %. Odpověď Ne zvolili 4 rodiče, ale neuvedli další doplňující informace. Neumí se vyjádřit pouze 1 z respondentů.

Otázka 14: Obsahuje oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v Gymnáziu sv. Augustina všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci středního vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím dopište, jaké téma postrádáte.

- Ano.
- Průběžně se zlepšuje.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, dítě mi do gymnázia nedochází.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 14: Vyjádření rodičů k tématům výchovy ke zdraví a bezpečí v gymnáziu.

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano.	11	15,5 %
Průběžně se zlepšují	3	4,2 %
Neumím se vyjádřit.	13	18,3 %
Nemohu posoudit, dítě mi gymnázia nedochází.	43	60,6 %
Ne, další odpověď.	1	1,4 %
Celkem	71	100 %

Velká část rodičů, a to 61 % z oslovených, uvedla, že prostředí gymnázia nezná. Celkem 16 % z oslovených, tzn. 11 rodičů, souhlasí s tím, že oblast výchovy ke zdraví a bezpečí v gymnáziu sv. Augustina obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci středního vzdělávání. Další část rodičů, konkrétně 3 rodiče, vnímá oblast výchovy ke zdraví a bezpečí jako průběžně se zlepšující. Celkem 13 rodičů označilo odpověď Neumím se vyjádřit. Odpověď Ne zvolil 1 z rodičů, ale neuvedl další odpověď.

Otázka 15: Naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v Gymnáziu sv. Augustina Vaše představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí v gymnáziu neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 15: Vyjádření rodičů k sociálním podmínkám v gymnáziu

Odpověď	Počet odpovědí		Procenta
Ano.	12		16,9 %
Průběžně se zlepšují	3		4,2 %
Neumím se vyjádřit.	8		11,3 %
Nemohu posoudit, prostředí v gymnáziu neznám.	45		63,4 %
Ne, další odpověď.	3		4,2 %
Celkem	71		100 %

Nejvíce rodičů, a to 63 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v gymnáziu sv. Augustina jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání dětí, protože jejich dítě gymnázia nedochází.

Další část rodičů, konkrétně 8, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně sociální podmínky zlepšují, vnímají 3 rodiče a naprosto pozitivně je hodnotí 12 rodičů, to je 17 % z tázaných. Odpověď Ne označili 3 rodiče, ale bez dalšího komentáře.

Otázka 16: Vnímáte jako dostačující bezpečnostní zajištění gymnázia a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí v gymnáziu neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 16: Vyjádření rodičů k bezpečnostním a materiálním podmínkám v gymnáziu

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	15	21,1 %
Průběžně se zlepšují	4	5,6 %
Neumím se vyjádřit.	7	9,9 %
Nemohu posoudit, prostředí v gymnáziu neznám.	45	63,4 %
Ne, další odpověď.	0	0 %
Celkem	71	100 %

Celkem 63 %, to je 45 respondentů, prostředí gymnázia nezná, proto nemohou posoudit bezpečnostní a materiální podmínky. Z rodičů znajících prostředí gymnázia 15 hodnotí podmínky kladně a 4 rodiče je vnímají jako průběžně se zlepšující. Odpověď Neumím se vyjádřit zvolili 4 rodiče a odpověď Ne nikdo z respondentů.

Otázka 17: Obsahuje oblast výchovy ke zdraví a bezpečí ve Školní družině Adeodatus všechna potřebná témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost žáků v rámci zájmového vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím dopište, jaké téma postrádáte.

- Ano.
- Průběžně se zlepšuje.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí ve školní družině neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 17: Vyjádření rodičů k oblasti výchovy ke zdraví v ŠD

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	10	14,1 %
Průběžně se zlepšují	9	12,7 %
Neumím se vyjádřit.	13	18,3 %
Nemohu posoudit, prostředí ve školní družině neznám.	37	52,1 %
Ne, další odpověď.	2	2,8 %
Celkem	71	100 %

Nejvíce rodičů, a to 37 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda oblast výchovy ke zdraví a bezpečí ve školní družině obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost žáků v rámci zájmového vzdělávání. Prostoru školní družiny neznají.

Další část rodičů, konkrétně 13, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně oblast výchovy ke zdraví a bezpečí ve školní družině zlepšuje, vnímá 13 % rodičů a naprosto pozitivně je hodnotí 10 rodičů, to je 14 % z tázaných. Odpověď Ne zvolili 2 rodiče, to jsou 3 % z dotazovaných.

Otázka 18: Naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) ve Školní družině Adeodatus Vaše představy o podpoře zdraví a bezpečí v rámci zájmového vzdělávání?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.
- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí ve školní družině neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 18: Vyjádření rodičů k sociálním podmínkám ve školní družině

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	13	18,3 %
Průběžně se zlepšují	9	12,7 %
Neumím se vyjádřit.	10	14,1 %
Nemohu posoudit, prostředí v školní družině.	38	53,5 %
Ne, další odpověď.	1	1,4 %
Celkem	71	100 %

Nejvíce rodičů, a to 54 % z oslovených, nemohlo posoudit, zda naplňují sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) ve školní družině Adeodatus jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při zájmovém vzdělávání dětí, protože jejich dítě do školní družiny nedochází. Další část rodičů, konkrétně 10, označilo odpověď Neumím se vyjádřit. To, že se průběžně sociální podmínky zlepšují, vnímá 9 rodičů a naprosto pozitivně je hodnotí 13 rodičů, to je 18 % z tázaných. Odpověď Ne zvolil 1 rodič.

Otázka 19: Vnímáte jako dostačující bezpečnostní zajištění Školní družiny Adeodatus a materiální podmínky (venkovní prostory, vybavení oddělení, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví?

Nápověda k otázce: Prosím, zatrhněte jednu odpověď. Jestliže zvolíte odpověď Ne, prosím, napište svůj návrh pro zlepšení.

- Ano.
- Průběžně se zlepšují.

- Neumím se vyjádřit.
- Nemohu posoudit, prostředí ve školní družině neznám.
- Ne. Další odpověď.

Tabulka 19: Vyjádření rodičů k bezpečnostnímu zajištění a materiálním podmínkám ve školní družině

<i>Odpověď</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procenta</i>
Ano.	11	15,5 %
Průběžně se zlepšují	12	16,9 %
Neumím se vyjádřit.	7	9,9 %
Nemohu posoudit, prostředí v ŠD neznám.	38	53,5 %
Ne, další odpověď.	3	4,2 %
Celkem	71	100 %

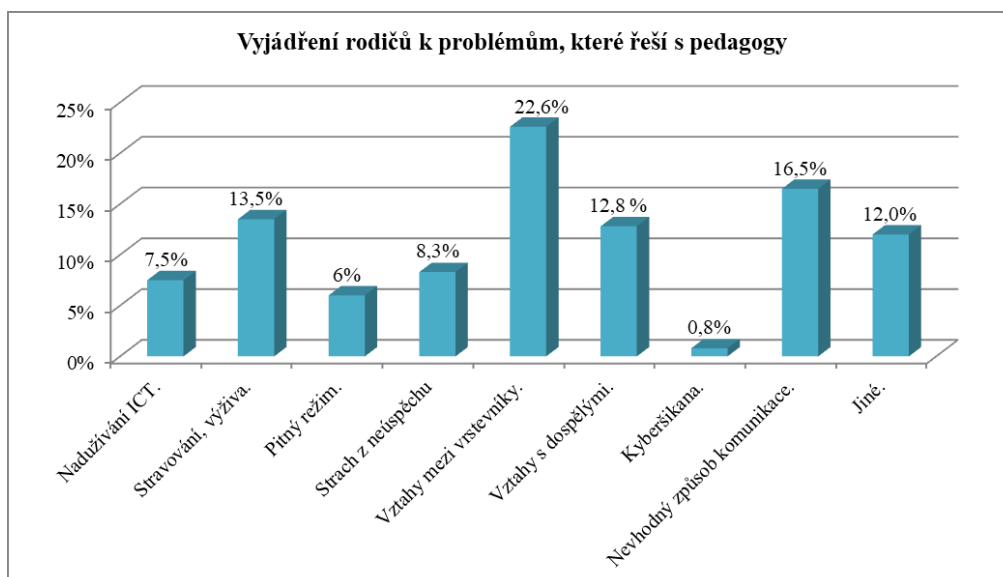
Opět velká část rodičů, a to 53,5 % z oslovených, uvedla, že prostředí školní družiny nezná. Jako dostačující označilo bezpečnostní zajištění školní družiny Adeodatus a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví 11 rodičů, to je 16 % respondentů.

Další část rodičů, konkrétně 12 rodičů, vnímá bezpečnostní zajištění a materiální podmínky jako průběžně se zlepšující. Celkem 7 rodičů označilo odpověď Neumím se vyjádřit. Odpověď Ne zvolili 3 rodiče, ale neuvedli další odpověď.

Otázka 20: Která z uvedených témat (problémů) řešíte s pedagogickými pracovníky ve školách sv. Augustina?

Nápověda k otázce: Prosím, zvolte dle Vašeho uvážení, příp. dopište do Jiné.

- Nadužívání ICT.
- Stravování, výživa.
- Pitný režim.
- Strach z neúspěchu.
- Vztahy mezi vrstevníky.
- Vztahy s dospělými.
- Kyberšikana.
- Nevhodný způsob komunikace.
- Jiné

Graf 20: Vyjádření rodičů k problémům, které řeší s pedagogy

Respondenti zde mohli označit dle své zkušenosti libovolný počet odpovědí, proto celkový počet neodpovídá počtu rodičů, kteří se zapojili do šetření. U odpovědi Jiné, nikdo z nich neuvedl konkrétní problém, který řeší s pedagogy.

Jako nejčastější problém rodiče uvedli, že řeší s pedagogy Vztahy mezi vrstevníky, a to 30 respondentů, to je 23 %. Jako druhé nejčastější téma k řešení uvedli Nevhodný způsob komunikace, a to 17 %. Problém Stravování, výživa označilo 13,5 % rodičů a 13 % rodičů uvedlo Vztahy s dospělými. Strach z neúspěchu označilo celkem 8 % rodičů, Nadužívání ICT 8 % a Pitný režim 6 % respondentů. Jiné označilo 16 rodičů, to je 12 %.

Otázka 21: Potřeboval/a jste se v rámci docházky Vašich dětí, žáků, studentů do škol sv. Augustina poradit nebo řešit problém s výchovným poradcem či metodikem prevence školy?

Nápověda k otázce: Prosím, vyberte jednu z odpovědí, příp. dopište do Jiné.

Ne.

Ano, zřídka.

Často.

Jiné (např. s ředitelem školy, psychologem apod.):

Tabulka 20: Vyjádření rodičů k využívání školního poradenského zařízení

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ne	45	63,4 %
Ano, zřídka.	16	22,5 %
Často.	1	1,4 %
Jiné.	9	12,7 %
Celkem	71	100 %

Z šetření vyplynulo, že školní poradenské pracoviště oslovuje často pouze 1 % rodičů. Využívá ho, ale zřídka 23 % respondentů a vůbec ho zatím neoslovilo 63 % oslovených, to je 45 rodičů. Odpověď Jiné označilo 9 rodičů, to je 13 % respondentů.

8.1.3 Polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy – otázky a odpovědi

Otázka 1: Myslíte si, že výchova ke zdraví a bezpečí, rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti, patří k prioritním tématům církevních škol?

Ano, výchova ke zdraví ve škole je u nás vnímána komplexně. Uvědomujeme si v našich školách, že člověk je zdravý, když je zdravý duchovně a fyzicky. A proto je potřeba pracovat jak na zdraví fyzickém, tak duchovním. Ve škole máme programy posilující zdraví duchovní i fyzické.

Pro posilování duchovního zdraví je nastaven ve škole Duchovní program, který pomůže, aby byl člověk srovnaný sám se sebou, aby jak říká sv. Augustin, dokázal tři věci: Poznávat se, přijímat se a překonávat se“. Přijímat se jaký jsem – to je to zdraví duchovní a na druhé straně, co mohu udělat, abych byl lepší, a to je ta stránka fyzická. Nastavit programy tak, aby se nestaly věci, které nechceme.

Fyzické zdraví posilují programy, které připravujeme dvěma způsoby. Jsou to programy preventivní, a programy, které již reagují na nějakou vzniklou nepříjemnou situaci, které řeší reálný problém, např. v 9. ročníku se u nás objevily návykové látky. Na začátku školního roku nastavujeme společně preventivní programy podle věku dětí, žáků a studentů ve spolupráci se třídními učiteli, kteří je znají nejlépe. Zapojíme všechny pedagogy a úzce spolupracujeme s rodiči, zvlášť s některými, kteří nám pomáhají program realizovat díky své profesi. Nastavujeme preventivní program tak, aby byla rovnováha mezi fyzickým a duchovním zdravím.

Pro augustiniánskou školu je velmi důležitý duchovní program. Nejlepší prevence u nás je, aby měly děti duchovní zdraví, aby duchovní zdraví bylo srovnané. K řešení problémů použijí přirovnání: přijdu ke stromu a vidím uschlou větev, nebudu řezat větev, ale půjdu ke kořenům. Jak říkal sv. Augustin: „Pojďte se podívat ke kořenům.“ Jako příklad mohu uvést problémy starších dětí, řešíme závažné psychické problémy, deprese, ale co s tím? Důležitá je sice prevence, ale tady nejdůležitější u těch starších je především otázka sebepřijetí, duchovní sebepoznání. A také jejich rodina.

Otázka 2: Co podle Vás z níže uvedených specifík augustiniánské pedagogiky nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole?

Duchovní program školy.

Otázka 3: Co myslíte, že je největším přínosem škol sv. Augustina v oblasti implementace výchovy ke zdraví?

Největším přínosem je orientace školy na duchovní zdraví, to znamená, jak již bylo řečeno Duchovní program školy. Navíc propojuje všechny naše školy, jejich rodiny, zřizovatele – farnost. Na druhém stupni máme výchovu ke zdraví, konkrétně v 7. a 8. ročníku, kde jsou pedagožkou probírána a reflektována aktuální témata.

Otázka 4: Uvažujete rozšíření, vyšší časovou dotaci vyučovacího předmětu výchova ke zdraví, např. u 6. a 9. třídy?

Bylo by to ideální. Ale bohužel nemáme volné hodiny. Disponibilní hodiny využíváme na vyučovací předmět náboženství, dále na jazyky, protože se profilujeme se jako škola s vyšším důrazem na výuku jazyků. Též posilujeme výuku českého jazyka a matematiky. Máme málo volných hodin.

Líbilo by se mi mít předmět 6. - 9. ročník ano, máme zájem. Jinak jsou témata výchovy ke zdraví obsaženy v předmětech: základy společenských věd, informatika (médiá, preventivní programy) a náboženství.

Rád bych pro gymnázium předmět, samostatný předmět pro 1. ročník. Určitě hledáme cesty, jak posílit výchovu ke zdraví ve výuce. Hledáme disponibilní čas, např. alespoň jednou za měsíc hodinu výuky vyčlenit z časové dotace tělesné výchovy.

Otázka 5: Jak vnímáte důležitost Preventivního programu v rámci škol?

Preventivní program je součástí života školy. V rámci plánování pracujeme pravidelně s Křesťanskou pedagogicko-psychologickou poradnou. Zástupci poradny přichází k nám a řeší potřeby tříd s pedagogem, dále se mnou. Nastaví se program, 1x až 2x do měsíce řeší spolu se školní psycholožkou konkrétní požadavky, potřeby škol, plánují a realizují aktivity, které se následně sledují a vyhodnocují.

Probíhají rozhory se školní psycholožkou, se kterou spolupracují třídní učitelé na řešení vzniklých problému, potřeb třídy.

Otázka 6: Jak hodnotíte činnost školního poradenského pracoviště?

Jsem jeho součástí. Aktivně se vše řeší. Rodiče jsou informováni a my potřebujeme vždy spolupráci s nimi. Největší problém je, když rodiče nechtějí se školou spolupracovat nebo řešený problém bagatelizují.

Otázka 7: Jak je realizováno interní a externí hodnocení v rámci škol?

Probíhá pravidelně od rodičů, a to 2x ročně. Zástupci tříd mají setkání 2x měsíčně. Pedagogické rady probíhají každý měsíc, zároveň probíhají vzájemné hospitace.

Otázka 8: V šetření pro pracovníky školy a rodiči byly položeny otázky týkající se jejich názoru na sociální a materiální podmínky podporující zdraví a bezpečí ve školách, zda je vnímají jako dostačující. Jak vnímáte tyto podmínky v augustiniánských školách?

Vstřícné, otevřené, křesťanské prostředí vytváří naše výchovně-vzdělávací komunita, společenství, které tvoří škola, všichni zaměstnanci a pedagogové, děti, žáci a studenti se svými rodinami, přátelé školy, zřizovatel – Česká provincie řádu sv. Augustina. Vycházíme z křesťanských a augustiniánských hodnot. Prostřednictvím Duchovního plánu pracujeme společně, což je též významné specifikum augustiniánské pedagogiky.

Aktualizujeme dle potřeb a zájmu dětí zájmové kroužky, preventivní akce, výlety, výjezdy. Pedagogové se dále vzdělávají, studují, absolvují školení. Pro všechny pedagogy a žáky je k dispozici po celý den otevřená kaple sv. Rity.

V oblasti materiálních podmínek plníme naše plány, které společně vytváříme. V roce 2019 jsme otevřeli gymnázium s kompletně novými prostorami, moderními učebnami, zázemím.

Renovujeme školní zahradu, obohacujeme ji o herní prvky a místa k odpočinku. Máme nové sportovní a dopravní hřiště. Průběžně vylepšujeme podmínky ve všech školách (např. nové šatny, umývárny, výtah).

V oblasti zdravého stravování dlouhodobě spolupracujeme se společností Scolarest, která nám zajišťuje zdravé obědy a svačiny. Jako škola jsme zapojeni do projektů: Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol.

Pedagogové dbají na pitný režim a zdravé prostředí ve třídách. Preferujeme co nejvíce pobytu venku, a to jak v době vyučování, tak i v rámci odpoledních aktivit. Pro žáky je k dispozici školní družina a školní klub.

Otázka 9: Co byste chtěl ve školách sv. Augustina v oblasti podpory zdraví a bezpečí změnit – plány do budoucnosti apod.?

Určitě výchovu ke zdraví posílit v rámci výuky na gymnáziu, především v 1. ročníku a více pracovat na 2. stupni.

Co se týče materiálních a bezpečnostních podmínek pracujeme na změně vjezdu do školy tak, aby byl jak pro pěší, tak pro řidiče bezpečnější. Průběžně revitalizujeme zahradu, která je využívána dětmi, žáky a studenty po celý den.

8.2 Interpretace získaných dat

8.2.1 Dotazníkové šetření pro pracovníky škol

Otázka 1:

Do šetření se zapojili především pedagogičtí pracovníci, a to paní učitelky z mateřské školy, učitelky a učitelé ze základní školy a gymnázia. Ze školní družiny se zúčastnil šetření jeden pracovník a stejný počet i z nepedagogických pracovníků. Pro šetření bylo přínosné, že byli zastoupeni pracovníci ze všech oslovených součástí augustiniánské školy včetně družiny.

Očekávala jsem, že se do šetření zapojí více zaměstnanců i s ohledem na téma šetření, které se týká všech druhů škol v rámci školy sv. Augustina.

Důvodem toho, že se nezapojili asistenti pedagoga do šetření, je pravděpodobně skutečnost, že pozice asistenta pedagoga je na škole relativně nově využívaná, a je možné, že se někteří necítili dostatečně kompetentní.

Otázka 2 + 3 + 4:

Otázky a odpovědi spolu souvisí a interpretaci je přínosné uvést v celku.

Průměrný věk pracovníků je 45 let. Jejich průměrná pedagogická praxe je 16 let, což ukazuje, že jsou zde učitelé zkušení.

Škola existuje 10 let. Z šetření vyplynulo, že průměrná doba působení ve škole sv. Augustina je 6 let, což napovídá, že pedagogové zde působí delší dobu a mají zájem pracovat v duchu augustiniánských hodnot.

Otázka 5:

Pojem výchova ke zdraví byl nejčastěji chápán jako: Rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody dětí, žáků a všech pracovníků ve škole v souladu s křesťanskou výchovou, uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání. Tato volba nejlépe vystihuje přístup ke zdraví v církevní škole.

Podpora zdraví jako součást vzdělávání: zdraví je jeden z cílů základního vzdělávání, vedení k odpovědnosti za vlastní rozhodování a ochrana zdraví jako klíčová kompetence, zdraví jako součást průřezových témat a jako cílové zaměření vzdělávacích oblastí a obsah vzdělávacích oborů je druhou nejčastěji volenou odpovědí. Svědčí to o tom, že jsou si respondenti vědomi, že je tato oblast přítomna v celém výchovně-vzdělávacím procesu a že se týká všech jejich účastníků.

Třetí v pořadí volenou odpovědí, je chápání výchovy ke zdraví jako Důležité práce pro výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy. V této odpovědi je zdůrazněna i role rodiny. Proto je překvapivé, že je zde menší odezva, než by se mohlo očekávat.

Nikdo z respondentů neoznačil poslední odpověď, a to chápání výchovy ke zdraví jako vyučovacího předmětu na 2. stupni. Vypovídá o tom, že pracovníci školy chápou výchovu ke zdraví celostně a ne jen jako obsah vyučovacího předmětu na 2. stupni.

Otázka 6:

Většina pracovníků považuje výchovu ke zdraví a bezpečí za prioritní téma církevní školy. Zbývající pracovníci ve stejném počtu označili téma jako nedůležité nebo se nedokázali vyjádřit, což mne překvapilo.

Otázka 7:

V této otázce pracovníci školy označovali u jednotlivých témat z oblasti Výchovy ke zdraví důležitost, kterou těmto tématům dávají. Záměrně zde bylo uvedeno velké množství témat, konkrétně 25, aby bylo zřejmé, co vše sem náleží a jak velká je šíře témat vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Většina témat je vnímána respondenty jako velmi důležitá nebo spíše důležitá. Nejvyšší důležitost získala témata: Utváření pozitivních vztahů mezi lidmi, podpora augustiniánské komunity, návaznost na Duchovní program školy a augustiniánské hodnoty a Výchova k odpovědnému vztahu k fyzickému a duševnímu zdraví, vlastnímu životu i k životu svěřených osob. Odpovědi vystihují zaměření školy a hodnoty, které jsou v augustiniánské pedagogice uplatňovány.

K dalším tématům nejvíce hodnoceným jako důležitá patří: Zdravý způsoby života a péče o zdraví, pravidelná a zdravá strava, hygiena, pracovní a zdravotní návyky, Rodinná výchova v souladu s křesťanskými a augustiniánskými hodnotami, podpora vazeb a vztahů užší i širší současné rodiny žáka, výchova i v tomto směru i pro případnou budoucí rodinu žáka, Psychická a sociální podpora ve výuce a vzdělávání, Osobnostní a sociální rozvoj, prosociální chování, Důraz na samostatné kritické myšlení a Prosociální chování a charita. Témata jsou silně sociálně zaměřena.

Je zajímavé, že nejvyšší zastoupení volby nevyhraněný je u témat Hygiena výchovně-vzdělávacího procesu (přestávky, fyzikální podmínky apod.), Ergonomické aspekty ve výchovně-vzdělávacím procesu a Environmentální výchova jako zodpovědnost ke zdravému životnímu prostředí a k živé přírodě. Přitom tato témata jsou dobře uchopitelná v každém předmětu a právě jejich sledování, např. dostatečné osvětlení, vhodné pomůcky, šetření elektřinou či vodou, je určitě pro většinu pedagogů automatické a každodenní rutinou.

Vyšší nevyhraněnost v hodnocení se objevila též u témat Ochrana zdraví a bezpečí ve školním prostředí – mimořádné události antropogenního charakteru a Biologická rizika – dodržování zásad osobní a provozní hygieny, ochrana před infekčními chorobami, vakcinace. Je možné, že pedagogové nevnímají díky rodinnému typu školy a jejímu křesťanskému zaměření nebezpečí nebo potřebu se více tématy zabývat. Tato dvě témata byla jako jediná označena respondentem jako bezvýznamná,

Oblasti Praktická aplikace témat Preventivního programu a Prevence zneužívání návykových látek zaznamenaly v šetření velký rozptyl ve vnímání důležitosti, a to od velmi důležité až po spíše nedůležité. Je to možné například z toho důvodu, že někteří pedagogové s preventivním programem a v něm obsaženými tématy aktivně nepracují.

Překvapivě se objevila témata Požární ochrana ve škole i mimo školu a Dopravní výchova u několika respondentů jako spíše nedůležitá. Přitom tyto oblasti jsou standardními a zavedenými tématy, která se též týkají celé školy i třeba při výjezdech, výletech apod.

Otázka 8:

Respondenty nejpreferovanějším specifikem augustiniánské pedagogiky, které nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, je Výchovná a vzdělávací komunita augustiniánské školy. To je velmi důležité, jsou zde zahrnuty jak škola, tak pedagogové, děti, žáci a rodiny. Je zřejmé, že všem z toho vyplývá zodpovědnost nejen k sobě, ale i k druhým navzájem.

Jako druhé specifikum pracovníci školy zvolili položku Víra – výchova v křesťanských a augustiniánských hodnotách, což je základ augustiniánské pedagogiky.

Méně významnost je celkově vnímána u témat Osobnost augustiniánského pedagoga, vztah učitel–žák a u Duchovního programu. Obě specifika však vyplývají již z předchozích a jsou jejich součástí.

Otázka 9 + 10:

V interpretaci se ukázalo, že otázky 9 a 10 a odpovědi na ně spolu souvisí. Ve zmíněných otázkách měli pracovníci příležitost dát zpětnou vazbu zřizovateli školy a odpovědi spolu souvisí a interpretaci je přínosné uvést v celku.

Otázka 9

V otevřené otázce měli pracovníci školy příležitost konkretizovat, co nejvíce pracovníci oceňují v přístupu školy sv. Augustina v oblasti Implementace výchovy ke zdraví. Významná část pracovníků, a to 38 %, nic neuvděla, využila možnost neodpovědět a odpověď proškrtnout.

Většina pracovníků využila danou možnost a uvedla konkrétní oblasti. Tyto odpovědi souhrnně oceňují především Práci a život ve společenství a Vztah učitele a žáka, což jsou pilíře augustiniánské pedagogiky.

Otázka 10

V této otázce mohli pracovníci školy naopak vyjádřit, co by doporučili v oblasti podpory zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina změnit. Většina z nich využila možnost neuvést odpověď. Z toho lze usoudit, že jsou pracovníci spokojeni. Celkem 37 %, to je 5 pracovníků, tuto možnost využilo a tím poskytli důležitou zpětnou vazbu škole.

Otázka 11:

Nejfrekventovanější témata z oblasti zdravotní gramotnosti, výchovy ke zdraví v praxi respondentů, která uvedli, jsou témata týkající se Základních hygienických pravidel a pracovních návyků, informací o Fungování lidského těla, Duševního, duchovního a fyzického zdraví.

Nečekaně polovina respondentů žádné téma neuvdělo. To vede pak k případné otázce, jakým tedy způsobem výchovu ke zdraví a bezpečí ve své pedagogické praxi realizují. Nebo též zda dobře porozuměli otázce, zda byla dostatečně pro všechny pedagogické pozice srozumitelná.

Otázka 12:

Nejčastěji pedagogové s rodiči dětí a žáků z oblasti výchovy ke zdraví řeší z vybraných kategorií Vztahy mezi vrstevníky a Nevhodný způsob komunikace. Dalšími frekventovanými tématy ze zadaného výběru se stejným procentuálním zastoupením jsou Vztahy s dospělými, Strach z neúspěchu a Stravování a výživa. Mezi nejméně se vyskytující byla respondenty zařazena témata Nadužívání ICT a Pitný režim.

Velmi pozitivně lze hodnotit, že Kyberšikana nebyla označena nikým z oslovených. To si lze vysvětlit i tím, že zde působí křesťanská výchova, ve škole a v rodinách. Škola velmi dbá na dodržování pravidel. Jedním z nich je i zákaz používání mobilních telefonů. V rámci výuky ICT s podporou Preventivního programu školy je rozpracována metodika na téma Bezpečný internet.

Otázka 13:

Zde se respondenti vyjádřili, zda zařazují témata podporující výchovu ke zdraví a bezpečí v rámci celoškolských projektů.

Většina respondentů se vyjádřila, že je zařazuje. Je zřejmé, že jejich aktivní spolupráce souvisí s Duchovním programem školy, který zapojuje všechny v rámci celoškolských projektů.

Otázka 14:

Téměř 70 % respondentů se podle výsledků šetření nepodílí na vyhodnocení Preventivního programu. To je většina a nabízí se otázka, zda jsou do plánů a realizace zapojeni. Též je však při interpretaci potřeba zohlednit, že ne všichni respondenti jsou pedagogičtí pracovníci a že část pedagogů pracuje v mateřské škole.

Otázka 15:

Pouze jedna třetina oslovených respondentů absolvovala školení od externího subjektu, které se týkalo témat zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnosti. Nabízí se možnost více se zaměřit na proškolení zaměstnanců v této oblasti.

Otázka 16:

Většina zaměstnanců, kteří byli ochotni se zapojit do šetření, uvedla, že využívají možnost soustavné orientace a průběžného samostatného vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečnosti.

To je významné, neboť v této oblasti má zásadní význam prevence a její zacílení se rychle mění, rozšiřuje. Je z toho zřejmé, že většina pracovníků si je toho vědoma a že se profesně vzdělávají na základě svého rozhodnutí, sebereflexe.

Pro ty pracovníky, kteří tuto potřebnost necítí, by bylo vhodné je více aktivizovat a například zapojit do aktivit preventivního programu nebo přípravy projektových dnů.

Otázka 17 + 18:

Otázky týkající se podmínek potřebných k implementaci výchovy ke zdraví spolu souvisí a interpretaci je přínosné uvést v celku.

Pro většinu pracovníků školy sociální podmínky ve škole sv. Augustina (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání ze strany rodičů, komunikace a spolupráce a Duchovní program) jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí naplňují. Stejně tak ve velké míře pozitivně hodnotí jako dostačující nastavení preventivních opatření ve škole, bezpečnostní zajištění a materiální podmínky (budovy, vybavení tříd, pomůcky) k ochraně a podpoře zdraví.

Další část pracovníků výše uvedené oblasti vnímá pozitivně, a to jako stále se zlepšující. Je z toho zřejmé, že ve škole dochází stále k vylepšování stávajících podmínek. S ohledem na délku existence školy to lze očekávat.

Velmi pozitivní je, že všichni pracovníci vnímají školu a její podmínky kladně. Někteří využili možnost Nevím, je možné, že si přímo pod danými podmínkami nepředstavili konkrétní činitele na podporu zdraví a bezpečí.

Otázka 19:

Školní poradenské pracoviště (výchovný poradce a metodik prevence) je velmi málo využíváné většinou oslovených pracovníků školy. Potvrzuje to fakt, že církevní školy nabízí bezpečné prostředí. Výuka náboženství posiluje vstřícné sociální klima a působí jako prevence rizikových jevů.

Těž však by bylo možné rozšířit služby školního poradenského pracoviště, aby bylo více oslovováno pedagogy nebo naopak služby aktivně nabízelo.

Otázka 20 + 21:

Otázky týkající se nácviku školní evakuace spolu souvisí a interpretaci je přínosné uvést v celku.

Více než polovina zaměstnanců zažila ve škole sv. Augustina nácvik školní evakuace. Tento počet je velmi nízký vzhledem k jimi uvedené délce praxe v augustiniánské škole. Nácvik evakuace a invakuace by měl být nacvičován častěji, ideálně každý rok a týká se všech pracovníků školy bez ohledu místa působení.

Většina pracovníků, to je cca 80 %, uvedla, že v rámci třídy nezařazuje nácvik před ohrožením požárem nebo jiným hromadným ohrožením. To souvisí s tím, jaká pravidla jsou v rámci školy zavedena. Bylo by dobré si závazně určit, kdy, kým a jak bude nácvik proveden.

8.2.2 Dotazníkové šetření pro rodiče dětí a žáků školy

Otázka 1:

Z šetření vyplynulo, že většina rodičů považuje výchovu ke zdraví a bezpečí jako prioritní téma církevní školy. To koresponduje i s vyjádřením pracovníků školy a též ředitele školy P. Juana Provecho.

Menšina rodičů se vyjádřila k otázce negativně a někteří využili možnost odpovědi Nevím. Jestliže bychom však spojili počet rodičů, kteří nevnímají výchovu ke zdraví a bezpečí jako prioritu, a počet těch rodičů, kteří cítili potřebu označit Nevím, pak se zvyšuje počet až na více než ¼ respondentů, kteří rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti necítí jako prioritní téma církevní školy.

Otázka 2:

Většina rodičů nejčastěji chápala pojem výchova ke zdraví jako: Rozvíjení, sledování a posilování sociální, fyzické, duševní a duchovní pohody dětí, žáků a všech pracovníků ve škole v souladu s křesťanskou výchovou, uspokojování základních potřeb, které jsou podmínkou k úspěšnému naplňování všech cílů výchovy a vzdělávání. To koresponduje i s vyjádřením pracovníků školy a nejlépe vystihuje přístup ke zdraví v církevní škole.

Podpora zdraví jako součást vzdělávání: zdraví je jeden z cílů základního vzdělávání, vedení k odpovědnosti za vlastní rozhodování a ochrana zdraví jako klíčová kompetence, zdraví jako součást průřezových témat a jako cílové zaměření vzdělávacích oblastí a obsah vzdělávacích oborů je druhou nejčastěji volenou odpovědí. Opět je tu shoda s pracovníky

školy a je z toho zřejmé, že i rodiče vnímají, že je tato oblast přítomna v celém výchovně-vzdělávacím procesu a že se týká všech jejich účastníků.

Třetí v pořadí volenou odpovědí je opět, stejně jako u pracovníků školy chápání výchovy ke zdraví jako Důležité práce pro výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy. V této odpovědi je zdůrazněna i role rodiny.

Nejméně rodičů označilo poslední odpověď, a to chápání výchovy ke zdraví jako vyučovacího předmětu na 2 stupni. To možná vypovídá o tom, že rodiče si uvědomují význam výchovy ke zdraví v životě, ale nevnímají ho jako obsah vyučovacího předmětu.

Otázka 3:

Stejně jako pracovníci škol, tak i rodiče označili u jednotlivých témat z oblasti výchovy ke zdraví důležitost, kterou těmto tématům dávají. Témata jsou shodná, tak aby bylo možné výsledky mezi těmito dvěma cílovými skupinami porovnat.

Většina témat je rodiči vnímána, stejně jako u pracovníků školy jako velmi důležitá nebo spíše důležitá. Nejdůležitější podle rodičů je téma Výchova k odpovědnému vztahu k fyzickému a duševnímu zdraví, vlastnímu životu a životu svěřených osob. Je z toho zřejmé, že rodiče vnímají zdraví celostně a též ze své pozice hodnotí i výchovu k zodpovědnosti za život druhých. Toto téma a další téma Utváření pozitivních vztahů mezi lidmi, podpora augustiniánské komunity, návaznost na Duchovní program školy a augustiniánské hodnoty bylo shodně vysoce hodnoceno oběma skupinami respondentů. Témata odpovídají zaměření školy a specifikům augustiniánské pedagogiky.

K dalším podle důležitosti nejvýše hodnoceným tématům patří, obdobně jako u pracovníků školy: Zdravý způsob života a péče o zdraví, pravidelná a zdravá strava, režim dne, hygiena, pracovní a zdravotní návyky, Psychická a sociální podpora ve výuce a vzdělávání (sledování sociálního klimatu školy a třídy), Osobnostní a sociální rozvoj, prosociální chování, Důraz na samostatné kritické myšlení a Prosociální chování a charita.

Významná shoda je též ve velkém zastoupení volby Nevyhraněný u témat: Hygiena výchovně-vzdělávacího procesu (přestávky, fyzikální podmínky apod.) a Ergonomické aspekty ve výchovně-vzdělávacím procesu. Zde by byla vhodná větší informovanost

a osvěta, protože právě tyto podmínky jsou důležité a ze strany rodičů by o tom měla být větší informovanost.

Rovněž témata týkající se bezpečnostní gramotnosti nejsou vnímána tak důležitá a je zde vysoké procento nevyhraněných jako u pracovníků školy a vyšší procento těch, kteří témata vidí jako spíš nedůležitá oproti tématům zaměřených na zdraví sociální, fyzické a duševní. Jsou to: Ochrana zdraví a bezpečí ve školním prostředí – mimořádné události antropogenního charakteru a Biologická rizika – dodržování zásad osobní a provozní hygieny, ochrana před infekčními chorobami, vakcinace, dále Dopravní výchova a Požární ochrana ve škole a mimo školu.

U oblasti Praktická aplikace témat Preventivního programu je zřejmá nižší podpora, otázkou je, do jaké míry jsou s programem rodiče seznámeni. Obdobně tomu tak bylo i u skupiny pracovníků školy.

Mezi oslovenými rodiči a pracovníky školy je velká shoda jak v tématech s vysokou důležitostí, tak v tématech s důležitostí nižší. Nižší podporu mají témata týkající se oblasti bezpečnostní gramotnosti.

Otázka 4:

Rodiči nejpreferovanějším specifikem augustiniánské pedagogiky, které nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, je téma Osobnost augustiniánského pedagoga, vztah učitel–žák. Zde se sice liší vyjádření rodičů od pracovníků školy, ale i když jsou odpovědi rozdílné, tak se spolu pozitivně doplňují. Rodiče oceňují pracovníky, pracovníci augustiniánskou komunitu, tedy v ní i rodiče.

Jako druhé nejvýznamnější specifikum rodiče zvolili Výchovnou a vzdělávací komunitu augustiniánské školy. Menší významnost v podpoře výchovy ke zdraví vnímají v tématu Víra jako výchova v křesťanských a augustiniánských hodnotách.

Je překvapivé, že velmi malou podporu mezi rodiči získal Duchovní program školy, který celou komunitu propojuje a silně podporuje duchovní a duševní zdraví. Toto specifikum je ale shodně vnímáno jako nejméně ovlivňující i pracovníky školy. Naopak jako nejvýznamnější specifikum, které podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, bylo označeno ředitelem školy.

Otázka 5 + 6:

V interpretaci se ukázalo, že otázky 5 a 6 a odpovědi na ně spolu souvisí. V obou otázkách měli rodiče příležitost dát zpětnou vazbu zřizovateli školy.

Otázka 5

V otevřené otázce měli rodiče příležitost konkretizovat, co nejvíce oceňují v přístupu školy sv. Augustina v oblasti implementace výchovy ke zdraví. Celkem 25 % rodičů nic nevedlo, využili možnost neodpovědět a odpověď proškrtnout.

Většina rodičů možnost využila a uvedla konkrétní oblasti. Nejvíce se vyskytovaly odpovědi týkající se souhrnně především Vztahu učitele a žáka a učitele a rodiče, Rodinného charakteru školy a komunity, Dobrých vztahů a atmosféry školy, Osobního, individuálního přístupu. Zde byla opět shoda s pracovníky školy. Oceňovali především specifika augustiniánské pedagogiky, které respondenti vnímají jako hlavní činitele v posilování výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina.

Otázka 6

V této otázce mohli rodiče naopak vyjádřit, co by doporučili v oblasti podpory zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina. Celkem 37 % respondentů, to je 26 rodičů, tuto možnost využilo a tím poskytli důležitou zpětnou vazbu škole. Souhrnně se nejčastěji vyskytovaly odpovědi: Větší podpora problémových žáků, Vedení k samostatnému kritickému myšlení, Vyučovací předmět výchova ke zdraví, Komunikování témat a uplatňování jich ve výuce.

Většina rodičů, stejně jako pracovníků školy, využila možnost neuvést odpověď. Z toho lze usoudit, že jsou rodiče spokojeni.

Otázka 7:

V odpovědích se rodiče vyjádřili k tématům z oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí, která jsou více upřednostňována v rodinách proti výuce ve škole.

Okolo 60 % rodičů nemá preferované téma. Z toho lze vyvodit, že jsou s výukou výchovy ke zdraví a bezpečí ve škole sv. Augustina spokojeni.

Další rodiče uvedli nejčastěji tyto oblasti: Svoboda, schopnost vyjádřit svůj názor, Odpovědnost – ekologie, environmentální témata, Stravování, pitný režim, Důraz na

tělesný rozvoj, Zdraví sexualita, sexualita na základě katolických zásad, Kyberbezpečnost, chování v kyberprostoru.

Otázky 8 + 9 + 10:

V následné interpretaci se ukázalo, že otázky a odpovědi na ně spolu souvisí – otázky se týkají pouze těch rodičů, jejichž dítě dochází do mateřské školy sv. Augustina a kteří tedy mohou posoudit: formální vzdělávání (otázka 8), neformální vzdělávání – sociální podmínky (otázka 9), materiální a bezpečnostní podmínky (otázka 10).

Více než 50 % rodičů se nemohlo vyjádřit, protože jejich dítě do MŠA nedochází.

Otázka 8:

Většina rodičů, jejichž dítě do MŠA dochází, se vyjádřila, že oblast výchovy ke zdraví a bezpečí obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci předškolní výchovy a vzdělávání nebo že se průběžně zlepšuje. Necelých 20 % rodičů označila odpověď Neumím se vyjádřit. Plyne z toho, že jsou buď rodiče spokojeni, nebo potřebují více informací k tomu, aby se cítili dostatečně kompetentní stav v mateřské škole posoudit.

Otázka 9:

Podle většiny rodičů sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v mateřské škole sv. Augustina jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání dětí naplňují. Opět je zde část rodičů, která označila odpověď Neumím se vyjádřit, a to 11 % z dotazovaných. Závěr je obdobný jako u otázky 8.

Otázka 10:

Zde je převažující opět pozitivní hodnocení bezpečnostního zajištění mateřské školy sv. Augustina a materiálních podmínek (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví. Oproti předchozím odpovědím týkajícím se formálního a neformálního kurikula je minimální počet rodičů, kteří nemají dostatek informací a tím pádem se nemohou vyjádřit. Zde jsou to pouze 2 rodiče.

Otázky 11 + 12 + 13:

V následné interpretaci se ukázalo, že otázky a odpovědi na ně spolu souvisí – otázky se týkají pouze těch rodičů, jejichž dítě dochází do základní školy sv. Augustina a kteří tedy mohou posoudit: formální vzdělávání (otázka 11), neformální vzdělávání – sociální podmínky (otázka 12), materiální a bezpečnostní podmínky (otázka 13).

Více než 35 % rodičů se nemohli vyjádřit, protože jejich dítě do ZŠA nedochází.

Otázka 11:

Polovina rodičů, jejichž dítě do ZŠA dochází, se vyjádřila, že oblast výchovy ke zdraví a bezpečí obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci základního vzdělávání nebo že se průběžně zlepšuje. Téměř stejný počet rodičů označil odpověď Neumím se vyjádřit, což je vysoký počet, konkrétně 30 % rodičů. Oproti posuzování rodičů v MŠA se 4 rodiče vyjádřili negativně, ale neuvedli další upřesnění.

Otázka 12:

Podle většiny rodičů, jejichž dítě dochází do ZŠA, sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v Základní škole sv. Augustina jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání žáků naplňují. Opět je zde část rodičů, která označila odpověď Neumím se vyjádřit, a to 18 % z dotazovaných. Odpověď Ne, to znamená, že jsou nespokojeni, uvedli 3 rodiče, ale neuvedli další informaci, s čím jsou konkrétně nespokojeni.

Otázka 13:

Zde je převažující opět pozitivní hodnocení bezpečnostního zajištění základní školy sv. Augustina a materiálních podmínek (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví. Oproti předchozím odpovědím týkajícím se formálního a neformálního kurikula ZŠA je minimální počet rodičů nemajících dostatek informací. Z toho lze usuzovat, že je pro rodiče je jednodušší posoudit tyto podmínky než formální a neformální kurikulum.

Otázky 14 + 15 + 16:

V následné interpretaci se ukázalo, že otázky a odpovědi na ně spolu souvisí – otázky se týkají pouze těch rodičů, jejichž dítě dochází do gymnázia sv. Augustina a kteří tedy mohou posoudit: formální vzdělávání (otázka 14), neformální vzdělávání – sociální podmínky (otázka 15), materiální a bezpečnostní podmínky (otázka 16).

Více než 60 % rodičů se nemohlo vyjádřit, protože jejich dítě do GYMA nedochází.

Otázka 14:

Polovina rodičů, jejichž dítě do GYMA dochází, se vyjádřila, že oblast výchovy ke zdraví a bezpečí obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci středního vzdělávání nebo že se průběžně zlepšuje. Téměř stejný počet rodičů označil odpověď Neumím se vyjádřit nebo Ne. Vzhledem k tomu, že stejný počet rodičů je spokojený a stejný počet rodičů neví, jak má odpovědět, nebo není spokojen, vyplývá zde opět potřeba dalšího řešení.

Otázka 15:

Podle většiny rodičů, jejichž dítě dochází do gymnázia, sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) v gymnáziu sv. Augustina jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání žáků naplňují. Opět je zde část rodičů, která označila odpověď Neumím se vyjádřit, a to 11 % z dotazovaných. Odpověď Ne, to znamená, že jsou nespokojeni, uvedli 3 rodiče, ale neuvedli další informaci, s čím jsou konkrétně nespokojeni.

Otázka 16:

Z šetření vyplývá, že bezpečnostní zajištění gymnázia sv. Augustina a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví je dle vyjádření respondentů dostačující nebo stále se zlepšující. Opět oproti předchozím odpovědím týkajícím se formálního a neformálního kurikula gymnázia je menší počet rodičů, kteří nemají dostatek informací a tím pádem se nemohou vyjádřit. Z toho lze opakovaně usuzovat, že je pro rodiče jednodušší posoudit viditelné materiální podmínky než formální a neformální kurikulum.

Otázky 17 + 18 + 19:

V následné interpretaci se ukázalo, že otázky a odpovědi na ně spolu souvisí – otázky se týkají pouze těch rodičů, jejichž dítě dochází do školní družiny a kteří tedy mohou posoudit: formální vzdělávání (otázka 17), neformální vzdělávání – sociální podmínky (otázka 18), materiální a bezpečnostní podmínky (otázka 19).

Více než 50 % rodičů se nemohlo vyjádřit, protože jejich dítě do školní družiny nedochází.

Otázka 17:

Většina rodičů, jejichž dítě dochází do školní družiny, se vyjádřila, že oblast výchovy ke zdraví a bezpečí ve školní družině obsahuje všechna témata posilující zdravotní, bezpečnostní a sociální gramotnost v rámci zájmového vzdělávání nebo že se průběžně zlepšuje. Necelých 20 % rodičů označilo odpověď Neumím se vyjádřit. Plyne z toho, že jsou buď rodiče spokojeni, nebo potřebují více informací k tomu, aby se cítili dostatečně kompetentní stav ve školní družině posoudit.

Dva rodiče uvedli odpověď Ne, ale neuvedli konkrétní důvody, proč nejsou s formálním vzděláváním spokojeni.

Otázka 18:

Podle většiny rodičů, jejichž dítě dochází do školní družiny, sociální podmínky (sociální klima, podpora ve výchově a vzdělávání, komunikace, spolupráce v rámci komunity) jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání dětí naplňují. Opět je zde vyšší počet rodičů, který označil odpověď Neumím se vyjádřit, a to 15 % z dotazovaných. Je to možné proto, že rodiče nevnímají školní družinu jako součást výchovy a vzdělávání školy.

Odpověď Ne, to znamená, že jsou nespokojeni, uvedl 1 rodič, ale neuvedl další informaci, s čím je konkrétně nespokojen.

Otázka 19:

Z šetření vyplývá, že bezpečnostní zajištění školní družiny a materiální podmínky (budova, vybavení tříd, pomůcky apod.) k ochraně a podpoře zdraví vnímá jako dostačující nebo

stále se zlepšující většina rodičů. Opět oproti předchozím odpovědím týkajícím se formálního a neformálního kurikula školní družiny je menší počet rodičů, kteří nemají dostatek informací a tím pádem se nemohou vyjádřit. Z toho lze opakovaně usuzovat, že je rodičům bližší posoudit viditelné podmínky než formální či neformální kurikulum.

Otázka 20:

Nejčastěji voleným problémem, který rodiče řeší s pedagogy, jsou Vztahy mezi vrstevníky a Nevhodný způsob komunikace. Rodiče a pedagogové odpověděli shodně, což vypovídá o tom, že se ve škole řeší běžné problémy.

V dále nejvíce zastoupených tématech se projevila též shoda, a to u témat: Vztahy s dospělými, Strach z neúspěchu a Stravování a výživa. Mezi nejméně vyskytující byla respondenty zařazena témata: Nadužívání ICT, Pitný režim. Kyberšikana byla označena jedním z oslovených. Kategorii jiné označilo 16 rodičů.

Otázka 21:

Z šetření vyplynulo, že služby školního poradenského pracoviště (výchovného poradce či metodika prevence) využilo jen velmi málo rodičů, a to zřídka 16 % a často jeden z respondentů. Téměř 65 % z nich pracoviště nevyužilo. To vypovídá o tom, že většina problémů rodiče vyřeší s učitelem a není potřeba využívat další pracovníky školy.

8.2.3 Polostrukturovaný rozhovor s ředitelem školy sv. Augustina

Otázky v rozhovoru vycházely z šetření pro pracovníky školy a rodiče dětí a žáků augustiniánské školy.

Z rozhovoru vyplynulo, že výchova ke zdraví a bezpečí je ve škole prioritním tématem. To je shodné i s výsledky šetření u pracovníků školy a rodičů dětí a žáků augustiniánské školy. Výchova ke zdraví a bezpečí je vnímána komplexně, jednotlivé součásti školy pracují na posilování zdraví duchovního a fyzického. Duchovní zdraví posiluje Duchovní program školy. Fyzické zdraví je posilováno programy preventivními a programy, které jsou realizovány na základě vzniklé potřeby nebo situace ve škole.

Jako nejvýznamnější specifikum augustiniánské pedagogiky, které nejvíce podporuje výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, označil ředitel školy Duchovní

program. Ten působí na duchovní zdraví, duchovní sebepoznání a sebepřijetí, v tom vnímá základ pro řešení dalších případných problémů a potíží. To plně koresponduje s teoretickou částí práce, kde je označován Duchovní program jako hybná síla augustiniánské pedagogiky, která propojuje celou výchovně-vzdělávací komunitu. V šetření mezi rodiči a pracovníky školy byla nejvíce preferována jiná specifika.

Dalším tématem rozhovoru byla otázka na největší přínos školy sv. Augustina v oblasti implementace výchovy ke zdraví a bezpečí. Největší přínos vidí v orientaci školy na duchovní zdraví. To též souhlasí s orientací církevních školy a jejich zaměření na rozvíjení sociální gramotnosti.

Provedená analýza školních vzdělávacích programů v teoretické části a šetření v praktické části jsou v souladu se závěrem z doporučení a též s vyjádřením ředitele, že by uvítal rozšíření výuky výchovy ke zdraví a bezpečí. Školy však nemají k dispozici disponibilní hodiny, a to z důvodu výuky náboženství a rozšířené jazykové výuky. Jako reálné spatřuje návrh na rozšíření výuky na gymnáziu a realizaci pravidelných projektových dnů na témata z oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí pro všechny druhy škol v rámci augustiniánské školy. Tato alternativa je též zahrnuta v pedagogickém výstupu pro praxi Návrh doporučení pro formální a neformální kurikulum augustiniánské školy (viz kapitola 9).

K praktické části směřovala otázka na preventivní program. Tady je patrný rozdíl ve vnímání jeho důležitosti v rámci výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity. Ředitel školy ho vnímá jako součást života školy. Z rozhovoru vyplynulo, že vedení školy aktivně pracuje s preventivním programem a zapojuje všechny pedagogy a další interní a externí odborníky. Je to důležitý dokument školy, který působí na rovnováhu mezi fyzickým a duchovním zdravím.

K doplnění teoretické části byla část rozhovoru věnována realizaci interního a externího hodnocení v rámci školy. Hodnocení probíhá pravidelně od rodičů, a to dvakrát ročně. Zástupci tříd, zvolení žáci, mají setkání dvakrát měsíčně. Pedagogické rady probíhají každý měsíc, zároveň probíhají vzájemné hospitace.

Z rozhovoru vyplynula shoda s většinou rodičů a pracovníků ve vnímání sociálních a materiálních podmínek podporující zdraví a bezpečí ve škole. Vidí je pozitivně. Prostředí

označil jako vstřícné, otevřené. Zdůraznil především Duchovní program a výchovně-vzdělávací augustiniánskou komunitu, která byla též v rámci šetření velkým počtem pracovníků a rodiči označována jako nejvýznamnější specifikum podporující v augustiniánské škole výchovu ke zdraví a bezpečí.

Přínosem rozhovoru bylo, že ředitel školy promluvil o plánech školy do budoucnosti. Školy, zřizovatel a komunita stále pracují na zlepšování podmínek rozvíjejících výchovu ke zdraví, což takto vnímá, jak vyplynulo z šetření, i většina rodičů a pracovníků školy.

8.3 Shrnutí a vyhodnocení výzkumných předpokladů

Zpětná vazba k naplnění předpokladů (viz podkapitola 7.2, Výzkumné předpoklady) je založena na odpovědích v dotazníkových šetřeních pro pracovníky školy a rodiče dětí a žáků, které jsou výše analyzovány (viz podkapitola 8.1, Analýza získaných dat) a interpretovány (viz podkapitola 8.2, Interpretace získaných dat).

1. předpoklad:

Pracovníci všech součástí augustiniánské školy a rodiče dětí a žáků školy sv. Augustina vnímají výchovu ke zdraví a bezpečí, rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti jako prioritní témata církevní školy.

Předpoklad ověřovala otázka číslo 6 u pracovníků školy a otázka číslo 1 u rodičů dětí a žáků augustiniánské školy. Výsledky dotazníkových šetření předpoklad potvrdily. Většina pracovníků školy a rodičů vnímá výchovu ke zdraví a bezpečí a rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti jako prioritní témata církevní školy. Tato preference byla potvrzena i ředitelem školy v rámci uskutečněného rozhovoru.

2. předpoklad:

Výchovu ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole nejvíce podporuje Duchovní program školy.

Předpoklad ověřovala otázka číslo 8 u pracovníků školy a otázka číslo 4 u rodičů dětí a žáků augustiniánské školy. Výsledky z dotazníkových šetření tento předpoklad přímo nepotvrdily. V rámci zmiňovaných otázek byla většinou respondentů preferována jiná specifika augustiniánské pedagogiky. Avšak v rámci dalších specifík augustiniánské pedagogiky je Duchovní program jejích součástí, resp. je implementuje v rámci

výchovně-vzdělávací komunity školy sv. Augustina. Jako nejvýznamnější specifikum augustiniánské pedagogiky, které nejvíce podporuje implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí v augustiniánské škole, označil Duchovní program ředitel školy.

3. předpoklad:

Život školy v augustiniánské výchovně-vzdělávací komunitě vede k silnému rozvíjení sociální gramotnosti. Vysoká sociální gramotnost (duchovní a duševní zdraví) působí na důvěru, bezpečí, klid, tzn. skrytě a významně podporuje zdraví fyzické a všechny formy bezpečí. Tato orientace upozadňuje bezpečnostní témata oboru.

Předpoklad ověřovala otázka číslo 7 u pracovníků školy a otázka číslo 4 u rodičů dětí a žáků školy sv. Augustina.

Výsledky dotazníkových šetření shodně poukázaly, že pracovníci školy a rodiče dětí a žáků augustiniánské školy vnímají s vyšší důležitostí ta témata, která se týkají především duchovního a duševního zdraví, vzájemných vztahů a sociálního klimatu. Naopak témata týkající se bezpečnostní gramotnosti jsou vnímána jako ne tak důležitá.

4. předpoklad

Název oboru je zdánlivě jasný, přesto si respondent nemusí uvědomit rozsáhlost a hloubku oboru. Předpoklad ověřovaly otázky číslo 7, 11, 17, 18 u pracovníků školy a otázky číslo 3, 8–19 u rodičů dětí a žáků školy.

V odpovědích na tyto otázky jsem sledovala míru porozumění tématům, resp. počet pracovníků školy a rodičů dětí a žáků čtyř součástí augustiniánské školy, kteří využívali odpověď jako nevyhraněný, proškrtnutí odpovědi, nevím, neumím se vyjádřit. To potvrdilo předpoklad, že je potřebná edukace (viz výstup pro praxi v kapitole 9).

U pracovníků školy i u rodičů se ukázalo, že tyto odpovědi jsou velmi časté při posuzování obsahu vzdělávání a sociální podmínky (formální, neformální kurikulum).

5. předpoklad:

Odpovědi u stejných otázek pro pracovníky školy a rodiče dětí a žáků školy budou vykazovat významnou shodu. Předpoklad ověřovaly otázky číslo 5, 6, 7, 8, 9 + 10, 17–18, 19, 20 u pracovníků školy a otázky číslo 1, 2, 3, 4, 5 + 6, 8–16, 20 a 21 rodičů dětí a žáků.

Mezi oslovenými rodiči a pracovníky školy je velká shoda v širokém spektru otázek. Předpoklad byl potvrzen.

V otázce témat týkajících se oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí se obě skupiny respondentů shodly v tématech s vysokou důležitostí, tak v tématech s nižší důležitostí. Nižší podporu mají témata týkající se oblasti bezpečnostní gramotnosti.

Rovněž ve velké většině pracovníci školy i rodiče označili, že formální a neformální kurikula školy naplňují jejich představy o podpoře zdraví a bezpečí při výchově a vzdělávání. Těž vnímají pozitivně bezpečnostní zajištění školy a jejich materiální podmínky k ochraně a podpoře zdraví.

Odpovědi na další otázky jsou využity v rámci výstupu pro praxi (viz kapitola 9), a to především od rodičů a pracovníků školy, kteří v odpovědích neuvedli jasnou odpověď. Jako přínosná zpětná vazba pro zřizovatele a též i pracovníky školy jsou další odpovědi rodičů na formální, neformální, materiální a bezpečnostní podmínky školy sv. Augustina, případně návrhy možností ke zlepšení.

9 Výstup pro praxi: Návrh doporučení pro formální a neformální kurikulum augustiniánské školy

Na základě provedeného šetření a analýzy si dovoluji formulovat doporučení pro školu sv. Augustina, která zastřešuje mateřskou školu, základní školu, gymnázium a školní družinu.

Výzkumné šetření potvrdilo, že augustiniánská škola v souladu se silnou stránkou církevních škol významně rozvíjí sociální gramotnost. Pozitivní sociální klima, vztahy ve škole, pospolitost augustiniánské vzdělávací komunity působí na zvyšování sociální, duševní, duchovní a fyzické pohody. Prostor pro zlepšení však vykazuje oblast bezpečnostní gramotnosti, bezpečnostní témata, vnímání objektivní a subjektivní bezpečnosti a řešení krizových situací, a to jak u pracovníků školy, tak i u rodičů. Pro zvýšení bezpečnostní gramotnosti je reálné zorganizovat seminář či kurz týkající se oblasti ochrany osob a řešení dalších krizových situací. Lze využít i služby Asociace bezpečná škola, která nabízí odbornou pomoc a vedení v řešení bezpečnosti školských zařízení.

Doporučeným následným krokem školy je důsledná implementace bezpečnostních témat do ŠVP a jejich předávání v rámci výuky a vzdělávání dětem a žákům. Zajímavou možností, která by posílila témata výchovy ke zdraví a bezpečí, ale i postavení a vnímání vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, je zorganizování setkání pro rodiče, kde by se s externím odborníkem diskutovala jednotlivá témata a oblasti. Z šetření vyplynulo, že pro rodiče jsou témata většinou důležitá, ale je otázkou, jak se svými dětmi v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí pracují v rámci výchovy v rodinném prostředí. Pro nejefektivnější dopad výchovy a vzdělávání je ideální, když je výchovné působení rodiny a školy shodné.

V rámci šetření u rodičů, ve kterém měli též posoudit formální a neformální vzdělávání, sociální, materiální a bezpečnostní podmínky, část rodičů využila možnost odpovědi Neumím se vyjádřit, a to především v otázkách, které se týkaly obsahu vzdělávání (formálního kurikula) a sociálních podmínek (neformálního kurikula). I proto by bylo přínosné toto setkání, kde by byli rodiče informováni o všem, co výchova ke zdraví a bezpečí znamená a do jakých oblastí se promítá.

Z toho vyplývá i zvážení, jak by v rámci školního vzdělávacího programu bylo možné zvýšit dotaci školou stanoveného vyučovacího předmětu v rámci vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Předcházela by tomu analýza stávajícího ŠVP a dohledání, jak jsou témata implementována ve všech ročnících nejen základní školy, ale i gymnázia. Též je možné výuku vzdělávacího oboru posílit konceptem pravidelných projektových dnů pořádanými v rámci Výchovy ke zdraví, do kterých by se zapojily v rámci školy sv. Augustina všechny tři druhy škol spolu s rodinami a zřizovatelem.

Další aktivitou, která by podle poznatků vyplývajících z šetření mohla být pro školu užitečná, je spolupráce a prezentace Preventivního programu a celkově preventivních aktivit v rámci školy. S programem školy v oblasti prevence by měla být seznámena výchovně-vzdělávací komunita, tedy rodiče, žáci a zřizovatel prostřednictvím webových stránek školy, vizualizace ve škole (nástěnky pro primární prevenci apod.) a v areálu školy. Pracovníci školy by měli s programem aktivně pracovat, a to jak průběžně prostřednictvím stanovených cílů na školní rok, tak i prostřednictvím naplánovaných aktivit. Tyto aktivity by byly zacíleny na děti a žáky, dále na rodiče a pak i na samotné pracovníky. Jasně by mělo být uvedeno, jaké jsou povinnosti a co je pro jednotlivé součásti školy společné, např. i plánování a nácvik evakuace, invakuace školy apod. Do preventivního programu by bylo vhodné více zapojit i mateřskou školu a školní družinu. Poté by se na jeho vyhodnocení mohli skutečně podílet všichni zaměstnanci.

Navržená doporučení jsem projednala s ředitelem školy. Dále bude také projednáno na pedagogické a ve školské radě.

Závěr

Diplomová práce se zabývá implementací Výchovy ke zdraví do školního vzdělávacího programu církevní školy. Cílem diplomové práce bylo zmapovat aktuální význam vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, jeho důležitost a provázanost ve formálním a neformálním kurikulu školy sv. Augustina, která zahrnuje mateřskou školu, základní školu, gymnázium a školní družinu.

Výchova ke zdraví a bezpečí je v augustiniánské škole vnímána jako prioritní oblast. Implementace oboru je zde posilována velmi silně rozvinutou sociální gramotností v rámci výchovně-vzdělávací augustiniánské komunity, která vyplývá z křesťanské a augustiniánské orientace školy. V rámci výchovy a vzdělávání je kladen důraz na duchovní a duševní zdraví, které je rozvíjeno významnými specifiky plynoucími z augustiniánské pedagogiky, konkrétně Duchovním programem školy, který zastřešuje duchovní výchovu a vzdělávání v rámci celé školy.

V teoretické části jsem uvedla základní informace o vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, o vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví a didaktické transformaci školního kurikula do edukační reality. V další části jsem shrnula informace o škole sv. Augustina, augustiniánské pedagogice a implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí do školních vzdělávacích programů mateřské školy, základní školy a gymnázia školy sv. Augustina. To vše by mělo přispět k naplnění dalšího cíle, a to k edukaci pracovníků i rodičů dětí a žáků školy o významu a šíři vzdělávacího oboru.

V praktické části byly naplněny cíle prostřednictvím dotazníkového šetření mezi pedagogickými a nepedagogickými pracovníky a rodiči dětí a žáků augustiniánské školy. Byly ověřeny stanovené předpoklady. Zároveň byla získána zpětná vazba pro zřizovatele školy o tom, jak pracovníci školy a rodiče dětí a žáků hodnotí implementaci výchovy ke zdraví a bezpečí, co oceňují či naopak, kde označují prostor pro zlepšení. Je to významná součást interního i externího hodnocení školy.

Informace z dotazníkových šetření vedly k naplnění dalšího cíle, a to k získání přehledu o tom, jaké mají respondenti povědomí o vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví, jak

vnímají jeho obsah a význam. Výstupem je doporučení pro praxi: Návrh doporučení pro formální a neformální kurikulum augustiniánské školy. Tím byl naplněný další cíl práce.

Cíle teoretické a praktické části byly naplněny. Specifika oboru a podmínky k rozvíjení zdravotní a bezpečnostní gramotnosti, které byly uvedeny v teoretické části, se nalézají a shodují se zjištěnými údaji a výsledky z provedených dotazníkových šetření a z rozhovoru s ředitelem školy sv. Augustina. Byly ověřeny předpoklady a zpracováno pedagogické doporučení k implementaci Výchovy ke zdraví, ve kterém jsou uvedeny náměty pro zlepšení či návrhy ke změnám, které vyplynuly z analýzy a interpretace získaných dat v praktické části práci. To je přínosem nejen pro školy, ale pro celou výchovně-vzdělávací komunitu augustiniánské školy.

Seznam použitých informačních zdrojů

- ČERNÝ, Marcel. *Sv. Augustin: od světáka ke světci*. Praha: Onyx, Česká provincie řádu sv. Augustina, 2004. ISBN 80-86788-02-4.
- FIALOVÁ, Ludmila. *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2885-1.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.
- KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava. *Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi*. Praha: Grada, 2020. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2731-8.
- KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a Eva MARÁDOVÁ. *Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020. ISBN 978-80-760-3142-5.
- MACHOVÁ, Jitka a Dagmar KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5351-5.
- MACHOVEC, Milan. *Svatý Augustin*. Praha: Akropolis, 2011. ISBN 978-80-87481-38-7.
- MARÁDOVÁ, Eva. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-24-5.
- MARÁDOVÁ, Eva. *Ochrana dětí v každodenní práci školy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-33-7.
- MARÁDOVÁ, Eva. *Poruchy příjmu potravy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-09-2.
- MARÁDOVÁ, Eva. *Prevence závislostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-70-9.

MARÁDOVÁ, Eva. *Vybrané kapitoly z didaktiky výchovy ke zdraví*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-662-8.

MARÁDOVÁ, Eva. *Výchova ke zdraví: školní vzdělávací program: metodická příručka pro 6. - 9. ročník základní školy*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-973-4.

MARROU, Henri. Svatý Augustin. Řím: Křesťanská akademie, 1979.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíc potřebují*. Vyd. 7. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0853-2.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Přeložil Jiří FOLTÝN. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

PRŮCHA, Jan.; WALTEROVÁ, Eliška.; MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-262-0403-9.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0872-3.

STRAŠÍKOVÁ, Blanka. *Aurelius Augustin očima generace 21. století*. Praha: Univerzita Karlova, 2002. ISBN 80-246-0504-X.

VALIŠOVÁ, Alena a Miroslava KOVAŘÍKOVÁ. *Obecná didaktika: a její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních*. Praha: Grada, 2021. Pedagogika (Grada). ISBN 9788027132492.

ZÁRUBOVÁ, Michaela. *Specifika augustiniánské pedagogiky*. 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Šaroch, Jaroslav.

Internetové zdroje

DOKULILOVÁ, Monika a Tomáš PROTIVÍNSKÝ. *Analýza podpory rozvoje sociální gramotnosti ve školách: Závěry šetření sociální gramotnosti žáků* [online]. 2012 [cit. 2021-8-11]. Dostupné z: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/>.

<http://www.asociacebezpecnaskola.cz/>

<http://www.augustiniani.cz>

ČESKO. Zákon č. 563/2004 Sb.: Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. [online]. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

O zařazení náboženství do základních škol [online]. 2007 [cit. 2021-8-21]. ISSN RVP. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZV/1450/>.

Osnovy k výuce náboženské výchovy. Katechetické a pedagogické centrum Ostrava [online]. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://kpc.doo.cz/vyuka-nabozenstvi/zakony-a-predpisy/>.

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. MŠMT ČR, 2007 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/7150?highlightWords=RVP+Gymn%C3%A1zia>

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání [online]. MŠMT ČR, 2017 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/45304/>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. MŠMT ČR, 2017 [cit. 2021-8-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/43792/>

Škola sv. Augustina: Duchovní program ve školním roce 2021/2022 [online]. [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2021/08/18/duchovni-program-ve-skolnim-roce-2021-2022/>

Škola sv. Augustina: ŠVP MŠ [online]. [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.skolasvatehoaugustina.cz/2021/08/28/svp-pv/>

Škola sv. Augustina: ŠVP ZŠA [online]. [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://www.skolasvatehoaugustina.cz/wp-content/uploads/2020/08/uvod_%C5%A0VP_%C3%BAprava.pdf

Seznam příloh

Příloha 1 – Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí do školního vzdělávacího programu církevní školy z pohledu pracovníků škol sv. Augustina

Příloha 2 – Implementace výchovy ke zdraví a bezpečí do školního vzdělávacího programu církevní školy z pohledu rodičů škol sv. Augustina

Příloha 3 – Polostrukturovaný rozhovor – otázky pro ředitele školy